

XX. ÉVFOLYAM
7. SZÁM

BUDAPEST, 1930
MÁRCIUS 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL: BUDAPEST, I, ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

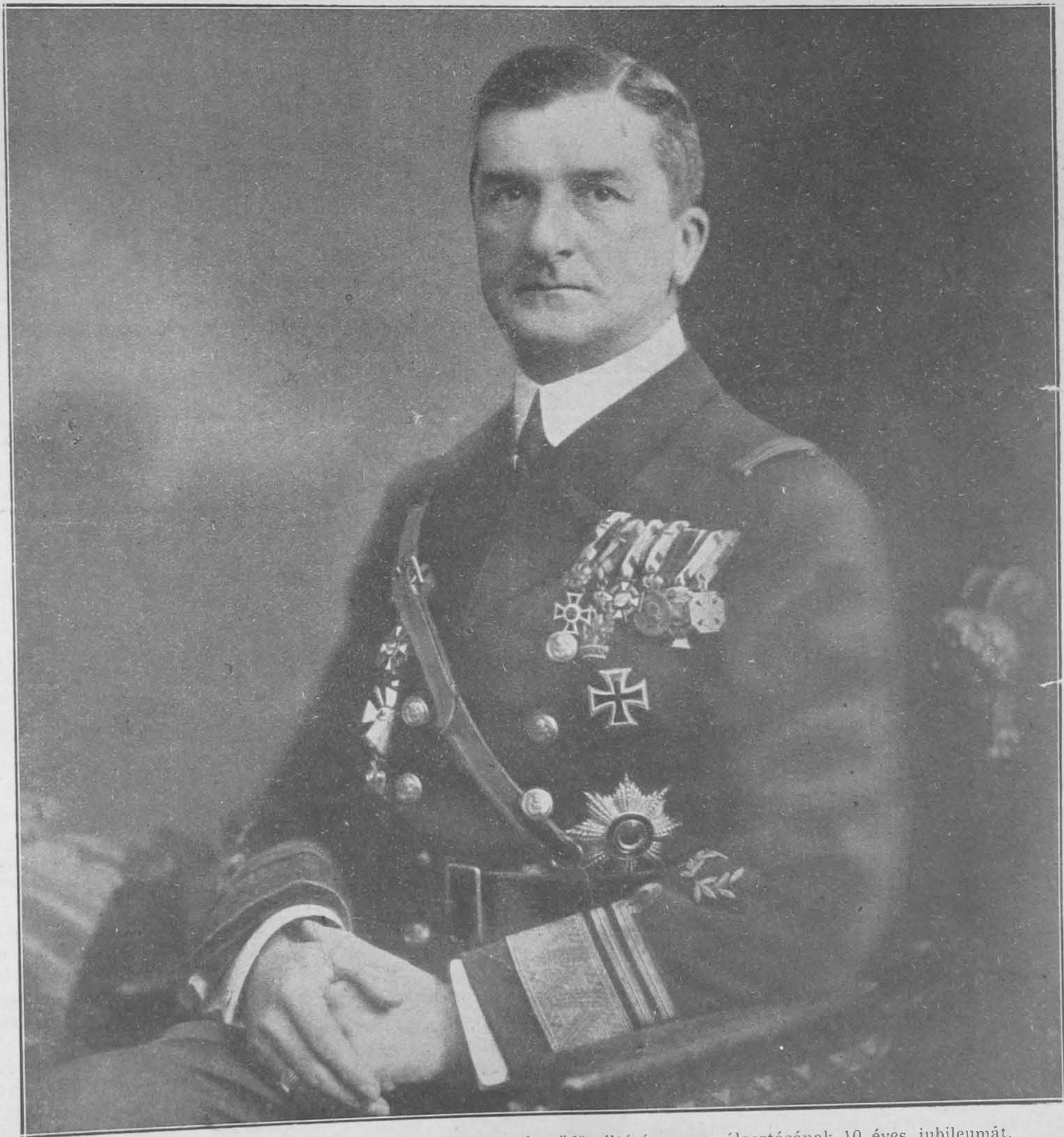
CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

Március elsején ünnepli az ország Kormányzó Úr Öföméltósága megválasztásának 10 éves jubileumát.

Hódolat és hála . . .

A két nagy betegség, amelyen átestünk: a háború és a forradalom nagyon sokat elvett tőlünk. Erkölcsiekben és anyagiakban csaknem mindent. Voltak idők, amikor a reménytelenség komor sötétségben már-már azt hittük, hogy a Hadúr is végleg elfordult az ő népétől s hogy örökre meghúzták feletünk a lélekharangot. Ősi hazánk jajongó, érző-vérző testéből teliszájjal habzsolnak mohó szomszédaink. Könnyen tehettek: nem volt senki, aki undok lakomájukban megzavarta volna őket.

A fojtó kábulaton keresztül is éreztük, tudtuk, hogy a további súlyos megpróbáltatások feltartóztatására, a végső enyészet elkerülésére még van egy mód, s ez az egyetlen lehetőség: hadsereget teremteni. Sokunkat, mindenünket foglalkoztatott ez a kérdés, sokakban megvolt a jóakarát is a kísérletezésre, de a probléma történelmi megoldása túlnötte az átlagember energiáját, meghaladta az erejét s ezért a sok búsuló magyar mit tehetett egyebet: a két kezébe temette arcát és sírt.

Egy, a sorokból messze kimagasló Kiválasztott kellett ahhoz, hogy megvalósítsa a lehetetlent, hogy erőt teremtsen a Semmiből s hogy hitet és bizakodást öntsön a lemondó lelkekbe a maga lelkének mérhetetlen hitéből és bizakodásából.

Csak egy talpalatnyi hely volt még az országban, ahol még szabad volt magyarnak lenni, de ez a talpalatnyi hely elég volt, hogy a Hunyadi Jánosok, Zrínyi Miklósok, Bocskayak, Rákócziak és Kossuthok méltó utóda: *nagybányai Horthy Miklós* megvethesse rajta a lábát és hogy viharokban edzett, erős tengerészkezének intésére újra felébredjen a magyar élniakarás! Hívó szavára legyvert ragadott Szegeden néhány száz lelkes magyar tiszt, katona és csendőr és gyökeret eresztett belőlük a magyar nemzeti hadsereg magva, hogy azután a Vezér erős, erélyes és céltudatos irányítása mellett erővé nője ki magát.

1919 novemberében, élén a Fővezérrel, bevonult a fővárosba a nemzeti hadsereg. Még most is fülünkbe zúg az éljen, szemeink előtt vibrál a mámoros lelkesedés, amellyel a terror és az éhség gyötrelmei alól felszabadított lakosság a fővezért fogadta.

Amit elraboltak tőlünk, azt a nemzeti hadsereg még nem hozhatta vissza magával, de visszahozta szivünkbe a nyugalmat és ami még fontosabb volt talán: a hitet.

A nemzeti hadsereg bevonulása után összeült nemzetgyűlésnek már csak egy feladata volt: törvényes formába önteni a nemzetnek egyhangú lelkesedéssel megnyilvánult akaratát s a Vezért, aki a háború küzdelmei között a haza védelmében, majd a belső rend és biztonság helyreállításában, a pusztulás és végenyészet szélére jutott ország megmentésében örök emlékezetet vívott ki nevének: az ország fejévé, Magyarország kormányzójává választani.

A választás történelmi jelentőségéhez mért külsőségek között folyt le. Amikor a nemzetgyűlés elnöke bejelentette, hogy a nemzetgyűlés Magyarország kormányzójává a magyar nemzeti hadsereg fővezérét, *nagybányai Horthy Miklóst* választotta meg, a szívből fakadó örömnak tomboló megnyilvánulása: orkánszerű éljenzés zúgott fel az országháza üléstermében, százszoros visszhangra kelve szerte az országban.

A nemzetgyűlés díszküldöttsége kérte fel az immár megválasztott Kormányzó úr Öföméltóságát a megjelenésre. Az éljenző sokaság sorfala között érkezett meg az országházba, amelynek üléstermében felemelő szertartás közben esküjét letette.

Ennek a nagy napnak ünnepeljük ma a tizedik évfordulóját.

Tíz hosszú nehéz esztendeje áll *Kormányzó úr Öföméltósága* az ország élén, Magyarország fejének és legfelsőbb hadurának legmagasabb méltóságában. Nehéz küzdelem jelzi ennek a tíz esztendőnek az útját. Nem is lehetett másként. Emberfeletti feladatokra ember nem vállalkozhatik. De szent meggyőződéssel állítjuk, hogy minden rend, minden konszolidáció, minden erőteljes javulás a beteg gazdasági és még betegebb erkölcsi téren s általában minden jó, ami ebben a nehéz tíz esztendőben megtartotta bennünk a kitartást és visszaöntötte lelkünkbe és karjainkba a munkakedvet, Öföméltósága rendkívüli egyéniségének volt a kisugárzása.

Az Ő erélye, megfontoltsága, fennkölt személyisége és államfői bölcsessége nélkül már nagyon sokszor a legváltáságosabb helyzetbe jutott volna a csonka haza. A nagy idők nagy embert is adtak nekünk mérhetetlen szerencsénkre a szerencsétlenségben. Igazi nagyságának és hazaszeretetének legkiemelkedőbb, legjellemzőbb tanubizonysága az a határozott kívánsága, amelyet a tíz év jubileuma alkalmából az országnak tudtára adott. Nincs helye még a fénynek, a pompának és az ünnepségeknek: ne ünnepeljetekek hát és ne adjatok ajándékot. Az ország nagyon sok sebből vérzik, mindent, ami töletek telik, amit nekem szántatok, adjátok oda e sebek gyógyítására!

Hisszük, hogy fennkölt neve benne fog élni minden szívben, amíg csak magyar lesz ezen a földön. De a legelsők között zárjuk a szivünkbe Öföméltóságát, Legfelsőbb Hadurunkat, mi csendőrök, hisz annak idején is a legelsők között voltunk, akik Öföméltósága hívó szavát követtük. A mélységes tisztelethez, alázathoz és engedelmességhez, amellyel legmagasabb személye iránt viseltetünk, hozzáadjuk magyar szivünk meleg szeretetét és a legelső, izig-vérig való magyar embernek kijáró hódolatát is: hiven becsülettel és vitézül követjük és fogjuk is követni mindig az úton, amelyet bölcsessége mutat, mert tudjuk, hogy ez az út, egyedül csak ez az út vezet előre, felé, a magyar név és a magyar haza régi dicsőségéhez.

Március elseje ünnepe minden kis csendőrlaktanyának szerte az országban; sorakozzék a kakastollas gárda, lendüljenek tisztelgésre a puskák és kardok, földig hajoljon a zászló, s hirdessék a kürtök minden magyaroknak a mai nagy örömnepet! Imára kulcsolódjanak a kemény csendőrkarak s egy fohászba olvadjon valamennyiünk imádsága: Magyarok Istene, áldd meg és tartsd meg nekünk nagyon sokáig a mi főméltóságú, szeretett Kormányzó urunkat!

Katonai kiképzés az örsökön.

Írta: Nagyalásnyai Barcza Jenő százados.

A háború és forradalmak után önmagától vetődött fel az a kérdés, milyen legyen a katonai kiképzés az örsökön? Az örsök különleges helyzete és körülményei miatt, bizony nem könnyű felelni e kérdésre. A közelmúlt tapasztalatokban — és, sajnos, sokszor szomorú tapasztalatokban — bővelkedő napjai megmutatták, hogy a csendőrségnek a szorosán vett közbiztonsági szolgálat mellett mily nagy és sokoldalú ismeretkörre van szüksége, hogy ne csak az éppen mindennap előálló életviszonyokba beilleszkedni, hanem azokon felülemelkedve, minden körülmények között dicsőségesen helytállani tudjon.

Ha arra a nyugodt, biztos és békés életre gondolunk, melyet a háború kitöréséig éltünk, következtethetjük, hogy talán még a katonai vezetőség is arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem fontos a közbiztonsági szervek katonai kiképzése, hiszen, ha nagyobb rendzavarás lenne, katonai erőkkel siethet azok segítségére. Arra pedig, hogy egy háború esetén úgyszólván a világ minden népével hadakoznunk kell s hogy ennek során a csendőrségnek harci tevékenységet is kell kifejtene, még a „kávéházi komrádok” sem gondolhattak, még kevésbé a pozitívumokkal dolgozó hadvezetőségek.

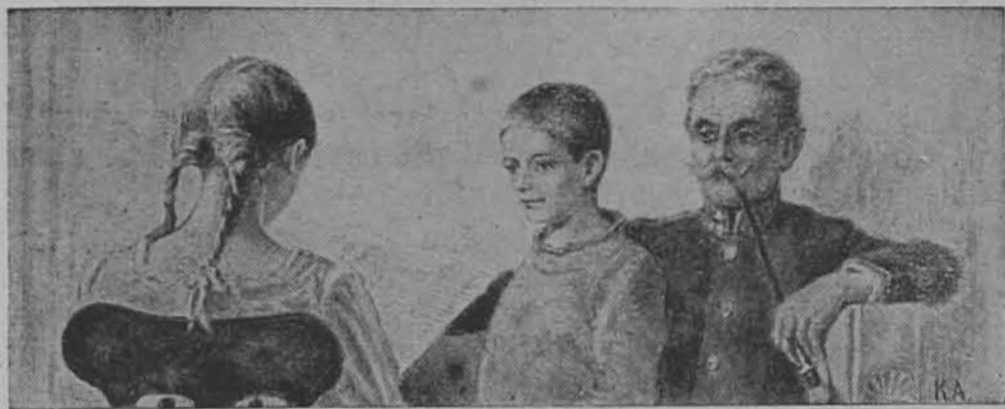
A háború kitörése után már itt-ott érezni lehetett, hogy a mögöttes országrészek biztonságát is veszély fenyegeti. A háborús időkben jóformán mindenki kiképzett katona volt, s a hadseregek selejtes elemei, a különféle fegyverek kezelésének és alkalmazásának ismereteit a bűnözés világába is magukkal vitték.

Ha a közeljövőben háború kitöréséről nem is beszél-

hetünk, — jóllehet, szomszédaink, sőt az egész világ fegyverkezése más gondolatokat is ébreszt —, nem szabad elfelednünk, hogy a vörös aknamunka nem szünetel, hogy a társadalmi rend ellenségei az első alkalommal fegyvert ragadnak, hogy mint szervezett csapatok lépjenek fel ellenünk. Ezért nem formákhoz és sablónokhoz szoktatott karhatalmi erő kell nekünk, hanem a helyzet gyors felismerésére képes, ahhoz ruganyosan alkalmazkodó olyan csendőrség, amely a modern katonai és csendőrségi kiképzés előnyeit egyesíti magában.

Tapasztalatom szerint az örsök harcászati feladatok gyakori végrehajtásától idegenkednek, főleg azért, mert a kiképzés ezen módja a megszokott elméleti terepnumon mozgó oktatási módszert a gyakorlatias tanulással váltja fel. Sokak szemében körmönfont, s csak nehezen elsajátítható tudományos színe van a legegyszerűbb gyakorlatnak is. (Gy. Gy. Sz. 2. f. 97. p. 2. bek.) Előfordulhat, hogy a feladatok (feltevések) olyan komplikáltak, amilyen helyzeteket a gyakorlati élet alig produkál. Maradjunk a kiképzés alatt is szabályzatunk azon elve mellett, hogy „háborúban csak az vezet sikerre, ami egyszerű és természetes”. (Gy. Gy. Sz. 1. f. 35. p.) A kiképzés folyamán azt a meggyőződést is szereztem, hogy értéktelen minden olyan gyakorlat, melyet a gyakorlatvezető nem előre tervez meg és nem készül előre, hanem rendszeresség nélkül, ötletszerűen végeztet gyakorlatokat, jóllehet, köztudomású tény, hogy az eredményes kiképzés legnagyobb ellensége az ötletszerűség.

Jelen cikkemben két egészen egyszerű gyakorlatot dolgoztam ki, melyek összeállításánál az az igyekezet vezetett, hogy lehetőleg tömören bemutassam, valójában hogyan kell egy gyakorlatot tervezni és levezetni. Az egyes- és rajkiképzés köréből vettem egy-egy összefüggő

Horíby...

Aldott legyen, Ki jött, Ki küldetett:
Vezérnek, Hősnek, Útegyengetőnek,
Ki Lét s Nemlét nagy válságidején
Hajónk kormányát bátran megragadta,
És megmentette, ami menthető!...
Aldott legyen, ki hóka paripáján
Úgy termett itt, mint új Honfoglaló,
S azóta büszke, testesült Reménység,
Ki rabságunkba megváltást ígér!...
Aldott legyen, Ki vészben és viharban
Örhelyén áll és messziségbe néz!
Aldott legyen, Ki kísértések éjén
Magányos, tiszta Sziklaszál maradt!...
Aldott legyen, Ki hallja és megérti
A vemhes kornak zord, intő szavát!...
Aldott legyen, Ki érzi küldetését,
Jövöbe lát és tudja, mit mivel:
Rondcsóit hajónkat — Scylla és Charybdis
Örvényein át — révbe vezet!...

Vályi Nagy Géza.

Vörös fény az éjszakában.

Írta: Mados György.

A csillagok már tünedezőben voltak s az ég alja derengeni kezdett, amikor Szappanos Gergely kidugta a fejét a takaró alól. Öklével megdörzsölte a szemét, elpillantott az ablak felé, ásított, majd a két karját magasra lökte és csontropogtatóan, jölesően, sokáig nyujtózott.

A falon egykedvűen kattant jobbra-balra az óra rézholdas sétálója.

Odakint, a tanya udvarán harsányan, szakadatlanul kukorékolt a kakas. Először még csak tartott egy-egy kis pihenőt, de aztán mintha megvadult volna a tulajdon hangjától, egyfolytában, vészesen, ágaszkodó erőfeszítéssel fújta a riadót.

Szappanos bosszúsan csóválta meg a fejét.

— De rád jött, a fene egyen meg — mormogta és amint hanyatt feküdt, a fejét oldalt billentette a párnán, hogy ráadásnak még szundikáljon egy kicsit.

A kakas nem hallgatott el. Rikoltozva, nyugtalanul, tele tüdővel kukorékolt tovább.

Nemsokára melléje szegődött a kutya is. Szükölni kezdett, vonyított s valami nagy-nagy ijedtséget cikornyázott ki a torkából. Kisvártatva nekiugrott a pitvar ajtajának, kaparta, döngette a rozszant deszkaajtót, vinnyogott, csaholt, ugatott s a hangja úgy reszketett, mintha ezer ördög incselkedne vele az eperfa tetejéről.

Szappanos álmélkodva ütötte fel a fejét.

— Mi a' mán no? — kérdezte a tanyaház felzaklattott csendjétől, de e pillanat olyan lányot gyújtott körülötte, hogy akarata ellenére is kiugrott az ágyból. Az állatok hangjából riadt nyugtalanlás dobolt felé s mielőtt eszmélkedni kezdett volna, őrajta is átszaladt valami tompa rémület.

példát erre, mert szerintem minden ily irányú kiképzés sarktétele ez, különösen a csendőrségnél, ahol rendszerint nem tömegben, hanem egyenként, kettesével, vagy rajban (félrajban) kell a tanultakat valóságban is felhasználni.

1. számú gyakorlat.

A gyakorlat előkészítése: A parancsnok, ki a gyakorlatot vezetni fogja, a Gy. Gy. Sz. 1. f. c. mell. 4. p. szerint kiválasztja a gyakorlat tárgyát, (erre bőséges útmutatást nyújt egyes kiképzésnél a Gy. Gy. Sz. 2. f. 101. p. a rajkiképzésnél, a 314. p.) és már eleve (pl. rendes szolgálat közben) szemrevételezi a terepet, majd feltevést készít. Célszerű, ha a beosztottakat már előző napon tájékoztatja, hogy a következő napon mi lesz a gyakorlat tárgya, s kijelöli a Gy. Gy. Sz.-ból azon pontokat, melyeket gyakorlatilag fog átvenni, azon paracssal, hogy a beosztottak ezeket tanulmányozzák át. Célszerű előzőleg a terepre is kimenni s ott megmagyarázni, hogy miről lesz szó.

Ne essünk abba a hibába, hogy egy gyakorlat keretében a harc minden mozzanatát bekapcsoljuk, különösen ne a kiképzés kezdetén, ezzel a fent hivatkozott melléklet 1. pontja ellen is vétünk.

Hangsúlyozom, hogy a kiképzés rendszeressége, az oktató előkészülése és a fenti szabályok betartása nélkül célt nem érünk el.

A gyakorlat tárgya: A „tűzoltalom” fogalmának szemléltető oktatása a csatárkiképzés alatt.

(Áttanulmányozást igénylő pontok: Gy. Gy. Sz. 1. f. 26.; 2. f. 104—106., 107. a., b., 113., 116., 120., 186., 192., 202., 206., 207., 240., 1. bek., 256., 275.)

Kirohant az udvarra, felrántotta az ajtót, de amint kitoppant az udvarra, kövémeredve állott meg.

Lobogó vörös fény tündökölt a kert felől. Égett az óriási szénakazal. Kék, lila, aranyárga és dühödtt vörösbarna lángnyelvek csaptak össze felette, fekete és ezüstfehér füsttenger gomolygott a kazal gyomrából az ég felé, recsegett, pattogott, süvített a lángok orkánja s a kísérteties, pokoli tündöklés bevilágította az égboltozatot és sziporkázó, piros serpenyőjét körülszórta a határon.

A béres, aki ekkor ugrott ki az istállóból, rémülődözve kapta át a kútostort és a vödör máris csörömpölve kalimpált felfelé. A szomszédos szérűről lajtoskocsi vágatott a tűz irányába, innen is, onnan is emberek riadtak elő s oltogatni, locsolni, fékezni kezdték az egyre vadabbul kacagó lángokat.

Nyögött, sóhajtozott a hajnali szélben a hamvadó szénakazal.

Vörös volt az ég.

Szappanos az öklét rázva toporzékolt az udvar közepén.

— Rámgyújtották, bosszúból rámgyújtotta valami gazember!

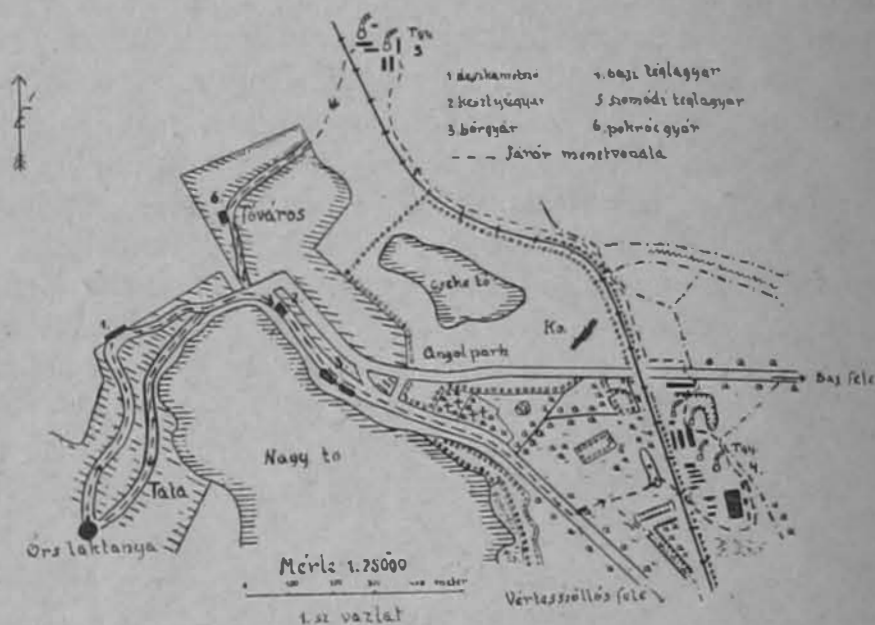
A dülőút hajlatánál aranyzöld kakastollakon vilant meg a felkelő nap sugara. Két csendőr alakja tünt elő a közelben, biciklin jöttek, lihegő tempóval gyötörték a pedált s mikor a tanya sövénykerítése előtt megállottak, az őrmester már fürkészte is az ide-oda szaladgáló emberek arcát.

— Mi történik itt? — lépett hirtelen szappanos elé.

A parasztgazda döbönt ijedségtől dermedten bámult a lángban álló kazal felé, tágranyilott szemében vörösen tükröződött a fény s amikor riadt tekintetét ráemelte az őrmesterre, csak az értetlen csodálkozást lehetett leolvasni az arcáról. Nem tudott ő mondani semmit. Vonogatta a vállát, majd felkapott egy rocskát és elrohant a kút felé.

Feltevés: Zavargások vannak. „A” törzsőrmester és „B” csendőr, azon paracssal lett szolgálatba kivezelve, hogy Tata-Tóváros (összeépült) községek gyár- és ipartelepeit portyázzák le, a munkásság magatartását figyeljék meg. A gyár- és ipartelepeket igyekezniük kell észrevétlenül megközelíteni, hogy lesállítások tartására nyíljanak alkalmuk. A baji téglagyárban 8—10, a szomódi téglagyárban 3—4 véresszájú kommunista van.

A járőr menetvonalát az 1. vázlat mutatja:

A hathatósabb ellenőrzés céljából a járőr a baji téglagyár felé haladva, az útról letér és a terepen igyekszik a gyártelepet megközelíteni.

Midőn a 2. vázlat szerinti helyzetbe jut „I” irányból, — a bokros kúp felől (terepen mutatni kell) —, lö-

Az őrmester dermedten szétnézett. Maga mellé szólította Szappanoszt is, a béresét is, faggatta őket, hogy kik jártak itt tegnap este, nem láttak-e erre ólalkodni valami gyanus alakot, nincs-e haragban a szomszédai közül valakivel, volt-e biztosítva a szénakazal, nem vált-e meg mostanában haraggal cselédjétől, hol alszik éjszakának idején a jelenlegi bérese stb. stb.

De hiábavaló volt minden kérdezősködése, hiába igyekezett a legaprólékosabb gondnal kifürkészni csak egyetlen olyan parányi nyomot is, amelyből egyet-mást esetleg következtetni lehet, mindenki csak bámult, hallgatott és a vállát vonogatta. Senki nem tudott és nem látott semmit.

Az őrmester a hamvába roskadó kazal mögé került. A terepet szemlélte. Frissen taposott ösvényt pillantott meg a kazal mögött elterülő lucernásban. Nézte, nézte s már azt is megállapította, hogy valaki járt erre, még pedig ketten jöhettek, a város felől s ellenkező irányban, a tanyák felé távoztak a lucernásból. Mindjárt megkérdezte a gazdát is, a bérest is, majd pedig a tűz oltására egybesereglett embereket, hogy nem vágott-e közülök valaki át a lucernáson?

Tagadó válaszokat kapott.

Szappanos azonban most hirtelen arra emlékezett, hogy éjfél tájban, legalább is úgy rémlik neki, nagyon ugatott a kutya. A béres is emlékezni kezdett. Ő azonban azt állította, hogy jóval éjfél előtt történt az a szokatlanul erős kutyaugatás.

A csendőr, aki csupa fül és szem volt ebben a pillanatban már, hirtelen odahajolt az őrmesterhez.

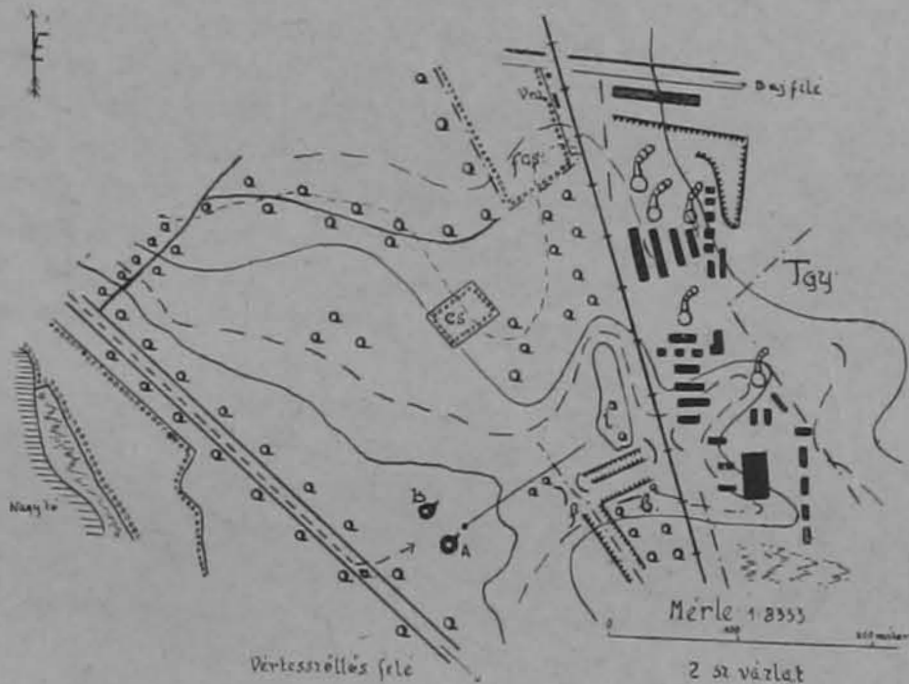
— Úgy látom, őrmester úr, hogy ott valaki hevert is a lucernában — mutatott a kazaltól mintegy tíz lépésnyire balra s az őrmester már ott is termett és miközben jobban szétpillantott, észrevette, hogy gyufaszálak és cigarettavégek hevernek a gazban.

A csendőr egy rézből való pipakupakot, majd egy aranyszélű papírvignettát emelt fel a lucerna közül.

vést kapott. A járőr mindkét tagja, a körülöttük levő terepet kihasználva, harcszerűen elhelyezkedik.

A járőrvezető elhatárpzása: Parancsa szerint folytatja az előnyomulást, igyekezni fog a magaslatot birtokba venni, honnan a gyártelepre betekinthes úgy azt, mint a környező munkásházakat is megfigyelheti. (Gy. Gy. Sz. 2. f. 275. p.)

Parancsa: „Csatártűz!” (Gy. Gy. Sz. 2. f. 202. p.)

Magyarozat: A Hsz. 525. p. szerint „ellenséges tűzben csak megfelelő tűzoltalom mellett lehet mozgást végrehajtani”. A tüzelésnek tehát nem szabad öncélúnak lennie. Ha semmit sem akarunk, úgy nem is szabad tüzelnünk.

Hosszabb intézkedést a járőrvezető ne adjon, már

Az őrmester szeme megcsillant. A csendőrrel összevillant a tekintetük s bár még nagyon halványan cikázott át rajtuk az az érzés, hogy nyomra bukkantak, a munka és az elérhető eredmény öröme máris megcsillogott bennük.

Elhúzódtak a sövényfal mellé.

Az aranyszélű papírvignettát nézték, melyre ez volt írva: Baruch Jakab szeszkereskedő, Mácsaháza... Szerémi szilvórium.

— Tehát — mondta az őrmester — azok, akik az éjszaka itt pálinkáztak és vagy akarattal, vagy gondatlanságból eldobták az égő gyufát, tegnap Mácsaházán jártak és Baruch Jakabnál vették a pálinkát. Ez a tény mindenesetre nyomot jelent, esetleg még a tettést is rögtön a kezükre játszhatja.

A csendőr elgondolkozva bólogatott.

— De csak esetleg, őrmester úr, mert tegnap vásár volt Mácsaházán s Isten tudja, hogy hányan vásárolhattak Baruchnál ugyanilyen szilvóriumot.

— Éppen úgy tudom én ezt, mint te — mondta az őrmester —, de viszont azt te sem tudod, hogy az a Baruch nem számolja-e el az öt újján, hogy kik vettek tőle tegnap ebből a pálinkából. Mert a paraszt ott helyben megissza a maga porcióját, aki pedig üveggel veszi tőle, az már az árát is megkérdezi, tehát szembenéz a kereskedővel s esetleg feltűnővé is teszi magát előtte.

Alig félóra múlva már bent is voltak Mácsaházán. A szeszkereskedő éppen akkor tárta szét a Piac-térre nyíló boltja ajtajának fatábláit. Nagyon nézett, mikor a két csendőr a sarka mögé toppant.

Faggatni kezdték a kereskedőt, eléje tartották a vignettát s kérték, hogy idézze vissza emlékezetébe, hogy kik vásároltak tőle tegnap avagy az utóbbi napokban dugaszolt pálinkát.

Baruch Jakab még csak arra sem emlékezett, hogy egyetlen egy üveg pálinkát is eladott volna valakinek.

azért se, mert a valóságban sem fog adni, de felesleges lenne azért is, mert fenti elv alapján, minden mozgásnak tüzet, minden tűznek mozgást kell kiváltania. (Gy. Gy. Sz. 2. f. 113. p. 2. bek. c. p., d. alpont.)

A két csendőr további mozgása, már egymás tűztámogatása mellett, a 240. p. 1. bek. szerint, minden további parancsolgatás mellőzésével történik, s folyamatosan halad egészen addig, míg a 256. p. szerint oly távolságra meg nem közelítik az ellenséget, hogy azt egy szusszal meg nem rohamozhatják. A gyakorlat tárgya, a tűzoltalom átvétele volt, miért is a gyakorlatot vezető őrsparancsnok rohamtávolságon befejezteti és megbeszéli azt.

A gyakorlatvezető a többi kivonult csendőrrel a végrehajtás alatt kövesse a két csatárt, anélkül, hogy azok magatartását befolyásolná, ekkor a hallgatók által feltett kérdéseket, illetve észrevételeket is vitassa meg. A megbeszélés után megisméltetheti a gyakorlatot más két csendőrrel, amikor bebizonyosodik, hogy az egyes kiképzés csak alapos iskolázás útján kerül a csatár vérébe, — mert hibák itt is lesznek.

Megbeszélés: A gyakorlat lényegi ismertetése. (Ezen gyakorlatnál a lényeg pl. az ellenséges tűzhatás elhárítása, a fogása, a mozgást végrehajtó saját csatárról.) Iskolázása a hibáknak. Leggyakoribb alaki hibák: a csatárok viselkedése a lövés pillanatában; a terepen való elhelyezkedés; eltűnés, csak a terephez való teljes hozzásimulás útján érhető el a helyen, amit sokat kell gyakorolni. Nehéz kiküszöbölni, hogy a tüzeléshez való előkészület a Gy. Gy. Sz. 2. f. 192. p. szerint fedve történjék. Mozgás előtt a tölténytáskát és zárócsapot be kell csukni. (Gy. Gy. Sz. 2. f. 186. p.) Leggyakoribb lényegi hibák: midőn mindkét csatár egyszerre mozog; midőn

— Nem veszi itt üveggel kérem szépen senki, pohárszámra isszák, csak a rumot vásárolják dugaszolva, meg néhanapján az urak visznek el egy-egy flaska pálinkát.

Az őrmester látta, hogy erre a nyomra felesleges az időt pazarolnia. S bár háromnegyed napot voltak már szolgálatban egyhuzamban pihenő nélkül — éjfél tájban fejeztek be egy másik nyomozást —, ez a rejtelmesnek látszó eset annyira izgatta a képzeletüket s annyira a közepében érezték magukat az újabb nyomozással járó izgalomnak, hogy nem érezték a fáradtságot. Azt azonban érezték, hogy hiába is feküdnének most le, úgysem jönne álom a szemükre.

Kint az utcán, a kisváros főterén még alig-alig mutatkozott egy-egy ember. Csend volt. A csukott zsugáterek mögött most fordultak át baloldalukra azok a boldogok, akiket nem ver ki ágyukból a kötelesség. Aludtak nyugodtan, mert érezték, hogy az égi hatalmakon kívül mások is virrasztanak az álmaik felett.

A két csendőr ott állott az utcasarkon. Az őrmester önmagával tanakodott. A pipakupakot forgatta a kezében, majd a gyufaszálakat nézegette.

Gondolkozott.

— Csak valami suhanc lehetett a gyujtogató, béreslegény, kanász vagy napszámos az uradalomból. Mert meglett ember, komoly gazda természetesen nem hever és nem korhelykedik éjszakának idején a más portáján.

A csendőr halkan megjegyezte.

— Ez a Baruch hazudhatik is. Egyszerűen lerázza a nyakáról az ügyet, hogy a további kérdezősködéseknek is elejét vegye. Sok csirkefogó issza az ő pálinkáját, hát némi rokonszenvet is érez irányukban. Azért nem beszél.

— Pedig rosszul teszi — mondta maga elé melyedve az őrmester —, mert nekem az a gyanum, hogy lopják tőle a pálinkát. Legalább is, ha igaz az, amit ő

egyik csatár nem a bajtársa nyújtotta tűzoltalom hatása alatt mozog; midőn az egyik csatár jó fedezékbe ér, s a másik csatárnak módjában van kedvezőlenebb terepen az adott tűzoltalom felhasználása mellett több szökellést tenni, s ezt elmulasztja. A jelen gyakorlat esetében „A” törzsőrmesternek arra kell törekednie, hogy mielőbb az „f”-el jelzett területre érjen (2. vázlat), honnan járőrtársának hathatós tűzoltalmat nyújthat a neki kedvezőlenebb terepen való előnyomulásra. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy az előnyomulás irányában levő fedezékeket olyformán használják ki, hogy a meglepésre alkalom kínálkozzék. (Gy. Gy. Sz. 2. f. 113. p. a. alpont, 116. és 192. p.) Az egész gyakorlatnál elsőrendű figyelmet kell fordítani a terep megítélésére, illetve felhasználására. „A” törzsőrmester előnyomulási területén a terep kedvezőbb a gyors előrejutásra, mint „B” csendőr előtt, a teljesen áttekinthető területen, míg „B” csendőrnek igen jó kilövése van. Meg kell vitatni tehát, hogy a járőr tagjai helyesen ítélték-e meg a terepet, ennek alapján helyesen használták-e ki.

2. számú gyakorlat.

A gyakorlat előkészítése: mint az 1. számú gyakorlatnál.

A gyakorlat tárgya: A „tűzoltalom” fogalmának szemléltető oktatása a rajkiképzés alatt. (Áttanulmányozást igénylő pontok: mint az 1. számú gyakorlatnál és még a 2. f. 195—201. p.-ig, 240—244. p.-ig, Hsz. 511., 566., 645. p.)

Feltevés: „B” csendőr járőrvezetőjének jelentését telefonon továbbította, mely szerint a téglagyár előtti magaslatot, midőn a parancs szerint (lásd az 1. számú

gyakorlatot) megközelítették, onnan lövéseket kaptak, mire a helyzetet felderítendő, a magaslaton levő fegyveres egyéneket megtámadták. A magaslat megközelítése után, az ott levő két kommunista figyelő a gyártelep felé visszafutott. A járőr a bokros dombon figyelőállást akart elfoglalni, midőn azt látta, hogy több (15—20) fegyveres egyén a domb felé előre szalad. „A” törzsőrmester a domb közelében levő vizesárokba húzódott s ott figyel, míg „B” csendőrt jelentéstétel végett visszaküldte. A gyártelep dél felől a terepen nem közelíthető meg, amennyiben ott a kitermelt területet mocsár borítja.

A jelentés vétele után az őrsparancsnok a szárnyparancsnokságnak jelentést tett. A szárnyparancsnok az őrs azonnali felriasztását és kivonulását rendelte el azzal, hogy a helybeli gyalogalosztálytól kérendő megerősítéssel az őrs segítségére siet olyképpen, hogy kerékpáros csendőrökkel a gyártelepet keletről (hátról) fogja támadni. Tartaléklőszer kiosztva, az őrs kivonuló létszáma 10 fő.

„Tő.” törzsőrmester, — ki gyengélkedő, — a lakatnyában visszamarad azzal, hogy a Szut. 21. mell. szerinti jelentéseket telefonon adja le.

A gyárteleppel a telefonösszeköttetést felvenni ismételt próbálkozás dacára sem sikerült.

Az őrs legénységét „B” csendőr a község szegélyén várta be s a sűrű fasor mögött a 3. vázlat szerinti helyzetbe vezeti.

Az őrsparancsnok parancsai: I. „Tő.” törzsőrmesternek az őrsirodában szóval:

A honvéd állomásparancsnokságnak az őrs kivonulását telefonon jelenti azzal, hogy ha a rendzavarás nagyobb méretet öltené, további megerősítést onnan fog kérni az őrs. Az állomás orvosfőnök kirendelését kéri,

mond, akkor így kell lenni, mert hogyan kerülhetett volna ki a boltjából az az üveg is, amelynek a vignettája itt van a kezemben?

A következő percben már a mácsaházai határ felé karikáztak. A két bicikli nesztelenül suhant egymás mellett a sima országúton, a jegenyefák sora közt, a kakastoll borzolódva csillogott a harmatos napfényben s nagy-nagy csendesség ömlött el a kitáruló ég azurkeble alatt.

Zizegő kukoricatáblák közt fordultak be a dülőútra. A Kovács-tanya előtt megállottak.

— Itthon van-e a gazda? — kérdezte az őrmester az asszonytól, aki az udvar közepén, az eperfa alatt ruhát mosott s amint megfordult a szóra, a forró víztől vörösre dagadt kezét a kötőjében törülgetni kezdte.

— Kint vannak a földön, szántanak. — mutatott fejével a tarlók irányába.

— Hát a szolgálégény itthon aludt-e az éjszaka?

— Itthon az, itt a boglya alatt.

A csendőrök közelebb léptek, faggatni kezdték az asszonyt, de az kitartott amellett az állítása mellett, hogy a szolgálégény tegnap este nyolc órakor a szemük láttára feküdt le s ő hallotta azt is, amint ma hajnalban az ura hangos szóval verte fel a vacakról.

— Hm, hangos szóval? — nézett az asszonyra az őrmester s firtatni kezdte a hangos szóval való keltegetés okát. — Máskor is ilyen nehezen lehet felverni azt a legényt? — kérdezte hirtelen.

Az asszony szóra kapott.

— Nem kellett azt kelteni még soha. Talpon van az első kakasszóra mindig, olyan fürge az, mint a gyík, egyik lába itt, a másik meg ott, mire az uram kibúvik, már megeteti a jószágokat is, magot lök a tyúknak, elsepri az udvart, rendbeszedi az ekét, boronát, megszógálja reggelre a fröstököt.

— No és most hogyan történt mégis az, hogy olyan mélyen elaludt? — adta fel a kérdést olyan han-

gon az őrmester, amelyre vagy felelni kellett, vagy pedig elárult mindent utána a hallgatás.

Az asszony hallgatott is. Vonogatta a vállát s nagy fejtörés után csak ennyit tudott mondani: kérdezzék meg tőle a csendőr urak.

Pár perc múlva az őrmester és a csendőr már a tarló szélén állottak, a szikrázó napsütésben. Pacsirta rezgett felettük a magasban, a sárga náderdő felől aranylila nyakú vadrucák csapata szelte az izzó levegőt s a rozsdabarna tarlóról innen is, onnan is foglyok surrantak fel riadozó meneküléssel.

A gazda éppen a csendőrök előtt fordította visszafelé a lovakat, a béreslegény pedig, aki az eke szarvára hajolt, megbillentette a kalapját és jó reggelt köszönt.

Az őrmester megállította őket, majd félrehívta a gazdát.

— Mondja csak gazduram, ez a kölyök nem panaszkodott ma reggel, nem mondta, hogy ő beteg, hogy nehezebb esik a felkelés, mert én nagyon hókkadtnak látom a képét.

A gazda álmélkodva nézett az őrmesterre. Meglepte ez a furcsa kérdés. Alig tudott szólni.

— Nem panaszkodott az szóval sem, csak hát kétszer is rá kellett kiáltani, úgy marasztalta a vacok.

A béreslegény sandítva nézett a csendőrré s látszott rajta, hogy a fülét hegyezi.

Az őrmester rákiáltott.

— Ad csak ide a pipádat!

A legény vonakodott.

— Nincs nekem pipám.

A csendőr közel lépett hozzá, mellé hajolt és a leheletét szagolta.

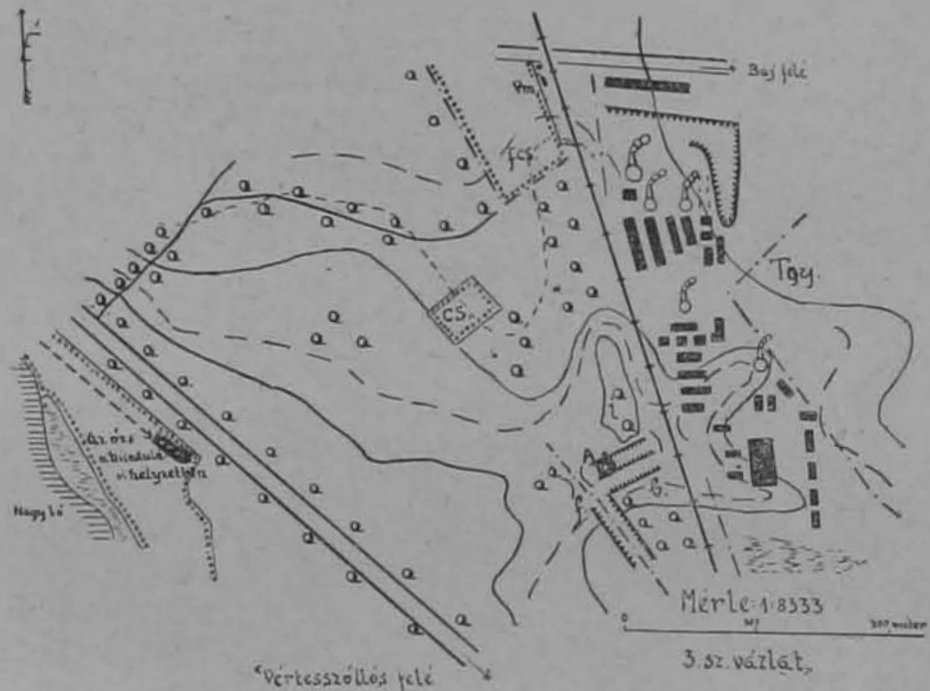
— Te ittál az éjszaka — szólt rá keményen.

— Vizet — rándított egyet a vállán a legény.

Az őrmester szembeállott vele.

— Add elő a pipádat meg a gyufádat, de azonnal! — parancsolta ellentmondást nem tűrő hangon.

megfelelő felszereléssel, a baji út déli oldalának környékére, hol segélyhely felállítása szükséges. Ezután a Szut. 21. mell. szerinti jelentéseket adja le. Végeztem! — II. Az őrs 10 fő legénységének a laktanya udvaron személyesen, szóval, az általános helyzetről való tájékoztatás (lásd feltevést) után: Utközetmenet! „Ö” őrmester és „P” próbaszendőr parancsnokságom alatt gyalogél! — Menetvonal: Tatán át a nagy tó partja mentén, — Tóváros község délkeleti kijáratá. A község szegélyén, a

„T” tiszthelyettes parancsnoksága alatt 200 méter távkozzal odavezetendő rajt bevárom. Végeztem! — III. A 3. vázlat szerinti kiindulási helyzetben, miután „B” csendőrtől a helyzetről részletesen tájékozódott. Terv: (a terepet igen jól ismeri. Szut. 351. p.) A magaslatot

a rajjal kétoldaltól átkarolva (harapófogószerűen) megtámadja.

(A Hsz. 511. p. szerint a támadás hatását nagyban fokozzuk az ellenség egyik, vagy mindkét szárnyának átkarolásával, vagy az ellenség hátbatámadásával. Így az ellenség teljes megsemmisítését is elérhetjük. Az 566. p. szerint az átkarolás sikerét azáltal biztosítjuk legjobban, ha arcban az ellenséget határozott támadással lekötjük, de hiba volna, ha ezen igyekezet az erő szétforgácsolására vezetne. A 645. p. szerint törekedjünk arra, hogy „meglepetésszerűen” támadjunk az ellenség oldalába.)

Gondoskodni kell a gyártelep mellett, nagyjában kelet-nyugat irányába haladó országút lezárásáról, melyre segítségül a kiindulási helyzet közelében állandóan tartózkodó uradalmi erdőörök közül 2—3 egyént igénybe vesz, kik mellé parancsnokul egy erélyes csendőrt oszt be.

Az őrs 11 csendőrének személyesen, szóval adja az alábbi parancsot: Feladatunk az előttünk levő (mutatja) magaslatot elfoglalni és a gyártelepen a rendet helyreállítani. Rohamféltaj, „T” tiszthelyettes parancsnoksága alatt a magaslatot jobboldaltól átkarolva támadja meg. Előnyomulásához a műút délnyugati oldalát használja ki! Irány a vizesárok hídja. Előnyomulásához „cs” cserjésből tűzoltalmat nyújtok, míg a raj a vizesárkokat el nem érte, honnan a bokros dombra rohamozni fog! Lövészféltaj parancsnokságom alatt a fasor mentén az angolparki cserjés szegélyéig vissza megy (mutatja), s onnan északról átkarolva támad! A roham-féltaj, miután a vizesárkokba beért, előnyomulásához adjon tűzoltalmat. Balszárnyamat „Tó” törzsőrmesterrel és a 3 erdőörökkel, mint közelbiztosító járőrrel — kik az „fcs” facsoportig nyomulnak elő, — biztosítom. A lövész-féltajnak a „cs”

A legény cinikusan mosolygott.

— Hetek óta nem pipáltam, úgy-e, gazduram? — vetett egy oldalpillantást a gazdája felé.

Az őrmester tüstént észrevette, hogy a gazda csak úgy immel-ámmal bólintja meg a fejét. Pártját fogja a béresének, ami csaknem természetes is. De viszont az őrmester már érezte, hogy kezében tartja a gyepőt, csak fogni kell, keményen, feszesen, mert csupán percek kérdése lehet, hogy elöbukkan az első bizonyíték s akkor rögtön megtörik ebben a surbankó legényben a konok hallgatás.

A csendőr figyelő szemmel pillantott át a szomszédos földszávrá. Láta, hogy ott egy másik béreslegény ballag a lovak mögött, a felszántott földön, a borona mellett. És csodálatos módon, még csak a füle botját se mozdítja. Mintha nem is érdekelné, hogy ötven lépésnyire tőle két csendőr faggatja a komáját. Valaminek lappangani kell a nagy közömbössége rnö-gött.

Ezt a feltevését mindjárt el is mondta az őrmesternek, aki magához intette a szomszédos földről a béreslegényt. Alig állott meg előtte az, a kikandikáló pipát mindjárt kirántotta a zsebéből.

Nem volt rajta kupak.

— Kié ez a pipa? — szólt rá az őrmester.

A béreslegény hebegni kezdett.

— A Csontos Jánosé — mutatott a másikra.

Az őrmester ráillesztette a pipára a lucernásban talált kupakot.

— Ezt meg elvesztetted róla — mondta szigorúskodó hangon, de befelé magában már mosolygott, mert tudta, hogy itt állanak előtte a gyujtogatók. Nem is nézett most már rájuk, csak úgy a csendes beszélgetés hangján, bizalmat keltő modorban kérdezett tőlük egyet-mást.

— Te meg elszöktél tegnap este hazulról, úgy-e,

ahelyett, hogy kipihented volna magadat? — nézett rá a Kovács gazda béresére.

— Bementem a városba — morogta az.

— De Baruchot csak nem kerülted el?

— Bementünk oda is.

Az őrmester színlelt csodálkozással nézett rá.

— Bementetek? Hát ketten voltatok?

— Övéle — mutatott a fejével a másik béreslegényre.

— De ott a lucernásban is hevertetek egy kicsit, úgy-e? Aztán pipáztatok, elszórjátok a gyufát, látod, látod, milyen kárt csináltatok, odaégett az a gyönyörű szénakazal — mondta sajnálkozó bólogatással az őrmester.

A béreslegény észbekapott.

— Nem én löktem el a gyufát — kiáltotta védekező daccal.

— Akkor az égből pottyant le — jegyezte meg derűsen az őrmester.

— Nem az égből, hanem a Ferkó kezéből. Mondtam én neki, hogy tapossa el.

— Na jó, jó — legyintett az őrmester —, ezt majd megbeszéljük a színhelyen, de hát nagyobb baj az annál, hogy Baruch is bepanaszolt benneteket.

A legények lehajtották a fejüket. Hallgattak.

— Hány üveg pálinkát loptatok el tőle? — fogta keményre a hangját az őrmester.

Csontos János megszeppent.

— Hármát — morogta csendesen.

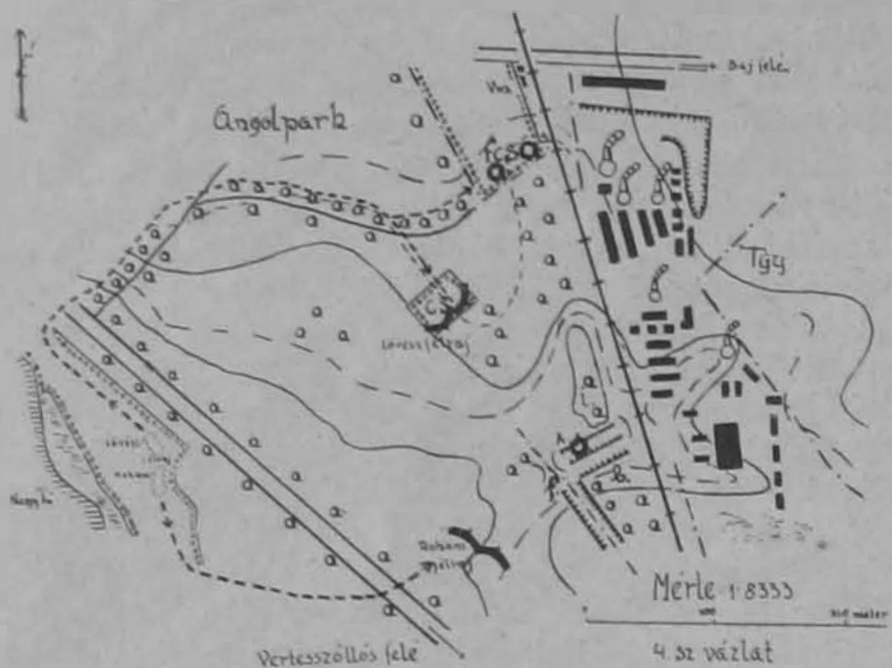
— Szilvóriumot, úgy-e? — mutatta fel nekik az aranyszélű vignettát az őrmester.

— Azt... szilvóriumot — mondta csaknem egyszerre a két béreslegény.

A gazda, aki mögöttük állott, hűledezve nézett a béreslegények után, amint azok szó nélkül, ellenvetés nélkül, sorsuknak megadva magukat, a csendőrök előtt megindultak a még mindig füstölő szénakazal irányába.

cserjésből megindult támadását tüzzel támogassák. A rohamban részt nem vesznek, hanem a roham megindításakor a vasúti vágányokon át előnyomulva, a menekülni igyekező zavargókat összefogják, megérkezéséig őrizet alatt tartják, ellenállás esetén felkoncolják. Mindkét félraj általános iránya a magaslaton levő sárga lombosított fa. Végeztem!

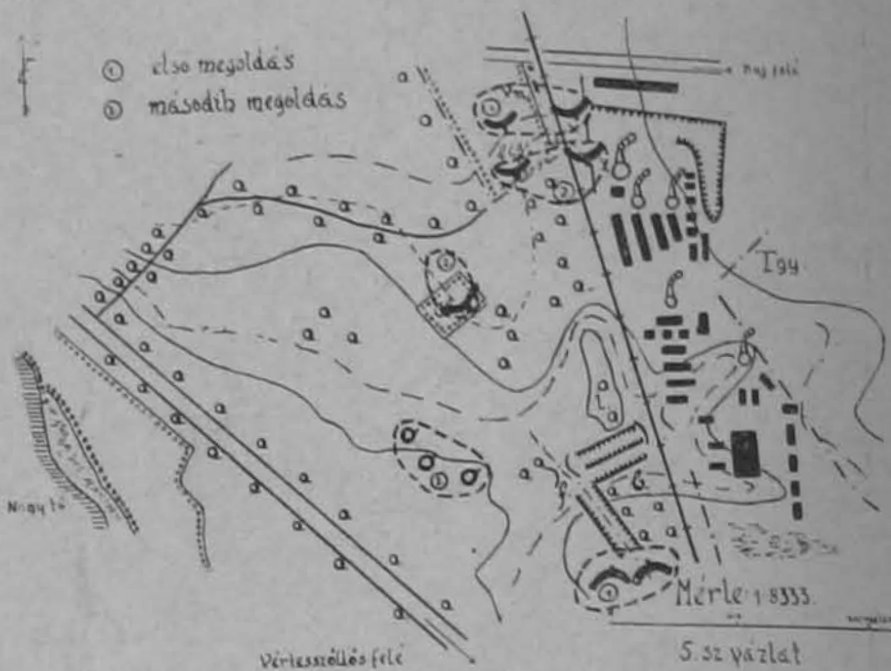
Magyarázat: Általában, mint az 1. sz. gyakorlatnál. A félrajok alakzataikat a szükséghez mérten alkalmazzák (változtatják), a Gy. Gy. Sz. 2. f. 171. p. szerint. A félrajparancsnokoknak a kiindulási helyzetből elegendő lesz a „Csatározlop! Irány utánam!” vezényszó. A támadás további lefolyása a Gy. Gy. Sz. 2. f. 240—244. p. szerint történik. Az őrsparancsnok, ha ő a gyakorlatvezető, a parancsnoklást helyettesének adja át s a gyakorlatot csak szemléli, irányítja, illetve nagyobb hibák esetén oktat. A gyakorlatot rohamtávolságon ismét beszünteti. A roham keresztülvitelét azután egy új gyakorlat kapcsán ehhez hasonlóan előkészíti, iskolázza, végrehajtatja és megbeszéli.

Megbeszélés: mint az 1. számú gyakorlatnál. A hibák hasonlóak lesznek, azon hozzáadással, hogy itt a jó tüzelési állásban levő félraj nem tudja bevárni és tüzével addig támogatni a szomszéd félrajt, míg az oly terepre tud előre jutni, hogy az ellenség elől eltűnhetik, vagy kedvező kilövési viszonyainál fogva, hatásos tűztámogatást nyújthat. Különösen el kell bíráltni a két félrajnál a terepmegítélést és felhasználást. „A” törzs-örmester visekedése a támadás alatt. A helyes harcászati kép érdekében reá kell mutatni a megbeszélésen, hogy a valóságos helyzetben, amennyiben a gyalogalosztály létszámviszonyai folytán számbavehető segítségre számíthat az őrs. legcélszerűbbnek látszik az erősítés bevétele s a gyártelepnek kelet-nyugat-észak irányokból egyszerre való erélyes megtámadása. Oly őrsön, hol megerősítésre karhatalom csak hosszabb idő alatt érkezik, a jelen feltevésből indulva, habozás s a karhatalom tétlen várakozása nélkül reá kell vetni magát az őrsnek a zavargókra.

A megbeszélésen másféle megoldásokat is meg kell vitatni. Az 5. vázlaton még másik két megoldást is fel-tüntettem, melyeknek a terepen való megbeszélése rendkívül érdekes és tanulságos. Egyik megoldás lenne, hogy a roham-félraj az „f” terület felé délkeletről torkoló víz-szárók fölől rejtőzve, csaknem rohamtávolságig tudná megközelíteni a magaslatot, míg a másik félraj a gyártelepet észak felől átkarolólag támadná meg. Ezen esetben a meglepetés rendkívül nagy előnnyel járna. Hátránya lenne azonban az a nagy idővesztés, mely a fel-tüntetett helyzetekbe való láthatatlan odajutással járna.

A második megoldás lenne pl. az arcban való lekötés kisebb erővel (Hsz. 566. p.), s mindkét vagy csak az egyik oldalon való átkarolás. Előnye a meglepetés biztosabb sikere, hátránya az erők szétforgácsolása lenne. Meg kell beszélni az oldalba küldött közelbiztosító járőr magatartását is.

A csendőrség életében nem új a katonai kiképzés, de a mai kor kívánalmai egészen újszerűek s így a kiképzés

minden ágát ehhez is kell formálnunk. Meggyőződésem szerint, testületünk katonai kiképzése a jelenlegi stádiumában még nem elintézett kérdés, de a kifejeződött elvek formábaöntéséig sem tétlenkedhetünk. Miért legyünk éppen mi azok, kik a múlt véres eseményeiből nem tanultunk, — s a jelenlegi felszínes nyugalom kényelmes napjaiban, — éppen mi feledhessük a közelmúlt tragikumait!?

Nem! Fegyverünket kezünkben kiütönni többé nem hagyjuk.

Híres pénzhamisítók Budapesten.

Írta: Tábori Kornél.

Harminc éve múlt, hogy a legnagyobb budapesti pénzhamisító bűnszövetkezet tömlöcbe jutott. Tízforintost és tízfontost egyforma ügyességgel gyártott.

Kemény, fagyos télidőben, 1899 január 15-én került meg az első nyom — asszonyi hiúság révén. Csinos, fiatal leány, Jobs Jozefin, titokban új ruhát akart szerezni és egy váciutcai divatcéghez elvitt olyan hamis bankót is, amely még nem volt tökéletes. Külföldi barátjától lopta. Ez a huszonegyéves leány terelte akaratlanul a rendőrség figyelmét egy igen elegáns úrra, aki mint Sir Arthur Cecil érkezett a Rivieráról, de a valódi neve Schwalbe Adolf volt. A francia származású hírhedt Manquette-tel együtt, akit ugyancsak elfogtak, kitűnően sikerült bankjegyeket is gyártott. Megállapították, hogy Manquette anarchista s vallomásában a többi közt ezt mondta:

— Jogot érzek arra, hogy az ilyen társadalom ellen vívott harcunkban egyéni gyártás útján is megszerezzen a szent célhoz vezető eszközöket.

Ugyancsak „jogot érzett” magában százforintosnak hamisítására Takesku Juon bukaresti születésű fényképész, aki viszont „román nemzeti” célból és állítólag valami titkos bizottság nevében igyekezett „az elnyomó szomszéd állam” kárán megszerezni az irredenta-mozgalom

Kormányzó Úr Öföméltósága 10 éves jubileuma: Történelmi nevezetességű kép 1919 november 16-áról, amikor nagybányai Horthy Miklós fővezér a nemzeti hadsereg élén a mai Horthy Miklós- (akkor Fehérvári-) úton a fővárosba bevonult.

anyagi eszközeit. Egyforma gyűlölettel beszélt a budai kormányról és a bécsi osztrák-magyar bankról.

Amit a román fotográfus hangoztatott, az már dr. Takács Zoltán legnagyobb bűnpörének gerincéül szolgált a védelemben: mint függetlenségi hazafi, csak „az átkos osztrák-magyar bankot” akarta károsítani. Dagadó mellel hangoztatta, hogy nála született meg a Hentzi-szobor fölrobbantásának gondolata is s a többi közt erre kellett a pénz.

De nem sikerült hazafias ürügyet találni arra, hogy miért lett orgazdája a *Berecz testvéreknek*, akik 1893 május elsején ötvenezer forintot sinkófáltak el a Leszámitoló

Banktól. Ráadásul elsikkasztotta a megőrzés vége odaadott bankot és aranyat s nagyrészt Montecarlóba is vettette el. A Berecz-ügy büntetésének kitöltése után maga is megtanult fotografálni és rajzolni, úgy, hogy gyönyörűen körre rajzolt egy százforintost. A vállalat bankárja *Oravec* János tiszaszelevényi földbirtokos volt, aki Takácssal gépeket hozatott Mezőtúrra, özvegy K. Gergelyné lakására, majd *H. Sz. Sándor* sárospataki tanyájára, ahol Takács mellett külön szakértő is dolgozott *Gruber* István fotográfus személyében.

Soktagú bűnszövetkezet gondoskodott a hamis bankók elhelyezéséről; köztük diplomás és gazdag ember is

Kormányzó Úr Öfőméltósága 10 éves jubileuma: Öfőméltósága kormányzóvá történt megválasztása után Magasházy László őrnagy szárnysegéd kíséretében az Országház elé érkezik. (1920 március 1.)

akadt. Takács elegáns divatos ruhában, kezében cilindert fogva lépett a bíróság elé 1901 június 10-én. Már ekkor azt mondta, hogy „csak zsarolni” akart.

— Nem azért hamisítottam — vallotta *Len! Gyula* elnöknek —, mintha a bankjegyeket forgalomba akartam volna hozni, hanem csak azért, hogy a szövetkezet pénze; embereit megsarcoljam.

Persze tudta, hogy a büntetés sokkal kisebb lesz, ha elfogadják ezt a beállítást. De hétesztendei fegyházat kapott. A többi harmincnégy vádlott közül tizenötöt fölmentettek: *Oravec* hat évet, *Csapó József* kocsmáros, a pénzhamisításért már büntetett *Gallai Imre* és *Vay* nevű úriemberök öt-öt évre kerültek tömlöcbe.

Takács jó magaviselete következtében nem töltötte ki az egész büntetést. Alighogy szabadlábra került, sokkal nagyobb arányban folytatta a hamisítást Svájcban és Angliában. Az ifjúság egykori bálványozott vezére, akinek a nevét daiba foglalták, titokzatos bűnügyi regények hőse lett: külföldi viselt dolgai, amelyekről idehaza mindmáig keveset tudnak, sokkal érdekfeszítőbbek és nagyobb arányúak, mint a véderövita és a Csombor-féle poszt-kiszni-lopás során vállalt szerepei. Legendás alakká vált, akiről falvakban és tanyákon szent hittel suttozták, hogy a bécsi banknál jobban érti a gyártást és Kossuth apánk magyar szabadságáért dolgozik; amellet, hogy sokkal „öcsöbben méri a pizt”, mint az átkos kaurmány.

Egész sor áldozatot esalt ki Takács maga után; közt számos olyat, aki minden vagyonát pénzzé tette és elvitte Broadstyre angol városkába, ahol Takács legtovább működött. Itt fosztotta ki *P. Árpádné* pesti úriasszonyt, továbbá *Albrecht Kálmán* mérnököt és *Péter József* üzletlőt, aki még örökségét is Takácsra bízta.

Takács, mint a „Habsburgok vad ellensége”, aki épp „leleplező-könyvet” is készült írni, utoljára Zürichben került rendörkézre pénzhamisítás miatt s a fegyházi betegség: a tüdővész ölte meg.

Bűnügyi múzeumok kiváló figurája a cseh *Swoboda* és *Zisamann*, akik úgy magyar, mint lengyel bankjegyet hamisítottak és Bécsben kerültek horogra. Dr. *Barber* rendőrfőtanácsos, a bankógyártók főüldözője azt mondotta, hogy *Zisamann* a legtalentumosabb pénzhamisító, aki az utóbbi években szemé elé került, pedig a valutaláz alatt zseniális gazemberek hosszú sora döbbsentette meg a hatóságokat jobbnál-jobb falsumokkal. *Zisamann* fényképész volt, de maga készítette a gyártáshoz való gépet, a bankjegysajtó hengereit, sőt a speciális papírt is.

Berlinben élő magyar síber volt a részvénytársaság főnökése. Különösen lengyel bankóval árasztották el Bécs és Pestet és főképp tíezreseik útján hihetetlen arányban hozzájárultak a varsói nemzeti bank pénzének romlásához. Páris, Berlin és Frankfurt is megitta a levét *Zisamann* főztjének. Ezzel csak a *Swobodaé* vetekszik, akinek java működése azonban még a háború első idejére esik.

Rendőri nézőpontból sokkal szélesebbkörű és veszélyes nyomozómunkát végzett *Kritzler* Lajos detektív-felügyelő Olaszországban. A konjunktúra tobzódásakor ijesztően sok ezerlírás került forgalomba, amelyeket külföldről hoztak. *Kritzler* Budapesten kinyomozta *Achez* Renátót, akinél hamisított ezerlírást talált; azonkívül valami *Puglia* nevű görzi úr leveleit. A felügyelő rá tudta venni az olaszt, hogy írjon *Pugliának*, fogadja teljes bizalommal és lássa el áruval „e sorok átadóját”, X. Luigi urat.

Luigi úr, aki *Kritzler* volt, rögtön Olaszországba uta-

Kormányzó Úr Öföméltósága 10 éves jubileuma: A kormányzó halján Huszár Károly miniszterelnökkel, a kabinet tagjainak kíséretében eskütételre indul. (1920 március 1.)

zott és saját szakállára kezdett nyomozni. Másnap négytagú bünszövetkezetet sikerült kikutatnia és ez a banda elvitte őt Udinébe, hogy ott hamis ezerlírást adjon el a jól beajánlott magyarnak. *Szubotics* nevű cinkosuk várta őket és a banda behívta a magyar detektívet a közeli erdőbe. Kritzler őszintén megmondta:

— Nem tartom ajánlatosnak, hogy magukkal az erdőbe menjek, mert talán ki akarnak fosztani. Ha igazán tudnak hamis bankjegyet adni, akkor kössük meg itt az üzletet.

— Hát jó — mondotta az olasz-szerb bandavezér és óvatosan a kávéházi asztal alatt dugva átadott egész köteg bankjegyet, Kritzler meg hasonló módon fizetett érte.

Mihelyt a hamis bankókat zsebrevágta, odarohant nyolc-tíz ember és revolvert szegzett mellüknek, majd gyorsan összekötözte őket és a rendőrségre cipelte.

Ott Kritzler jelét adta annak, hogy mersze és módja is volna a szökésre. Erre a banda egyik tagja elárulta, hogy Milánó közelében folyik a bankógyártás, sőt a Banca di Friaula és a Banca d'Italia csekkjeit is kitűnően hamisítják.

A magyar detektív már előbb tárgyalt olasz kollégáival, akik nem híztak a sikerben; de annyit megígértek, hogy nyomon követik és ha titokban kétszer hátrasímtja a haját, az így adott jelre segítségül sietnek. Ezért sikerült az udinei kávéházban tettenérni a bandát.

Kritzler tovább is mint a pénzhamisítók cinkosa szerepelt, ő kalauzolta a taljánokat Milánó közelébe, Porta di Romanába, ahol húsztagú pénzhamisítóbándát fogtak el.

Budapesten nem csináltak, de annál többet helyeztek el a jólsikerült bankjegyekből.

Ritkábban emlegetik a csekk- vagy részvényhamisítást, noha ez sokkal nagyobb károkat okozott az utóbbi években. Bécsben nemrég kezdték meg egy nagy részvényfalsum bűnpörét; vádlottai több mint hatszázezer nagyértékű részvényt dobtak, azaz inkább csúsztottak piacra s egész csomó pesti embert is becsaptak.

Ez sem új módszer. *K. Antal*, aki tekintélyes dunántúli családból származik, már a nyolcvanas években hosszú időn át hamisított záloglevelet és többszázezer korona kárt okozott a Földhitelintézetnek. Hitellevelet gyártott *Krauthaut Antal*, aki 1896-ban halt meg a börtönben.

Rendkívül nagy feltűnést keltett gróf *Grotta* (Hamvay) Ödön letartóztatása. *Munkácsy Artúr* detektívfelügyelő leplezte le 1920 május elején. Hamvay volt legügyesebb utánzója a bélyegzőknek és bélyegzéseknek, mikor a kormány felülbélyegzés útján realizálta a bankóérték leszállítását és a szomszédos államok is lebélyegezték a régi osztrák-magyar bankót.

A csalók s hamisítók rekordját nálunk eddig *Horváth Menyus* tartja, aki mint főmérnök szerepelt és Apponyitéri fészkeből Európa minden részébe kiruccant, hogy sokmillió jóvalutájú hamisításokat kövessen el. Nagyszámú csapat élén dolgozott és csekkoront építgetett hamisított, mint laplatai bankcsekket. *Sugár* nevű cinkosát Délamerikába is átküldte, hogy ott csekkkönyvet szerezzen kisebb betéti összeg elhelyezése útján és előkészítse a nagy-

arányú manővert, amely több bécsi és milánói pénzügyintézetnek jelentős kárt okozott.

Menyust Génúában csípték el, de megszökött és 18 újabb csalást hajtott végre, míg azután ismét le tudták fogni.

Sokáig azt hitték, hogy a dollárt legnehezebb hamisítani, továbbá az Amerikában készült húszdínárost. A Futó-utcai Ripper-féle kosárfonógyárban aztán egy falbaépült titkos kamrában találtak olyan fölszerelést, mellyel a gyáros fia és hat bűntársa jólsikerült ötdollárost készített és helyezett el.

A Nagymező-utca 20. szám alatt fogták el Szabó István félkezu nyomdászt és négy bűntársát, akik Reisner rajzoló vezetésével dinárt nyomtak kitünően felszerelt gépen.

De mindennél sokkal különb volt a hamis bankjegyeknek az a sorozata, amelyet Reisz János készített a hírhedt Zugligeti villában. Ez a volt osztrák katonatiszt még a háború alatt kezdte a német és magyar ezresek hamisítását. Ismert kitünő térképrajzoló volt; de még sem akarták elhinni, hogy olyan remekül tud egymaga bankót gyártani. Előttünk rajzolta meg aztán a bankó egy részét csakugyan impozáns tökéletességgel.

„Bizalmas” értesítés tiltotta meg a napilapoknak, hogy egyetlen sort közöljenek a Reisz-féle hamisításról. Nem is csoda: kiderült, hogy Reisz egyúttal „Kundschafter” is volt és mint hivatalos kém, könnyen át tudta csempészni a határokon hamis bankóit, a többi közt Pflanzler-Baltin hadseregparancsnok podgyásza közt csempészte albán, majd török földre a saját bankjegyeit.

Reisz találta ki először, hogy az amerikai bankópapíron, amely anyagába kevert vékony selyemszálakkal „vált utánozhatatlanná”, hogyan kell beledolgozni „házi-lag” a selyemszálakat. Azóta próbál az Unió intaglósnymással védekezni, amelynél a rajz, sőt az írás finoman kidomborul s árnyékot vet, de amikor a hamisító fényképezi, az ő rajza nem árnyékos, hanem elmosódott.

Tömerdek volt nálunk egyidőben a hamis dollár és font. Németországból hozták ide az első példányokat és a hamisítás módszereit. Liebermann bűnügyi kommisszárius, a berlini nagy pénzhamisítóosztály főnöke már 1921-ben többszáz „háború utáni” hamisítványt mutatott nekem az Alexanderplatz vörös palotájában. És azóta különösen tíz- és húszfontosat, 25, 60, 100 és 200 hollandforintost, továbbá dollárokat hamisítottak Németországban, ahol megdöbbentően sok a titkos nyomdák száma.

De Franciaországban is épp elég líra és braziliai mil-reis bankó, továbbá húszfontos készült. Három elegáns csaló, mint Brazília diplomáciai küldöttsége, rendelt Párisban nagyértékű, többnyire ötszáz millreises „minta-bankjegyeket”, de a leleplezésen nem okult a világ és pár hónappal később ugyancsak ál-hivatalos személyek csináltak Londonban sok bankót a „Portugál Nemzeti Bank” számára.

Budapesten is próbáltak nemrég egy jóhírű nyomdában hollandi bankjegyet csináltatni, de a kísérlet meg hiúsult.

Hogy a különböző hamis bankjegyeket mily módon lehet fölismerni, azt külön cikkben ismertetem; hisz az olvasókat végre is tán leginkább ez érdekli.

A magyar királyi Szent István-rendet a magyar királyság szentté avatott megalapítójának tiszteletére Mária Terézia királynő 1764 május 5-én alapította és pedig fiának, II. József császárnak, római királynak történt koronázása napján. A rend nagymestere Magyarország mindenkor apostoli királya.

Az ingyenellátásról.

írta: Mátéffy István százados.

Ingyenellátás! Ezt a szót mindannyian jól ismerjük, nemcsak a Szut.-ból, kiadott parancsokból, hanem abból a sok oktatásból és figyelmeztetésből, ami minden csendőr előtt annyiszor elhangzott már.

A Szut. 72. pontja félreérthetetlenül, világosan és részletesen ismerteti az ingyenellátás, ajándék fogalmát, megmagyarázza, hogy mit értsünk az alatt, így azt részletesen magyaráznom nem szükséges.

Úgy gondolom, nem fogok felesleges munkát végezni azonban akkor, ha rámutatok arra, hogy az ingyenellátás, ajándék elfogadását miképpen háritsák el maguktól bajtársaink, még az esetben is, „ha azok a legaggálytalanabb körülmények között” kínálatnának is fel anélkül, hogy bárki is — hogy így fejezzem ki magamat — megsértődhetnék.

Vegyük sorrendben az egyes csendőröket, azután a nőöket, ezek családtagjait, a közigazdálkodásokat.

A csendőr szolgálata közben igen gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy élelemmel, itallal kínálják meg. S minél jobban kedvelik a csendőrt egyes vidékeken, annál gyakrabban ismétlődik ez meg. Jól tudjuk, hogy magyar ember vendégszerető, örül, ha vendég tér be házába, s kétszeres az öröme, ha neki kedves vendég érkezik. Ez utóbbiak közé sorolják a legtöbb helyen a csendőröket. Hogy szeretetét kimutassa a házigazda, első dolga: hozza az enni, innivalót. A szíves kínálást, az ízletes falatot, innivalót a fáradt, rendszerint jóétvágyú csendőrnek visszautasítani talán fáj, sokan arra is gondolnak, hogy miért is nem lehet elfogadni, hiszen tudja mindenki az örsön, hogy X. Y. jómódú gazdálkodó, becsületes, jóra való ember, aki nem fogja azt sohasem kihasználni, ha egy vacsorát elfogad a járőr. Fokozza a kísértést az emberi gyarlóság is.

Ilyenkor kell azután erősnek lennünk. Az alkudozás önmagunkkal, már egy kissé az elbotlás felé billenti a mérleget. Udvariasan bár, de a leghatározottabban kell visszautasítani a felkínált ételt, italt, mindig tudomására adva a felkínálónak azt is, hogy ne vegye a visszautasítást sértésnek, de a szabályzatunk tiltja annak elfogadását.

A legtöbb esetben — különösen, ha ezt már nem elsőízben fogja a csendőröktől hallani az illető, — meg lesz a kellő hatás, anélkül, hogy a visszautasítást sértésnek venné.

A bortermelő vidéken, különösen szüret idején dívik az a szokás, hogy minden szőlősgazda sorra kínálja a járőrt. Legyünk mindig következetesek, de egyszersmind udvariasak is!

Az alkohol hatása alatt elkövetett szabálytalanságok, jogtalan fegyverhasználatok, súlyos örszolgálati kötelességsértések szomorú példáit, sajnos, ismerjük. Az ezeket elkövető csendőrök rendszerint egy-egy pohár felkínált boron kezdik, ritka eset, hogy kocsmában ittasodik meg a járőr. Akkor is rendszerint előzőleg már valahol egy „vendégszerető” háznál fogyasztanak el egy-két pohár bort, azon feltétlenül helytelen és ferde elgondolásban, hogy „egy-két pohár bor még nem árthat meg”. Pedig nem így van! Nyáron a hűvös helyiségben elfogyasztott egy pohár hideg bor, vagy télen jól fű-

Kormányzó Úr Öföméltósága 10 éves jubileuma: Öföméltósága leteszi a kormányzói esküt. (1920 március 1.)

tött helyen elfogyasztott egy pohár meleg bor könnyen fejébe száll az embernek, aztán boros fővel követik el a járőrök az előbb felsorolt szabálytalanságokat!

Ma már jórészt elmultak azok a szomorú idők, amidőn még a közigazgatások a szolgálatba induló járőröket táskaelelemmel nem tudták ellátni. Ma már a legtöbb örsön visz magával élelmiszert a járőr. Az alkohol veszedelmes hatását pedig mindenki jól ismeri, attól feltétlenül óvakodjunk. A járőr a rábízott feladatot becsülettel, csak tiszta, józan fővel végezheti el. Az eredmény az lesz, hogy az örskörletben hamarosan le fognak szokni a kínálgatásról.

Próbaszolgálatos tisztt koromban két hónapot olyan két örsön töltöttem, ahol sok volt a szőlő, a bor. Téli idő lévén, köpenyem miatt nem igen látták, hogy tisztt vagyok, s csak az tűnt fel, hogy hármasban portyáztunk. Új csendőrnek néztek s velem is megtörtént, hogy megkínáltak, mint új csendőrt. Természetesen udvarias formában, de határozottan visszautasítottam. Erre a felkínáló megjegyezte, hogy bizony rosszul esik nekik nagyon, hogy a csendőrök sohasem fogadnak el tőlük egy pohár bort se, de viszont örömmel tölti el őket az a tudat,

hogy a szabályokat ilyen pontosan betartják, amiért csak tisztelni és becsülni tudják a csendőröket. Én is örültem ennek, mert ebből arra következtethetem, hogy az örs legénysége sem fogadott el sohasem egy pohár bort sem.

Sokszor az alkalom elkerülésével is védekezhetünk az ilyen felkínálás ellen. Ha a járőr olyankor ér egy-egy tanyára, amikor ott disznótor, lakodalm stb. hasonló van, végezze el dolgát mielőbb s lehetőleg be se menjen a lakásba, folytassa szolgálatát. Bármily nehezére esik is, menjen inkább a következő tereptárgyhoz s ott pihenjen. Nem lehet kifogásolni ezt az eljárást még az esetben sem, ha a nagypihenőt a lakodalmas vagy disznótoros házban kellett volna megtartani.

Rákóci Ferenc kuruc seregében a következő tábornoki rendfokozatok voltak: fő tábornok, vagyis generalisszimusz, aki közvetlenül a fejedelem után sorolt; tábornagy, az ország hat kerületének parancsnokai; altábornagy; tábornok; brigadéros. Az utóbbit a fejedelem 1704-ben rendszeresítette, azért, hogy az ezredparancsnoki állásban lévő nemeseket ama saját alattvaló jobbágyaik fölé helyezhesse, akik az ezredskapitányi, vagyis ezredesi rangot szintén elérhették. A brigadéros ugyanis, ritka kivétellel, nem dandárt, hanem csak ezredet vezényelt.

A tancmulatságok ellenőrzésére kirendelt járőrök magatartására a Szut. 371. pontja intézkedik. Itt is gyakran megesik, hogy a járőrt borral kínálják meg. Az egyedül helyes eljárás csak az lehet, hogy udvariasan, de határozottan vissza kell utasítanunk a kínálást.

A nők szolgálatára mindez ugyanígy vonatkozik. Az ő helyzetük — különösen, ha nagy a családjuk — megélhetés szempontjából nehezebb, de ez nem lehet ok arra, hogy ingyenellátást, ajándékot fogadjanak el. Ilyenek lehetnek: kedvezményes földbérlet, lakásbérlet, állattartás, kertbérlet stb.

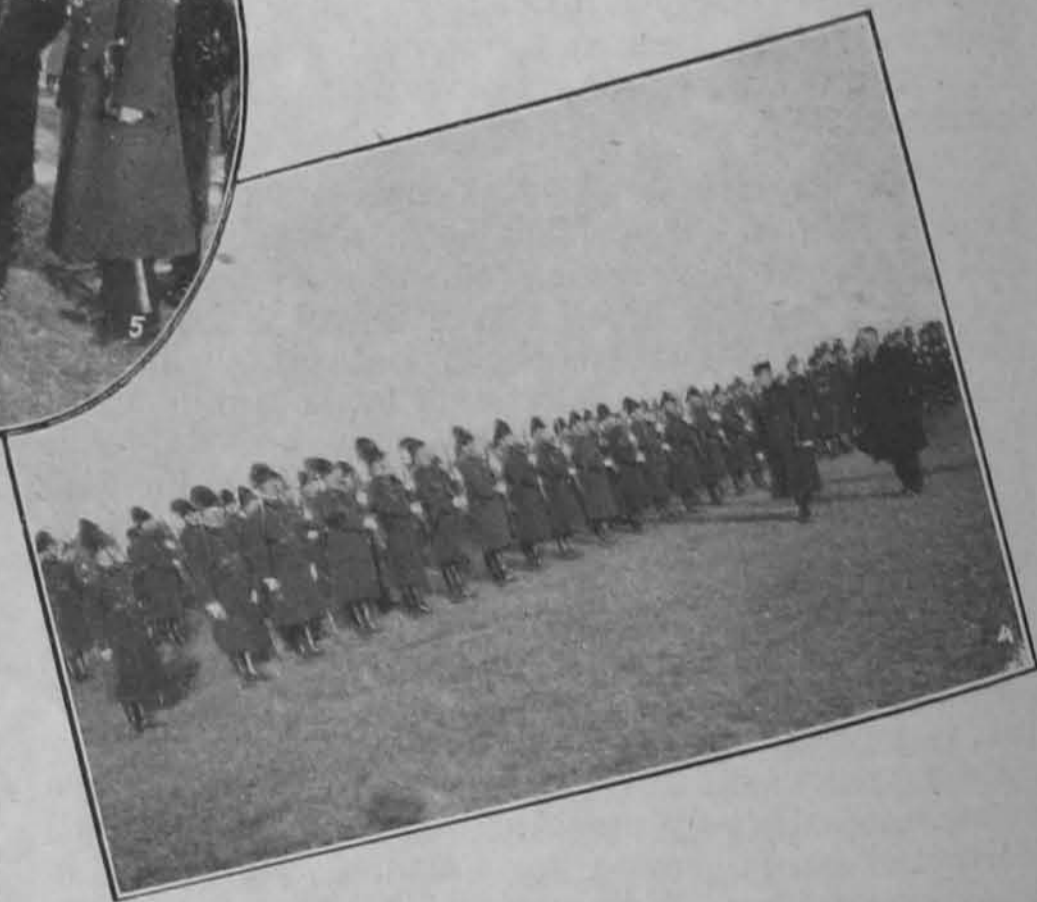
Sohase szabad kihasználni azt, hogy valaki csendőr s ha valaki olyan ajánlatot tesz, ami a legkisebb mérvben is aggályos, ne fogadjuk azt el.

Föld-, kert-, lakás-, legelőbérletnél tartsuk szem előtt azt, hogy a csendőr se fizessen látszatbért. Az ily eljárás a kalmas lehet arra, hogy az illetőt meggyanúsítsák, legalább is szóbeszéd tárgyává fogják ezt tenni s azt fogják hangoztatni, hogy azért fizet kevesebbet, mert csendőr. Mint ahogy igazuk is van.

A családtagok által elfogadott jutalmazás, ajándék éppoly elbírálás alá esik, mintha azt a családfő fogadta volna el. Sokszor megtörténhetik, hogy a családfőnek nem merik az ajándékot felajánlani, megpróbálják tehát azt a feleségnek, gyermeknek adni. Gyümölcs, pár tojás, csirke, bor stb. sokszor talán jól esnek a háznál, de gondoljunk mindig arra, hogy ez tilos! Sokszor a férj jóindulatú megmagyarázására és közbelépésére lesz szükség, hogy ezt a feleség is megértse!

Tudjuk, hogy ma nehéz a megélhetés, de helyes, okszerű beosztással rendesen lehet élni. Azt pedig, hogy első a becsület, soha, semmi körülmények között sem szabad sem a csendőrnek, sem hozzátartozóinak elfeledni!

A földbérletre, megmunkáltatásra, termény, tűzifa beszerzésére vonatkozó szerződés megkötésénél sohasem szabad kihasználni azt, hogy azt az örs közigazgatása köti, túlalacsony árakat elfogadni nem szabad. Főleg akkor, ha uradalmakról van szó, mert az uradalmak nagy átlagban hajlamosak arra,

Dr. Lichem Arnold osztrák csendőraligazgató tanulmányútja a m. kir. csendőrségnél. 1. A salgótarjáni csendőriskolánál. 2. A nagykorösi örsön. 3. Budapesten, a csendőrlaktanya udvarán a csendőrvértanuk szobra előtt. 4. és 5. A szombathelyi örsparancsnokképző iskolánál.

A berlini nemzetközi hadsereg-lovasversenyéről: A versenyen résztvett magyar tisztek vezetője, Stojakovics tábornok átadja a magyar tisztikar tiszteletdíját Stein német főhadnagynak. A képen állanak balról jobbra: Heye német vezérvezredes, Stojakovics tábornok, Stein német főhadnagy, Binder őrnagy, Hausmann német őrnagy.

hogyan szolgáltatásukért különleges ellenszolgáltatásokat követeljenek az örsöktől, ez pedig sok kellemtelenség oka lehet.

Ügyelni kell a föld „felébe”, „harmadába” való megmunkáltatására is, e téren is szorosán alkalmazkodni kell a helyi viszonyokhoz.

Erdős vidékeken az erdőgazdaságok vezetői a csendőrség munkáját gyakran akarják azzal meghálálni, hogy egy-két szekér fát ajánlanak fel. Természetes, hogy ezt sem szabad sem egyeseknek, sem a közigazgatásnak elfogadnia. A legjobb esetben is csak önköltségi áron vehető át a fa, beszállítás nélkül, előzetes engedély alapján.

Szántás, vetés, termény, fa stb. behordásakor a helyi viszonyoknak megfelelő fuvarbér mellett fuvarost fogadjunk fel, semmi körülmények között se szabad ezeket „alkalmi”, illetve ingyen fuvarral eszközölni. Az a pár pengő megtakarítás, amit ezzel ér el egy örs, nem éri meg a csorbát, ami a tekintélyen esik.

Röviden rátérek még a lovasörsökre. Minden lovas szereti a lovát, azt akarja mindegyik, hogy lova jó állapotban, jó húsban legyen. A kiszabott ló tápon felül különös előszeretettel eteti mindegyik lovas a lovát. Így történhetik azután meg, főleg ahol uradalmak vannak, hogy egy pár métermázsa zab,

széna, lucerna vagy lóhere „kerülhet” az örsre, végeredményben a csendőrséghez, ha nincs bennük elegendő határozottság és tapintat az ilyen dolgok visszautasításához, mert hiszen a felajánlókat legtöbbször valóban a jószándék vezeti.

A lovát minden csendőrnek kimélni és szeretnie kell, de ennek nem szabad odáig mennie, hogy szabálytalanságot kövessen el valaki.

A legtöbb felkínálás minden mellékgondolat nélkül történik, legtöbbször a csendőr, vagy a csendőrség iránti szeretetből, jóindulatból. De ne feledkezzünk meg a kivételekről, akiknek mellékgondolata azután az lehet, hogy arra számítanak, hogy aztán adott esetben velük kivételt fognak a csendőrök tenni. A csendőr gondoljon arra, hogy sohase tudja, mikor kell eljárnia azzal szemben, akitől esetleg valamit elfogadott s mily kínos lenne ily esetben a helyzete. Azért a pohár borért, pár falatért, stb.-ért igazán nem érdemes ilyen helyzetbe jutni, sőt talán az egész jövőt kockára tenni!

A régi hadsereg számára 1737-ben kiadott „Regulamentum” szerint zölcsütörtök, miséjének Gloriájától nagyszombat miséjének Gloriájáig a gyalogság kivonulásnál a puskát lába előtt lefelé fordítva tartotta, a dobokon pedig meg kellett szorítani a bőrt, hogy a dob hangja tompa legyen.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! Merénylet a követségen.

írta: Báró B. ny. követségi tanácsos

A háború kitöréséig követségi titkár voltam a szentpétervári német követségen.

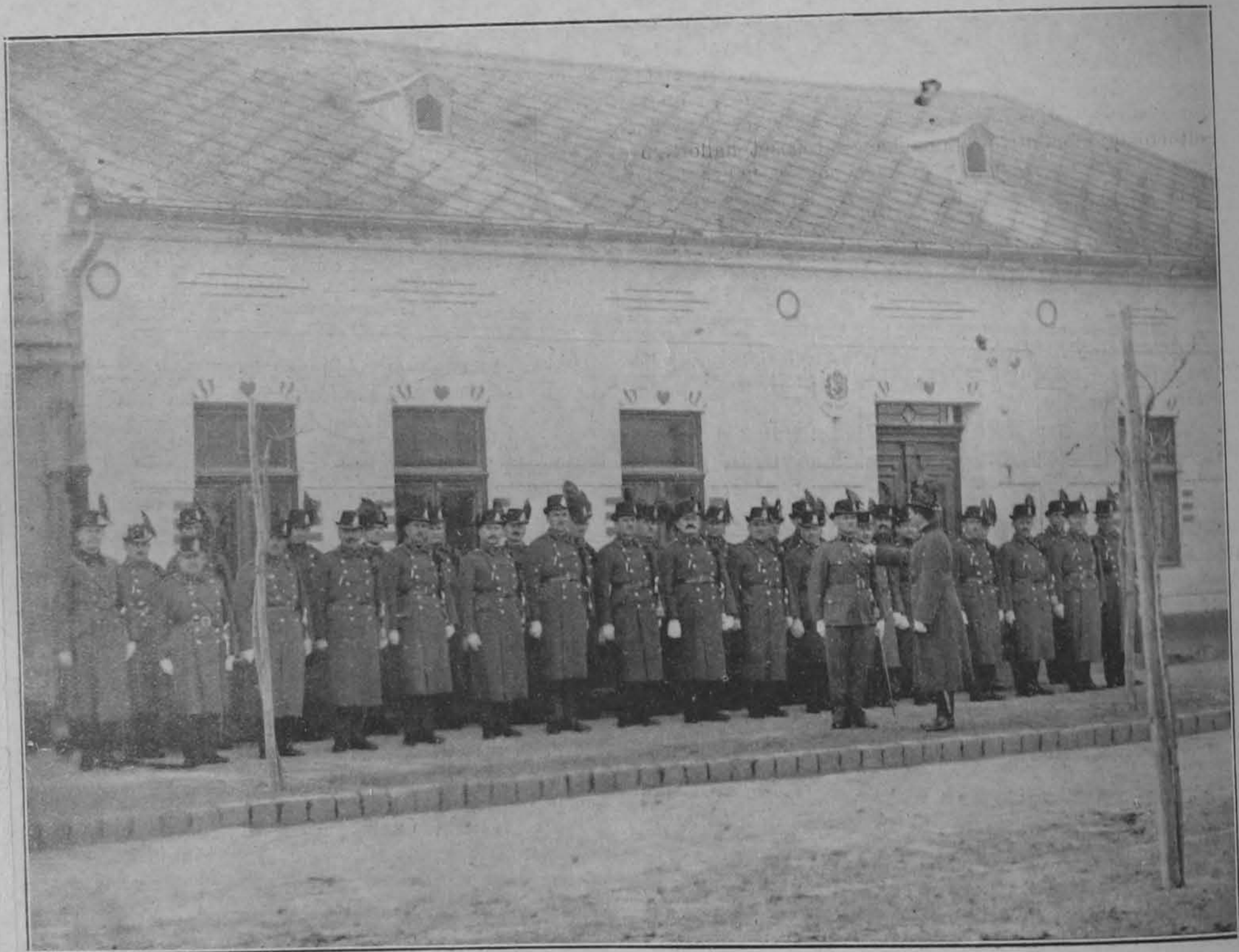
Akinek alkalmá volt arra, hogy az osztrák-magyar ultimátum után Oroszországban uralkodott állapotokat közelebbről megismerje, elképzelheti, hogy nekünk, a központi hatalmak oroszországi képviselőinek mennyire az volt az érzésünk, hogy vulkán tetején járunk, amely minden pillanatban kirobbanhat. Valamennyien igen kellemetlen megfigyelésnek váltunk középpontjává. Minden ol-

dalról bizalmatlan megfigyelés, gyanúsítás és ellenőrzés alatt állottunk, természetes tehát, hogy alig vártuk a pillanatot, amikor az útleveleinket megkapjuk és működésünknek most már nagyon barátságtalanná vált színterét otthagyjuk.

Mielőtt azonban ez bekövetkezett volna, egy olyan személyes élményen mentem keresztül, amelyet érdemes leírni, mert érdekes képet fényt vet az akkori egészen különös orosz állapotokra.

Nem kisebb ember, mint Bismarck állapította meg, hogy a diplomácia főfeladata a kémkedés. A vaskancellárnak ezek a szavai jutottak eszembe, amikor ezeknek a napoknak, egy boros, esős estéjén az irodámban ültem és a külügyminisztériumunkhoz intézendő egyik jelentés mellékleteit rendezgettem. Rengeteg értékes anyagot tartalmazott a jelentés, amelynek összeállításánál igen jó hasznát vettem a tartalékostizti iskolában megszerzett katonai ismereteimnek.

Az egyik ügynökünk, egy volt orosz százados, elismerésemért buzgalommal segített nekünk, hogy az adataink minél tökéletesebbek legyenek. Most már csak arról volt szó, hogy a jelentést, több heti megfeszített munkánk eredményét biztonságba helyezzük. Úgy volt, hogy a főnököm a következő napon fogja aláírni és már várta is egy külön futártiszt, hogy minél hamarabb Berlinbe kézbesítse.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága Házy János alhadnagy váci szakaszparancsnokot a magyar bronz érdeméremmel tüntette ki. A kitüntetést Balázs Piri Gyula százados szárnyparancsnok a katonai és polgári hatóságok képviselőinek jelenlétében, ünnepélyes keretek között tűzte Házy alhadnagy mellére.

Büszkén lapozgattam végig az előttem fekvő iratcsomót. Szinte mehezemre esett megválni ettől a munkától, amelyre olyan büszke voltam s amelyet a mi katonai attasénk is igen jónak és használhatónak minősített. Szinte gyöngéden mentem végig az iratjegyzékben felsorolt összes mellékleteken mégegyszer, hogy külön-külön újra számbavegyem őket.

Egyszerre csak valahogy az a különös és megmagyarázhatatlan érzésem támadt, hogy a szobában nem vagyok egyedül. Feltekintettem, végignézem a meglehetősen nagy szobát: teljesen üres volt. Mély csend honolt benne és az egész épületben. Az irodatisztviselőm már két órája elment, az irodaszolgát én bocsátottam el, amikor bejöttem. Hirtelen átvillant az agyamon, hogy tulajdonképpen nagy könnyelműség tőlem, hogy ilyen időkben, alkonyatkor egyesegyedül ülök a nagy, kietlen követségi palotában ennyi fontos és titkos okmány között.

Visszamegyek az asztalomhoz, hogy összeszedjem az irásokat és bezárjam a páncélszekrénybe. Lehajolok, hogy berakjam a mellékleteket a jegyzékbe: — hirtelen csettenést hallok s a következő pillanatban valaki hátulról megragad. A szívem is elállott: mint a vaskapocs, úgy szorítja valaki a két könyökömet hátrafelé s iszonyatos erővel hajlítja hátra a derekam, hogy a földre teperjen.

De ismeretlen támadóm csak egy pillanatra tudott védtelenné tenni; az életösztön megacélozta az izmait. Fiatalkorom óta sportoltam s így nem esett nehezemre, hogy derekam egy erőteljes fordulatával a jobbkezemet kiszabadítsam. Hatalmas ütések mértem az ellenfelemre, hiába igyekezett az ütések felemelt karjával kifogni. Rövidesen kiszabadítottam a balkezemet is s újra a fejére ütöttem, hogy elszédült, de ebben a pillanatban megvillant a kezében a Browningja. A fegyvert, amely az imént csütörtököt mondott — annak a csettenését hallottam — újra reámfogta, de ekkor felkaptam egy nehéz tölgyfaszéket s teljes erőmből lesújtottam reá, amint félig még a földön feküdt. Nagyon nyögött s kiejtette a kezéből a pisztolyt, amelyet gyorsan felemeltem. Vékony vérpatakocska folyt a fejéből végig a parketten, a perzsaszőnyeg alá.

Hirtelen futólépéseket hallok: a portásunk rohant be a szobába, aki a csendes épületben meghallotta a küzdelem zaját és a lárma után az én szobámba futott a segítségemre.

Ekkor ismertük fel mindketten a félig már eszméletlen támadómat: egy régebbi kémünk volt, akit megbízhatatlansága és iszákossága miatt elbocsátottunk. Valami úton-módon tudomást szerzett arról a fontos munkáról, amelyen az utóbbi hetekben dolgoztam. A fizetett kémek sohasem megbízhatók és rendszerint mindkét fél számára dolgoznak. Bizonyos, hogy ennek a mi elbocsátott kémünknek is nagy jutalmat ígértek, ha a német követség fontos iratait megszerzi, ezért intézte ellenem a támadást, amelyre valószínűleg a szomszéd szobából leste ki a kedvező alkalmat.

Két nap múlva megkaptuk az útleveleinket és elutaztunk s így nem tudom, hogy a támadóm, akit a rendőrségnek átadtunk, mekkora — jutalmat kapott.

Windischgrätz Alfréd herceg tábornagy, az 1848/49-ben Magyarországon működött császári sereg vezére, felette gőgös ember volt; állítólag tőle ered az a kijelentés, hogy az ember a bárónál kezdődik. Mint a 8. vértesezred parancsnoka, a múlt század huszas éveiben Bécsben időző Konstantin orosz nagyherceget, aki különben az ezred tulajdonosa volt és őt felkereste, az előszobában várakoztatta. A nagyherceg megjegyezte: „Őn, úgy látszik, a nagyurat játsza.” — „Nincs erre szükségem, hercegem, mert az vagyok”, — válaszolta Windischgrätz öntelten.

Vitéz BÖJTE PÉTER tiszthelyettes

1914. év decemberében önként jelentkezés folytán került a harctérre. Az orosz fronton harcoló 32. népfelkelő gyalogezredhez osztották be, ahol az 1. zászlóalj 2. századában teljesített mint szakaszparancsnok 1916 május 15-ig szolgálatot, mely idő alatt két ízben sebesült meg.

Pekáry György őrnagy akkori zászlóaljparancsnoka,

Vitéz Böjte Péter tiszthelyettes.

mint derék, kiváló és igen vitéz szakaszparancsnokról emlékszik meg róla.

Az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet a következő fegyvertényével érdemelte meg:

1915. év május havában Galíciában, Grabavietz község környékén lezajlott harcok alkalmával a visszavonult oroszok új állásait kellett az ezred állásai előtt felderíteni. Pekáry őrnagy, zászlóaljparancsnok Böjte Pétert küldötte ki a feladat végrehajtására és 15 főből álló járőrt bocsátott rendelkezésére. Böjte Péter tiszthelyettes óvatosan nyomult előre az erősen fedett, bozótos terepen s a saját állásoktól mintegy 900 méternyire egy több mint 50 főnyi ellenséges őrségre bukkant, amely egy mélyedésbe volt elhelyezve. Az őrszemek felkoncolása után az őrséget rajtaütésszerűen megtámadta s közelharcban, melynél maga is megsebesült, oly vitézül harcolt, hogy 7 ember kivételével az ellenség, mint halott és sebesült maradt a küzdelem színhelyén.

A harcba később az egész orosz rajvonal beleavatkozott s így sikerült az ellenség állásait és erejét feldehíteni.

A 2. osztályú ezüst vitézségi érmet 1916. év januárjában szerezte meg.

Bukovinában a Toporutz és Rarance községek közelében az ellenséges állások alig 50—60 lépésnyire voltak egymástól. Bőjte tiszthelyettes egy közel levő gránátölcsérbe elhelyezkedett erős orosz járort, amely kézigránátjaival napokon át kellemetlenkedett szakaszának, az éjszaka leple alatt megtámadott és megsemmisített. A közelharcban maga is könnyebben megsebesült.

Amikor hónapokkal később 1916 május 15-én betegsége miatt megvált az ezredétől, századparancsnok, a később hősi halált halt Losonczy hadnagy azt írta róla:

„Mindig hálásan gondolok vissza az én vitéz és bátor csendőrőrmesteremre, akit igen nehezen tudok nélkülözni.”

Kiváló harctéri tevékenységéért a Kormányzó Úr 1923-ban avatta vitézzé s derék altisztet.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

... által ...-tatik, -tetik.

Bevezető cikkemben már említettem néhány példát arra, hogy mennyire elterjedt az idegenszerű személytelen alak használata, a magyaros, személyes, cselekvő, kifejezőmód rovására. Nemcsak a hivatali nyelvben, hanem a köznapiban is.

De ez csak mutató volt, a „java” ezután következik. Nézzünk csak jobban a szemé közé ennek a sötét múltú, élődi idegennek. Ha nincs rá szükség, kiméletlenül tessék eljűk ki a magyar nyelv palotájából. Hiszen a hagyományos magyar vendégszeretnek is van határa...

Csendőrségi „ügydarab”-ból veszem az alábbi példákat: X. Y. ... örs által az ügyészségnek feljelentetett. Aki ezt írta, derék, jó magyar ember. Azonban „hivatalos minőségében” írta ezt így, de bizonyára így mondta volna: X. Y-t az örs az ügyészségnek feljelentette. Mert hát ez a becsületes, egyszerű és világos beszéd.

Most már aztán mindenki le tudja jó magyarra fordítani az ilyen nyakatekert hivataloskodásokat: X. a jegyző által kihallgattatott, — helyesen: X-et a jegyző kihallgatta. Vagy: X. ügyében a bíróság által marasztaló ítélet hozatott, — ez már nemcsak hogy idegennevű szerkezet, hanem szószaporítás is, mert magyarul így mondják: X-et a bíróság elmarasztalta, (vagy ha már mindenáron hivatalosan kell: X. ügyében a bíróság marasztaló ítéletet hozott).

De mindennek a koronája ez a mondat: A kikérdezés a járőr által fogantatosított. Hát ez már aztán öreg hiba. Ha honfoglaló eleink valamiképp egyszer ellátogatnának hozzánk a történelem sírjából, azt hiszem, nagyot néznének, hogy hát miféle nyelven beszélnek késő uno-

káik. Ezt a mondatot ugyanis megse érti a magyar ember, mert ő nem fogantatosítja a kikérdezést, hanem egyszerűen: kikérdez, vagy kihallgat, — tehát X-et a járőr kikérdezte.

Ne féljen senki a hivatalos fogalmazástól. Lehet itt is, sőt itt kellene igazán „magyarosan, katonásan” gondolkodni és írni. S akinék ez sehogysem sikerül, annak ezt a tanácsot adom: ha írás közben elébe kerül ez a csúf ... által ...-tatik, tetik szerkezet, jusson eszébe a kedves és suttogja el a népdal szavát: Ezt a kislányt szerettem én! Ha aztán e helyett mégis ezt írná le: Ez a kislány általam szerettetik, — akkor legalább a levelet ne küldje el neki. *vitéz Rózsás József ny. szds.*

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(24. közlemény.)

Közszállítási és úrendészeti ügyekben felvett jegyzőkönyveket három példányban kell megszerkeszteni. Két példányt a prefektusnak vagy alprefektusnak kell átadni, egy példányt pedig a századparancsnoknak kell előterjeszteni azzal a megjegyzéssel, hogy a másik két példány az előírt helyre elküldetett.

Azokat a jegyzőkönyveket, amelyek a javítótörvényszék és a rendőri büntetőbíróság hatáskörébe tartozó törvénysértésekről szólnak, csak két példányban kell megszerkeszteni; az egyik példányt a köztársaság ügyészének, illetőleg a rendőri büntetőbíróság mellé beosztott ügyészi megbízottnak, a másikat pedig a századparancsnoknak kell megküldeni.

Ez alól kivételnek csak a halászáti kihágások esetén van helye, amikor a jegyzőkönyveket három példányban kell megszerkeszteni és a harmadik példányt a vizek és erdők felügyelőjének kell megküldeni.

A csempészetre vonatkozó jegyzőkönyveket három példányban kell megszerkeszteni, amelyek közül kettőt, ha azok összeállítása a 296. §. első két bekezdésében foglaltak szerint történt, a vámhivatal vezetőjének vagy az adóhivatal igazgatójának kell megküldeni.

Ha a törvénybeütköző cselekményt katonák követték el, vagy abban azok is részt vettek, ilyen esetben a jegyzőkönyveket három példányban kell megszerkeszteni, melyek közül egyet az illetékes igazságügyi hatóságnak kell megküldeni, egy pedig az örs irattárában marad. Ha szabadságon vagy eltávozáson lévő katonáról van szó, akkor a harmadik példányt a hadosztályparancsnoknak, ellenesetben pedig a csapatparancsnoknak kell megküldeni. Utóbbi két esetben, ha a cselekményt helyőrségállomáson követték el, a jegyzőkönyvet mindig az állomásparancsnokság útján kell a fent megjelölt parancsnokságoknak megküldeni.

Az érdekelt katona közvetlen előljárójának vagy a hadosztályparancsnoknak a kötelessége azzal szemben a katonai szempontból szükséges további intézkedéseket megtenni.

A szabadlábban lévő gyanúsítottal felvett jegyzőkönyvben mindig fel kell tüntetni annak nevét, születési helyét, életkorát, tartózkodási helyét és foglalkozását. Büntett vagy véttség esetében a gyanúsítottnak az értelmességi fokát az alábbi kitételek valamelyikével kell megjelölni:

gyanusított teljesen írta tudatlan;
gyanusított ír és olvas;
gyanusított felsőbb oktatásban részesült.

299. §. A csendőrségi jegyzőkönyvek mindaddig bizonyító erővel bírnak, amíg az abban foglaltak megdöntve nem lettek; alaki hiány vagy illetéklerovás elmulasztása miatt nem érvényteleníthetők. Az illetékek a bírói ítélet előtt vagy után is beszédhetők.

Ha a vámjövédéki ügyekben felvett jegyzőkönyvek a 296. §. negyedik bekezdésében foglalt feltételek betartásával szerkesztettek, meg az ilyen jegyzőkönyvek szintén bizonyító erővel bírnak.

300. §. Miután a csendőrök a törvények és közrendészeti rendeletek alapján kötelezve vannak, hogy azoknak áthágását megállapítsák, éppúgy, mint az igazságügyi rendészeti tisztek, a jegyzőkönyvekben foglaltak megerősítése végett kihallgathatók, kivéve azt az esetet, amikor a jegyzőkönyvet a bélyeg- és a vámjövédéki törvények megszegése miatt a 296. §. negyedik bekezdésében említett módon vették fel.

V. Fejezet.

A csendőrség szolgálata a hadseregénél.

301. §. A csendőrségnek a hadseregénél teljesítendő szolgálatát külön utasítás szabályozza.

Egyébként a csendőrség, ha annak szüksége mutatkozik, zászlóaljokban és ezredekben is megszervezhető.

V. CIM.

A csendőrök általános kötelességei és jogai a szolgálat ellátásánál.

Egyetlen fejezet.

302. §. Miután a csendőrségnek általános kötelezettségei közé tartozik az is, hogy az egyéni biztonságot megvédelmezze, köteles mindenkinek a segélyére sietni, aki a veszély pillanatában tőle segítséget kér. Minden csendőregyén, ki eme kötelezettségének, ha a lehetőség arra megvan, eleget tenni vonakodik, szolgálati kötelességsértésben válik bűnössé.

303. §. A csendőrségnek minden olyan ténykedése, amely valamely polgárt személyes szabadságának szabad gyakorlatában megakadályoz, hivatalos hatalommal való visszaélést jelent. A tiszteket, őrsvezetőket és csendőröket, ha ebben bűnössé válnak, függetlenül az esetleg velük szemben megindult bünvádi eljárástól, fegyelmileg meg kell fenytetni.

304. §. A törvény által meghatározott tetteknél kivéve, a csendőrség valakit csupán az illetékes hatóság megbízása vagy rendelete alapján tartóztathat le. Minden tiszt, őrsvezető és csendőr, aki ezt a szabályt áthágja, valakinek a letartóztatására parancsot ad ki, ír alá, hajt végre, vagy a letartóztatást ő maga végzi, a személyes szabadság megsértését követi el. Ugyanilyen bűncselekményt követ el minden csendőrségi egyén, aki a bármilyen címen letartóztatott egyént visszatartja és nem adja át annak a letartóztatási intézetnek, amelyet a hatóság kijelölt.

305. §. Mindazonáltal a csendőrségnek kötelessége a szabadon járó-kező közveszélyes elmebetegeket és az elmebetegintézetből megszökötteket azonnal elfogni és a helyi polgári hatóságnak átadni.

Ezzel a csendőrség szerepe véget is ért. Sohasem szabad az elmebetegeket a laktanya őrszobájába kísélni.

306. §. Ha a csendőrség tettenkapás esetében, vagy a jelen utasítás által meghatározott egyéb esetekben olyan egyént tartóztat le, aki ellen a bíróság letartóztatási rendeletet vagy marasztaló ítéletet nem hozott, mindig a köztársasági ügyész elé kell vezetni. Az ilyen egyént letartóztatási intézetnek csak akkor lehet átadni, ha arra nézve az igazságügyi rendészeti tiszt utasítást adott.

307. §. Abban az esetben, ha a tettenért gonosztevő letartóztatása után az ügyész által, annak távolléte miatt, ki nem hallgatható, akkor azt mindaddig a községi előljáróság valamelyik szobájában, vagy a csendőrlaktanya őrszobájában kell őrizni, amíg az igazságügyi rendészeti tiszt elé nem vezethető; az előállítás azonban semmi esetre sem halasztható el 24 óránál hosszabb időre.

Az a tiszt, őrsvezető vagy csendőr, aki valamely gyanúsítottat, anélkül hogy azt az igazságügyi rendészeti tiszt elé állította volna, 24 óránál tovább tartja őrizetében, a személyes szabadság megsértését követi el.

308. §. A csendőrség a törvények részegség útján való áthágásai miatt jegyzőkönyvet vesz fel. Ha valamely részeg nyilvános helyen botrányt csinál, azt a helyi fogdába kíséri, vagy a bekíséréshez a helyi hatóságnak segédletet nyújt. Községi fogda hiányában csupán a helyi hatóság értesítésére szorítkozik, aki azután a szükséges intézkedéseket megteszi.

A részegek csak akkor kísérhetők a csendőrségi őrszobába, ha letartóztatásukra kellő ok van, így például a csendőrt szidalmazzák, annak ellenszegülnek vagy csavarognak.

309. §. A csendőrség szolgálati ténykedéseket csupán a neki kiutalt felügyeleti területen végezhet. E rendelkezéstől való eltérésnek csupán külön rendelet vagy nyomon-üldözés esetében lehet helye.

310. §. Ha a csendőrt szolgálati eljárása közben megátadják, a törvény alapján a polgárokat fölszólíthatja arra, hogy azok neki a támadás visszaverése, vagy tennivalói elvégezhetése céljából karhatalmat nyujtsanak.

311. §. Az erdőőrök kötelesek a rendfenntartás és a közcsend érdekében a csendőrséget támogatni, viszont a csendőrsők kötelesek ezeknek az erdőrendőri kihágások megakadályozása végett karhatalmat nyujtani. A vizek és erdők felügyelői és segédfelügyelői, valamint a csendőrpáncsnokok kötelesek egymással kölcsönösen közölni az erdőőrök és a csendőrsők állomáshelyét, hogy azok, ha a szükség úgy kívánja és ha egyidejűen kell eljárniok, egymást megtalálhassák.

Ami a közbiztonságot illeti, az erdőőrök annak fenntartásában a csendőrséget igen eredményesen támogatják, részint híreknek továbbításával, részint a gonosztevőknek tettenkapás esetében való letartóztatásával és a csendőrségnek való átadásával.

A szolgálat érdekében igen fontos, hogy a csendőrség különböző egyénei a vizek és erdők intézőségével, a vámhivatalok és adóhivatalok tisztviselőivel és közegeivel a legszorosabb együttműködést fejtsék ki.

Végül a szolgálat szempontjából igen célszerű a mezőőröktől, falusi levélhordóktól és vasúti öröktől értesítéseket szerezni.

312. §. A községek mezőőrei az őrsparancsnokok felügyelete alá vannak helyezve. Utóbbiak kötelesek azokat egy jegyzékbe foglalni s abban nevüket, korukat, tartózkodási helyüket, magatartásukat és szolgálati tevékenységüket feltüntetni.

313. §. A tisztek és az őrsvezetők meggyőződnie kötelesek, hogy a mezőőrök szolgálataikat hiven ellátják-e a század és a járásparancsnokok a mezőőrök megbízhatóságáról és buzgóságáról a prefektusokat és alprefektusokat tájékoztatni kötelesek.

314. §. Sürgős esetekben vagy fontos alkalomban az őrsvezetők a canton és a tisztek a járás mezőőreit szolgálattelre igénybe vehetik és pedig a rendeletek végrehajtása, a rend fenntartása vagy a közcsend megóvása végett. Ilyen esetekben a községi előljárókat és az alprefektusokat az igénybevétel indokainak megjelölésével mindig értesíteni kell.

315. §. A tisztek és az őrsvezetők az elfogandó egyének személyleírását, ha szükséges, a mezőőrökkel leendő közlés végett a községi előljáróságoknak tudomására hozhatja.

316. §. A mezőőrök kötelesek a községi előljárókat és ezek útján a csendőrtiszteket és őrsvezetőket minden olyan eseményről értesíteni, amely a közcsendet és a közrendet sérti; ugyancsak közölni kötelesek a felügyelti körletükben elkövetett bűncselekményeket is.

A csendőrség viszont köteles ezeknek mindazokat a szükséges útbaigazításokat megadni, amelyeknek alapján a csendőrségnek a bűntettek és vétségek megelőzése és felderítése körül segítségére lehetnek.

317. §. A vasúti örök kötelesek a csendőrség megkereséseinek eleget tenni és a kért felvilágosításokat megadni.

318. §. Fegyveres felkelés esetén, de csakis a prefektussal vagy az alprefektussal való megegyezés után, a csendőrpáncsnokok, a közhatóságok és vasutak közegeit szolgálattelre igénybe vehetik. Az ilyen megkereséseket a hivatalfőnökökhöz kell intézni, aki azoknak eleget tenni köteles és a megkeresés nem teljesítéséért felelősséggel tartozik.

319. §. Tisztek, őrsvezetők és csendőrök szolgálati ténykedésük alkalmával, ha egyenruhában vannak, jogosultak a vasutak bekerített helyeire, a vasútállomásokra és a rakodóhelyekre belépni, ott-tartózkodni és portyázni. Kötelesek azonban ilyen alkalommal a közmunkaügyi miniszter által kiadott óvatossági rendszabályoknak magukat alávetni.

Ezzel a joggal azonban csak akkor kell élni, ha a szolgálat érdeke megköveteli és csupán az őrsre való bevonulás végett a csendőrnek a sineken közlekednie nem szabad.

320. §. Altisztek, őrsvezetők és csendőrök komp- és hídvámmentességet élveznek s ez a mentesség kiterjed az általuk használt szekerekre és lovakra és az örkisérletükben levő egyénekre is.

321. §. A csendőrség levelezése portómentes. Ha valamely csendőr a portómentesség kedvezményét magánlevelezése alkalmával igénybe veszi, akkor azt fegyelmileg felelőségre kell vonni.

322. §. A köztársasági gárda szolgálatát, tekintettel annak sajátlagosságára, külön utasítás szabályozza.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

38. Kérdés. A Szut. 71. pontja szerint a csendőr az államhatalom képviselője... Mi az államhatalom szó magyarázata közelebbről?

Válasz. Az államot mint személyiséget, mint jogi személyt kell elképzelni. Ezt a jogi személyiséget illeti meg az állami hatalom. Az állami hatalom fogalmában két elem van: a legfőbb jogilag kötelező akarat és a megvalósításhoz szükséges külső erő. Az államhatalom tehát az állam-személy ereje, vagyis az a hatalom, amely az állam rendelkezésére áll, hogy megvalósíthassa feladatait. Államhatalom nélkül nincs állam, mert az az állam, amelynek nincs ereje akarata az egyesekre és a nép összességére rákényszeríteni, az azt sem tudja megakadályozni, hogy saját akarata helyett más akaratot kényszerítsenek rá, tehát az ilyen államnak önálló, öntudatos akarata sem lehet. Azt az államot, amelynek önálló akarata van s ezt az akaratot érvényesíteni tudja a polgárokon és általában az egész népen, nevezzük szuverén államnak. Az állam szuverén hatalmával kezdődik az állami lét s ez a szuverén hatalom az állam alattvalóira és területére vonatkoztatva mint legfőbb hatalom, idegen államokkal szemben mint önálló és kizárólagos hatalom jelentkezik. Ez a hatalom tehát nem összetétele az államban lévő egyes erőknek, hanem egységes, önálló ereje az állam-személyiségnek.

Az állami szuverén hatalom mindenkitől független, mert különben nem lehetne legfőbb hatalom, korlátlan minden más hatalommal szemben, mert ha valamely akarat korlátozná, már ennek alá lenne rendelve. Mindebből természetesen nem következik, hogy a szuverén hatalom önmagát meg ne köthesse, hisz ilyenkor is a saját akarata jelentkezik a korlátozásban. Azért még idegen hatalom nem emelkedik az állam fölé, hogy törvény és nemzetközi szerződés az államra éppen úgy kötelező, mint az egyes polgárokra. A szuverén állam jellemző vonása tehát, hogy csak saját beleegyezésével kötelezhető valamire.

Meg kell jegyezni továbbá, hogy az állami szuverén hatalom korlátlanlansága csak jogilag értendő, mert az államot is, mint a természetes személyt, céljai és a lehetőségek korlátozzák cselekvéseiben. Ezenkívül, jóllehet éppen tőle függ, mit akarjon és cselekedjék, a művelt nemzeteknél meggyökeresedett közfelfogás szerint az államhatalomnak is elsősorban a jogi uralom biztosítása a feladata. Ebben az utóbbi értelemben az államnak főhatalmából folyó korlátlan parancsoló joga — saját területén és alattvalóin — olyan különös előjog, amely senki mást meg nem illet, csak az államot.

A magyar közjog szerint az államhatalom (a közhatalom) a szent koronában rejlik; ezt a hatalmat az országgyűlésben összejött nemzet a koronázással ruházza a királyra, az alkotmány korlátai szerint meghatározott mértékben. A király, aki viseli a koronát és a politikai jogokkal felruházott polgárok (régebben a nemesség) együtt alkotják a szent korona testét és az országgyűlésben gyakorolták a szent korona szuverén jogát, alkották a törvényeket. Ez az ősi tanítás a magyar közjogban teljesen megfelel a tudományban mai napság uralkodó s fent érintett állam-személyiségi elméletnek. Ezért elmondhatjuk, hogy egyetlen országban sincs oly tisztán megőrizve az állami hatalom közjogi természete, mint nálunk a szent koronáról szóló tanítás révén. A szent korona fejezi ki a magyar nemzet egységét királyával; jelképezi az állam területi egységét, az uralmat e területen. Innen erednek ezek a kifejezések: a szent korona országai, a szent korona területe. Hír szerint újabban elhatározták, hogy a bíróságok is „a szent korona nevében” fognak ítélni, ami mindenesetre megfelel az eredeti magyar jogfejlődésnek és az államhatalom különleges, magyaros meghatározásának.

39. Kérdés. A Szut. 64. 5) pontja szerint a csendőr, illetőleg az őrsparancsnokság szolgálati feladata többek közt az állami és társadalmi rend és a vallás ellen irányuló, vala-

mint a nemzetiségi és munkásmozgalmakat, ezenkívül egyéb társadalmi mozgalmakat is figyelemmel kísérni, észleleteiről jelentést tenni, sürgős esetben közbelépni. Mit értünk itt egyéb társadalmi mozgalmakon?

Válasz. A Szut. cme rendelkezése szempontjából „egyéb társadalmi mozgalmak” megjelölésen érteni kell minden mozgalmat, amely akár valamely város, község, pusztalakosainak egyetemessége, akár egyes társadalmi osztályai vagy hivatásbeli csoportjai, vagy akár csak egyes egyének bármilyen célból is megindítanak. A Szut. ez a rendelkezése folytán tehát a csendőr nem lehet olyan naiv, hogy szemeláttára valamely megtévesztő zászló alatt akármilyen állam- vagy társadalomellenes mozgalmat szervezhessenek. A csendőrnek az őrs területén minden társadalmi megmozdulásról tudnia kell, s véleményt kell alkotnia magának a mozgalom valódi természetéről és jelentőségéről. Megfigyeléseit megteheti anélkül, hogy túllőne a célon, zaklatásszerűen lépne fel, mert ha csak a mozgalom kezdőit, vezetőit és résztvevőit ismeri személyük szerint, már eleget tudhat. Megfigyelése körébe kell tehát a csendőrnek vonnia a jótékonyági, sport- vagy érdekképviselőre irányuló mozgalmakat is, mert sohasem lehet tudni, mily célok és kik lappanganak az ártatlannak látszó mozgalom mögött. Azt például a bolsevista propagandával kapcsolatosan minden csendőrnek tudnia kell, hogy a bolsevista szervezkedések igen gyakran műveltség-terjesztő, gyermekvédelmi, hegymászó, betegsegítő vagy vigalmi egyesületek és csoportok alakjában történnek s látszat szerint ezektől a céloktól nem is térnek el; a valódi célról csak egy-két vezető tud s sokszor megesik az, hogy az összehozottak nagyrésze is jóhiszemű. Ilyenkor ezeknek a jóhiszeműeknek észrevétlen lelki megfertőzése a szervezkedés legközelebbről kitűzött célja. Mindenesetre a társadalmi megmozdulásokról a csendőrségnek jól kell értesülve lennie s ezért az országos mozgalmak helyi szervezeteinek működését vagy helyi visszaverődését sem szabad figyelmen kívül hagynia. Egy-két céltudatos bolsevista sejt tájékozatlan falusi emberek gyülekezeteit tetszése szerint terelheti valamely irányba. Ugyanezek az okok teszik kötelességévé azt is a csendőrnek, hogy valamely alkalminak látszó s nem állandó szervezkedésre irányuló mozgalomról is kellő értesülést szerezzen. Ilyen mozgalom például hadikölcsöntulajdonosok vagy házhelyigénylők megbeszélései, avagy valamely helyi ügyben tártott értekezletek stb. Ismételjük azonban, hogy ezeknek a megfigyeléseknek tapintatosan, sőt leplezve kell megtörténniök, tekintve a gyülekezés jogának tiszteletben tartását és azt, hogy ha a csendőrségi megfigyelés észrevehető, máris elvesztette értelmét.

40. Kérdés. Van-e jogszabály, amely kötelezi a csendőrséget arra, hogy hulla találása esetén jelentést tegyen a kir. ügyészségnek?

Válasz. A Szut. 422. pontja világosan kifejezi, hogy a csendőrnek hulla találása esetén jelentést kell tennie az őrs parancsnoksághoz, mert a hullát csak a kir. ügyészség engedelmével szabad eltemetni. Önként értetődik, hogy az őrs parancsnoksága viszont a kir. ügyészségnek tartozik jelentéssel, még pedig minden oly adat kiderítése után, amely a temetés megengedése kérdésében fontos. Minthogy az ilyen ügyek sürgős természetűek, csaknem minden esetben megokolt a távbeszélő vagy táviró használata.

A Nyut. 9. mellékletének 30. pont a) alpontja szerint hulla találása esetén, ha a meghalt egyén kiléte ismeretes és bűncselekmény nem forog fenn, csak a közigazgatási hatóságnak (állami rendőrségnek) kell jelentést tenni. Am kétségtelen pontossággal a csendőr csak ritkán tudja eldönteni, hogy az országút mentén elhagyottan fekvő egyén természetes halállal halt meg, hiszen ez orvosszakértői kérdés még akkor is, ha egyébként a természetes halál nyilvánvalónak látszik és semmiféle adat nem mutat arra, hogy bűncselekmény történt. Ezért aligha félhet az őrsparancsnok a felelősségrevonástól, ha holttest találása esetén a kir. ügyészségnek jelentést tesz, megfordítva inkább kell attól tartania, hogy hibát követ el, ha az ügyészség közbenjötté nélkül dönt a természetes halálnak és a bűncselekmény gyanuja kikutatásának kérdésében.

41. Kérdés. A csendőr a Szut. 310. a) pontja szerint elővezetni köteles azt, akit az illetékes bíróság kifejezetten elővezetni rendel. Mi az értelme itt a „kifejezetten” szónak?

Válasz. Minthogy az elővezetés az elővezetendő személyes szabadságának lényeges korlátozásában áll, az elővezetés jogcímét a csendőrnek tüzetesen meg kell vizsgálnia. Ilyen vizsgálat természetesen nagyon egyszerű, ha a csendőr kezében a bíróságnak hivatalos pecséttel és aláírással ellátott elővezető parancs van, de feltételezhető olyan eset, amikor az őrshöz érkezett felhívás vagy megkeresés nem világos, hanem magyarázható. Ilyen esetre szól a kifejezetten szó,

vagyis a felhívásban (megkeresésben) félreérthetetlenül szerepelnie kell az elővezetés szónak. Csak akkor van feljogosítva (és kötelezve) a csendőr az érdekeltet, ha szükséges kényszerítő eszközökkel, karhatalom igénybevételével is az idéző hatóság elé állítani.

42. Kérdés. A csendőr az utcán sétál. A tettes meglöki s durván szidalmazza, amiért, hogy őt a csendőr előzőleg feljelentette szolgálati kötelességből, kihágás miatt. Mily bűncselekmény címén kell feleletre vonni a tettest?

Válasz. Az 1914:XL. t.-c. 4. §-ának 2. bekezdése szerint aki a hatóságnak közegét bosszúból, hivatásának gyakorlása miatt tettleg bántalmazza, vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal büntetendő. Minthogy a tettes szidalmazó szavaiból kitűnik, miért történt a csendőr tettleges bántalmazása, eme bűncselekmény miatt kell őt feljelenteni. Természetesen közömbös, hogy ily tényálladék mellett a csendőr szolgálatban volt-e vagy sem a bántalmazáskor.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Alapos hullaszemle

Nyomozta: a tamásii örs

1924 június 6-án a kora délutáni órákban Pári község (Tolna vármegye) előljárósága telefonon arról értesítette a tamásii örsöt, hogy aznap 13 órakor Som* Margit 19 éves cselédleány, Halas István, ottani lakos, kocsmáros és földműves szolgálója jelentette, hogy kevéselőbb Halasék kútjából vizet akart meríteni, de mert a vödör nem akart elmerülni, a kútba nézett, s ott egy női hullát látott a vízfelszínén úszni. A községi bíró az esetről tudomást szerezvén, nyomban megvizsgálta a kutat, de mert az mély volt, a víz felszínén semmit sem látott.

A zsinóron leeresztett gyertya fénye mellett ki lehetett ugyan venni annyit, hogy a vízben egy hulla úszik, de még így sem lehetett megállapítani, hogy az férfi vagy női hulla-e?

Az örsről egy Bulej Vince főtörzsőrmesterből és Németh Mihály csendőrből állott járőr vezényeltetett ki, majd nemsokára az örsparancsnok: Túri József tiszthelyettes is a helyszínére ért. A megejtett helyszíni szemle során a járőrök sem tudták megállapítani, hogy férfinak vagy nőnek a hullája van-e a kútban.

Ezután a járőr elhívatta a körorvost, annak megérkeztéig pedig a hullát a legnagyobb óvatossággal kiemeltette a kútból. Az egybegyűlt falunépe a hullában — legnagyobb meglepetésére — a 3 nap előtt eltűnt özvegy Halas Istvánnét ismerte fel. A 78 éves jómódú öregasszony holttestén mindössze egy ing és egy alszoknya volt, haja összekúszálva.

Ekkorra megérkezett a körorvos, ki a járőr kérelmére a hullát megvizsgálta, de azon külerőszak nyomát nem fedezte fel. Így azon véleményének adott kifejezést, hogy az öregasszony a kútba ugrott. Túri tiszthelyettes, ki a hullát alaposan szemügyre vette, annak nyakán, a balfül közelében egy ujjhegynyi, köralakú, kékes foltot fedezett fel, amire az orvos figyelmét is felhívta. Az orvos

úgy vélte, hogy a folt a kútugrásnál történt ütődésből származhatik, aminek nem kell nagyobb fontosságot tulajdonítani. Miután véleménye szerint bűncselekményről nem lehetett szó, eltávozott.

A járőrnek azonban mind gyanusabbá vált a folt, mert az mindinkább láthatóvá vált, sőt csakhamar egyéb foltok is mutatkoztak a hulla nyakán. Így lassankint oly nyomok tűntek elő, amelyek erősen emlékeztettek fojtogatásra. De különösnek tűnt fel a járőr előtt, hogy a hullát felfedező szolgáló gyertya nélkül is meg tudta állapítani azt, hogy a kútban női holttest van, holott ezt később gyertyafény mellett sem lehetett kivenni. A cselédleánynak tehát már akkor feltétlenül tudnia kellett, hogy ki van a kútban. Nyilván elszólta magát.

Gyanus volt az is, hogy a hozzátartozók bemondása szerint az öregasszony már 3 nappal azelőtt eltűnt és még sem tettek sehová sem jelentést. A hozzátartozóknak tudniok kellett, hogy az asszonyon csak egy ing és egy alszoknya volt, a hosszú távolmaradást tehát gyanusnak kellett tartaniok. Mégse jelentették be a dolgot az örsön.

A járőr megállapította, hogy az öregasszony fiával, Halas István kocsmárossal, annak feleségével, valamint leányával, özv. Barát Ferencnével lakott egy fedél alatt. Közte és fiának családja között házközösség állott fenn oly módon, hogy ő a ház első, fiának családja pedig a ház hátsó szobájában lakott. Utóbbiak szolgálatában állott a cselédleány is.

Halas István kocsmája egy bérelt házban volt, amely bérllet akkoriban rövid idő múlva lejárt volna. Minthogy ezen házat tulajdonosa többé bérbeadni nem volt hajlandó, Halas a kocsmát abba a szobába akarta áthelyezni, melyben anyja lakott. Erről azonban az öregasszony hallani sem akart s mivel a ház az ő tulajdona volt, Halas István ezt a szándékát nem valósíthatta meg. Emiatt a civódások napirenden voltak közöttük.

Megtudta továbbá a járőr az elhunyt kisebbik fiától, Halas Józseftől — aki feltűnően nagy készséggel állott rendelkezésre —, hogy bátyja a többi testvérré az anyai örökséget illetően nagyon féltékeny volt. István állandóan attól félt, hogy anyja vagyonát apródonként testvéreire iratja, mert azokat jobban szerette nálánál. Ezért közte és anyja között ugyancsak napirenden voltak az összetűzések. Ily alkalmakkor néha annyira ment, hogy anyját ütlegelte, sőt még azzal is megfenyegette, hogy elteszi lábálól, ha nem alkalmazkodik az ő akaratahoz.

Ezek és még más, de kisebb jelentőségű körülmények felkeltették a járőrben a gyanut, hogy itt bűncselekményről áll szemben; ezért nem engedte a hullát eltemetni, hanem távbeszélőn a tamásii kir. járásbíróstól kérte a boncolás elrendelését. A kir. járásbírósnak elnöke 2 orvossal június 9-én szállt ki a helyszínére s a megejtett boncolás megállapította, hogy az öregasszonyt megfojtották, azután dobták a kútba. Ekkor Hajdinák Ferenc tiszthelyettes, ideiglenes járásparancsnokhelyettes és Túri József tiszthelyettes, örsparancsnok teljes erővel megindították a nyomozást. Az egész Halas-családot, a cselédleánnyal és a szolgálóegénnyel együtt őrizetbe vették. Közben kiderült, hogy Halas István a cselédleánnyal szerelmi viszonyt folytatott. A kikérdezést a leánnyal kezdték meg. Joggal fel lehetett ugyanis tenni, hogy a gyilkosságban neki is lehetett szerepe, vagy legalább is tudott róla.

A kikérdezést a nyomozásban résztvett Császár Gyula törzsőrmester foganatosította. Nehéz feladat volt ez, mert a leány sokáig konokul tagadott. Csak hosszas faggatás után, az elébe tárt súlyos gyanuok terhe alatt megtörve, ismerte be, hogy nemcsak tud a dolgról, hanem az elkövetett gyilkosság egyik tettese is. Ezután

* A szereplők neveit megváltoztattuk. Szerk.

szemmel láthatólag megkönnyebbülve elmondotta, hogy öt gazdája körülbelül négy héten át bujtogatta a gyilkosságra, míg végre a sok rábeszélésnek és anyagi ígéretnek engedve, rászánta magát arra, hogy az öregasszony megölésében segédkezni fog.

Elmondotta, hogy június 4-én az egész család a szőlőben dolgozott, ahol a gyilkosságot részletesen is megbeszélték. Ő tudva, hogy gazdája anyja esténként korán szokott lefeküdni, erre való tekintettel már 18 órakor haza ment és az öregasszony szobájába lopódzott, különben nem juthatott volna később be a szobába. A szobában az ágy alatt bujt el. Özv. Halasné csakhamar elaludt. 22 óra tájban megfigyelte, hogy már mélyen alszik, mire az ágy alól kibújva óvatosan kinyitotta az ajtót, a hátsó szobában várakozó özv. Barátnénak — az áldozat unokájának — megmondotta, hogy nagyanyja mély álomban fekszik, tervüket végrehajthatják. Ekkor mindketten bementek a szobába. Az öregasszonyt fojtogatni kezdték, anélkül, hogy az kiabálhatott volna. Mikor látták, hogy már nem mozog, kiemelték az ágyból, óvatosan kivitték az udvarba és beledobták a kútba. Míg a tettet végrehajtották, gazdája felesége a kapuban állt őrt, hogy ha valaki az utcán megy, értesítse őket, nehogy az udvart az utca felől szegélyező alacsony kökerítésen át valaki betekinthesse és valamit észrevegyen. Maga Halas István akkor már nem volt otthon, mert kevéssel 21 óra után, az akkor induló vonattal Kaposvárra utazott.

Özv. Barát Ferencné szintén sokáig tagadott, de végül is megtört az ellene szóló bizonyítékok súlya alatt és mindent beismert, a cselédleány előadásához hasonló módon adva elő az esetet. Csak atyja, a felbujtó és anyja maradtak meg mindvégig állhatatosan a tagadás mellett.

A szolgálégényről bebizonyosodott, hogy a gyilkosságban semminemű része sincs. Őt a járőr szabadon bocsátotta, a Halas-családot ellenben elfogta és a szekszárdi kir. ügyészségnek adta át.

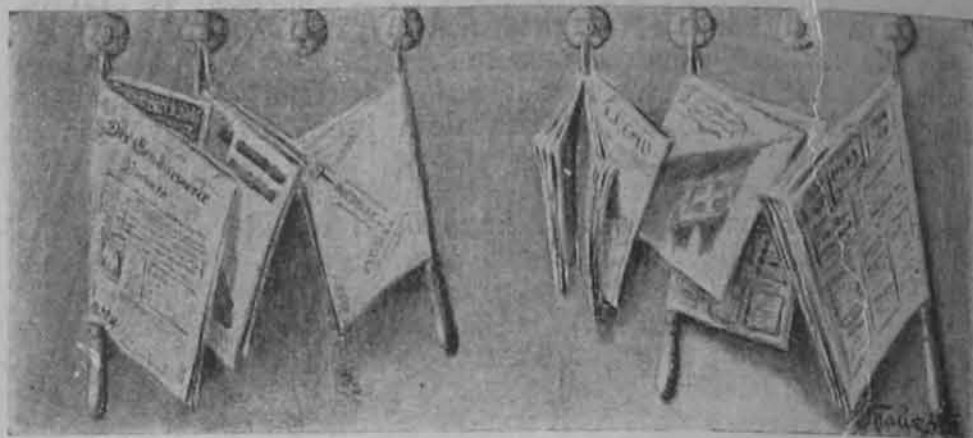
A szekszárdi kir. törvényszék Som Margit cselédleányt 10 évi, a fiatal özv. Barátnét életfogytiglani fegyházra ítélte, míg anyját, bizonyítékok híján, felmentette.

Magát a felbujtót, Halas Istvánt a földi igazságszolgáltatás sujtó keze nem érthette utól: a büntetéstől való félelmében a tárgyalás előtt 4 nappal cellájában, a törülközőjéből rögtönözött hurokkal felakasztotta magát. Így nyerte el a méltó büntetését és minden kétséget kizáróan ő maga igazolta be azt, hogy anyjának ő volt az értelmi gyilkosa.

Járőr főérdeme, hogy az első hullaszemlénél nem bízta rá magát az orvos megállapításaira s nem fogadta el kritika nélkül annak véleményét, hanem a hullaszemlét attól függetlenül ő maga is megejtette és a legkisebb gyanus jelenség elegendő volt arra, hogy komoly nyomozásba fogjon. Ha járőr a körorvos véleményét ellenvetés nélkül és főleg anélkül fogadja el, hogy ő is külön, alaposan megvizsgálta volna a hullát, akkor ez a kegyetlen gyilkosság örök időkre öngyilkosságnak lett volna elkönyvelve.

Helyes volt, hogy járőr a bejelentést is alaposan megfigyelte és felvetette a kérdést, miként láthatott a szolgálóleány „női” hullát a kútban, minden világítás nélkül, holott még gyertyavilág mellett se lehetett megállapítani, hogy férfi vagy nő holtteste van-e a kút vizének felszínén?

Helyes volt, — s ez minden öngyilkosságnak látszó esetben elengedhetetlen rendszabály —, hogy a járőr az állítólagos öngyilkos családi, személyi és anyagi viszonyai felől érdeklődött és ebbe oly személyeket vont bele, kiknek az öregasszony életbenmaradása állt volna érdekükben.

LAPSZEMLE.

(Németország.) Der Gendarm.

1/1930. szám.

A múlt év folyamán 3 porosz csendőr veszítette életét szolgálatteljesítés közben. A vezércikk a nevek felemlítése mellett röviden leírja az esetek körülményeit, amelyek között ezek a csendőrök életüket veszítették. Ugyanitt 35 súlyosan és 131 könnyebben sebesült csendőrnek a nevét is felsorolja.

Dr. Strickrodt György adatokkal alátámasztott fejtegetést ír arról, hogy milyen előnyös lenne, ha minden csendőrnek volna egy bűnügyi nyilvántartása. (A cikk megértéséhez tudni kell, hogy Poroszországban nincsenek csendőrörsök, hanem rendszerint minden községben van egy kikülönített csendőr, akinek a felügyeleti körlete az illető község kül- és belterületére terjed ki. Egyes ritkább esetekben több kisebb község tartozik egy csendőrhöz.) A cikkíró szerint a városban elkövetett bűncselekmények rendszerint a tettes személye és környezete, míg a vidéken elkövetett bűneseteknek leginkább az elkövetés helye adja meg a jellegzetességét és a nyomozás kiindulópontját. Ha egy városi bűnözőnek a tett színhelyéről egy másik utcába sikerült eljutnia, már nyoma is veszett. A vidéken ellenben, pl. egy tanyán elkövetett bűncselekmény nyomai alig vezetnek a tanyából ki. A tettes ezért rendszerint úgy választja meg a tett színhelyét, hogy abba idegen ne nyerhessen betekintést, de hogy ő a nyomokat mindig szemmel tarthassa. Ilyen körülmények hasonlatossága ad a nyomozónak támpontot a további kutatáshoz. A vidéki bűnesetek ezen jellegzetessége az egyén nagyobb helyhez kötöttségében leli magyarázatát. Kisebb az ismerős kör s ezért a nyomravezetőt vagy tettestársat könnyebb megtalálni. Ehhez azonban szükséges, hogy minden csendőr a körletében elkövetett jellegzetes bűncselekményeket és azok részleteit pontosan ismerje, nyilvántartsa, leírja, mert különben a csendőr személyében beállott változás után a régi bűnöző nyugodtan térhet vissza falujába, a multja nem veszélyezteti. A nyilvántartást a csendőrnek községenként kellene készíteni s az adatokat az ügyészség irattárából lehetne hozzávenni. A nyilvántartás felfektetésekor azonban a fontosabb, régi eseteket is fel kellene abba venni. Ha egy bűneset résztvevői több községben laknának, ügyelni kell arra, hogy minden érdekelt csendőr nyilvántartásába felvétessék az eset. Külön kellene nyilvántartani a kiderített s a kiderítetlen eseteket és mindegyiknél az eset jellegzetessége mellett a tettesre jellemző eljárást is fel kellene jegyezni.

(Németország.) Deutsches Gendarmerieblatt.

1/1930. szám.

Basshuysen hesseni kormányfőtanácsos a múlt év végéig egy porosz szaklapban a csendőrség megreformálásának szükségességéről értekezett. Egy szászországi csendőrfőtörzsmester ennek kapcsán megállapítja, hogy Basshuysen fejtegetéseinek fontosságát kell tulajdonítani, mert valószínűleg valamilyen tanácskozáson hozott határozatokra alapítja megállapításait s a csendőrséget a multban már érte olyan meglepetés, hogy vezetőembereknek ilyen állásfoglalásai után váratlan megreformálás következett. De ettől eltekintve, a fejtegetés egyes konklúziói is szükségessé teszik, hogy a cikkre reflektáljanak. Basshuysen szerint a csendőrség a vidék rendőrsége s ugyanazok a köteleességei is, mint a városi (a cikkből kivehetően: egyenruhás) rendőrségé: a csend, rend és biztonság fenntartása. A szervezete is eme százéves hivatásának megfelelő: egyes örsök az egész országban. Szolgálatát tehát határozott időközökben szabályos portyázásokkal teljesíti s az eközben tett észleleteit a hatóságnak bejelenti, illetve a bűneseteket feljelenti. Különleges esetekre készülségi

osztatok állanak rendelkezésre. A cikkíró szerint a Basshuyzen által leírt helyzet a 12 önálló csendőrséggel rendelkező állam közül csak 5 kisebb áll fenn, egyébként csak nagy általánosságban helytálló, mert a csendőrségi szolgálati kötelezettségek említésekor nyomatékosan kell kiemelni, hogy a csendőrség csend, rend és közbiztonsági szolgálatában bennfoglaltatik a nyomozószolgálat is, amire a városokban a külön szervezett detektívtestület áll rendelkezésre. Általában a csendőrségnek mindig a nyomozószolgálat volt a legfontosabb teendője s csak másodsorban jött a megelőző és rendőri szolgálat. A szász csendőrség annyira túl van terhelve nyomozásokkal, hogy csak annak ellátása közben, illetve annak folyamán jut alkalma megelőző és rendőri, stb. szolgálatra.

(Csehország.) Četnický Obzor.

5/1930. szám.

„Csendőrség a belügyminisztérium költségvetési vitájában” címmel részletesen ismerteti Bergmann és Seidl képviselőknek a költségvetési bizottság előtt elmondott beszédét. Bergmann elmondotta, hogy a közvélemény joggal panaszkodik a bűnesetek szaporodása miatt. Prágában 1923-ban 3200 ki nem nyomozott bűntett volt. Ezeknek száma 1929-ben már 14.000. Prága 112 km² területéből 55 km² a rendőrség, a többi a csendőrség hatáskörébe tartozik. E nagy területre a csendőrségnek mindössze 10 őrsön mintegy 70 főnyi létszáma van. A külvárosokban életveszélyes éjjel az utcára kimenni. Érdekes, hogy ezek a csendőrőrsök a rendőrigazgatásnak vannak alárendelve, de azzal csak a távoleső csendőrkerületi parancsnokságon át érintkezhetnek. A csendőrség 1925-ben 561.000 személyt fogott el, illetve jelentett fel. 1927-ben ezek száma 727.000, 1928-ban már 1.282.000. Ez négy év alatt 110%-os emelkedést jelent. Ezzel szemben az 1927. évi költségvetés szerint volt 13.477 csendőr, az idei előirányzat szerint csak 11.812 marad. A csendőrség a köztársaság 12—13-ad részében látja el a közbiztonsági szolgálatot, 11,5 millió lakos között. Hivatalos kimutatás szerint 1930-ban 163 csendőrrel, 9 zászlóssal és 597 törzsőrmesterrel kevesebb lesz az állomány. Ezzel szemben a közigazgatásiak létszámát emelik. Részletesen foglalkozik az előléptetési lehetőségekkel; a csendőrfelügyelőség ne törekedjék a törvények kijátszására, hogy ezen az úton megtakarításokat érjen el, amelyeket azután feleslegesen kidobál. A hétfégi szünetet a belügyminiszter elrendelte, a csendőrfelügyelőség viszont a szombati szokásos általános tisztogatást, parancskiadást, stb. kifejezetten a délutáni órákra rendelte el. Az egyes parancsnokok még ezt is szigorítják. A felvidéki országos csendőrfőparancsnokság olyan szolgálati beosztást rendelt el, hogy a járőrszolgálat, készülség és irodai ügyvitel következtében az egyes csendőrnek semmi szabad ideje nincsen, mert alighogy letelt az egyik szolgálat, máris át kell vennie a következőt. A csendőrök feleségei kosarakban hordják férjeiknek az étkezést a laktanyába, mert azok még enni sem jutnak haza. Ily körülmények között nem csoda, ha a csendőrök 70%-a időelőtt nyugdíjba menni kényszerül, mert a szolgálatban tönkretette az egészségét.

A készülségi pótdíj felszámítását legutóbb úgy szabályozták, hogy ezzel a csendőrök kárára évente százazreket takarítanak meg. A szabadságigényt mindenki számára elismeri az illetménytörvény. A belügyminiszter rendelete ellenben mindenféle feltételhez köti a szabadság engedélyezését. Így történhetik meg, hogy egyik parancsnok azt kötötte ki, hogy a szabadságot kérőnek az összes csendőrségi szabályzatokat fejből ismernie kell. Megjegyzi, hogy ezen szabályzatok súlya 17 kilogramm. Egy másik őrsparancsnok a szabadság tartamára házi írásbeli feladatokat készíttetett. A parancsnokok tehát önkényesen járnak el, de ennek oka a belügyminisztérium, amely azt tudja és mégis megtűri. A csendőröknek eredetileg 6 heti szabadságra volt igényük évente. Ma már csak kétszer 2 hét, de ebből legfeljebb az első 2 hetet sikerül megkapni, a másiktól szó sincs. Tiltakozik a csendőrségi sisakok ellen, amelyeket egyik állam sem tart szükségessé, a mi csendőreinknek sem kellene, mégis, hogy egy cégnek hasznot biztosítsanak, minden józan ész és belátás ellenére ragaszkodnak hozzájuk. A csendőr úgy van felszerelve és felfegyverezve, hogy már 2—3 km-ről meg lehet látni és 15 lépésről hallani, mert minden csörömpöl rajta. Összefoglalva kívánja mielőbb rendeztetni a csendőrség anyagi

igényeit, melyek közül többnek teljesítését már igen sok kormány komoly formában ígérte meg, de aztán ennél is maradt.

Seidl képviselő elmondja, hogy a csendőrségre 1918 óta 2 milliárd 772 millió koronát költöttek. Joggal lehet kérdezni, mire fordították ezen óriási összegeket. Megemlíti, hogy a központi bűnügyi nyilvántartóhivatalt teljes hozzánemértéssel szervezték meg. A személyzetet egyik napról a másikra vezényelték oda, állandóan változtatják, de egynek sem mondták meg, hogy mi a dolga és mi az intézmény célja. A beosztottak ötletszerűen dolgoznak. Panaszolja, hogy egyetlen csendőr sem kapott beosztást az új intézetbe. Aláírta a nagygyon üdvös volna, hogy a csendőrség és rendőrség közötti súrlódásokat egyszersmindenkorra kiküszöböljék. Szintén sürgeti a Svehla volt miniszterelnök által még 1926-ban megígért 4000 korona csendőrségi pótdíj folyósítását. Követeli, hogy csendőregyesületek felállítását engedjék meg. Egyetlen csendőregyegyesület a Masaryk-alap, de annak igazgatásában nem szabad résztvenniük, de támogatniok kell azt. Adamicska ungvári csendőrezredes felhívást bocsátott ki az őrsök-höz, hogy rendeljék meg az őrs számára pótdíj tartományi elnök arcképét. Az őrsök nem válaszoltak, erre Adamicska hivatalból látta el a képpel az összes őrsöket és kötelezte őket, hogy az árát térítsék meg. A ruténföldön 141 csendőr-őrs van, amelyeket így összesen 9000 koronával terheltek meg. Követeli, hogy ezt az összeget Adamicskával téríttessék vissza. Kifogásolja, hogy a sztrájkolók őrségeit a csendőrség provokálja, amiből sok kellemetlenség és hatóságai beavatkozás keletkezik. Nem hiszi, hogy a csendőrök maguktól tanúsítanak ilyen ellenséges magatartást a sztrájkolókkal szemben.

A lap felhívja a csendőröket, hogy a két képviselőnek valóban tartalmas és a sérelmeket komolyan felfedő beszédért fejezze ki háláját és reméli, hogy a jelenvolt belügyminiszter megszívleli a hallottakat.

„Idegen csendőrség” rovatban a francia csendőrség anyagi helyzetét, majd két szerencsétlenül járt osztrák csendőr esetét ismerteti.

Vegyes hírek. A felvidéki csendőrpáncsnokság rendelkezése szerint a csendőrségnek csak egyik tagja lehet pisztollyal felszerelve. A másikat okvetlen karabélyt kell viselnie. A pisztolyt felváltva viselik, rangra való tekintet nélkül. A közönségben ez sokszor félremagyarázásokra és visszavetésre ad alkalmat, mert a pisztolyviselőt akkor is parancsnoknak nézik, ha az fiatalabb. A rendszer a fegyverre is káros. Reméli, hogy nemsokára a pisztolyok helyett a karabélyok fognak raktárba kerülni.

Egyik olvasó írja, hogy a város főterén két csendőrrel találkozott, akik teljesen fel voltak szerelve, de ráadásul még a kimenőruhájukat és csizmájukat is a karjukon vitték. Kiszült, hogy a szemlélő előljáró akarta megtekinteni ezt a ruhát s azért kellett hazaszaladni érte. A régi osztrák világban a csendőr tekintélyével többet törődtek és ítélet nélkül nem dobták ki a csendőröket a testületből, mint a mostani állítólagos demokratikus köztársaságban.

Egyik napilap kifogásolja, hogy a prágai rendőröket megvendégelik azok a nyilvános helyek, ahol ügyeleti szolgálatot tartanak. A rendőrök azt mondják, hogy rá vannak erre szorulva, mert illetményeikből nem telik. A lap megjegyzi, hogy a sokat fáradó csendőrnek senki nem ad még egy fekete-kávét sem, annak nincsen alkalma éjjeli mulatókba benézni. Szolgálatát ilyesmivel nem honorálja senki.

A határmenti pénzügyőrség egyesületének közgyűlésén elhatározták, hogy ez év májusában 10 éves jubileumot fognak ünnepelni. Közölték velük, hogy új sötétzöld kimenőruhát és kardot kapnak és a ruténföldiek kivételével valamennyit pisztolyokkal fogják ellátni. Szó volt a tavalyi kemény tél folyamán szenvedett sérülések miatti kártalanításokról is, de határozatot nem hoztak. Kívánták, hogy a terhes határszéli szolgálatból nemcsak gyermekeik nevelése, hanem egészségük érdekében is időnként váltsák fel őket és hogy a vonatokat díjtalanul használhassák. Érdekeik sok ponton azonosak a csendőrökével és azok örömmel látnák kívánságaik teljesítését.

Szóvateszi, hogy egyik őrsparancsnok körletében különös tekintettel van a szente szobraitra, szentképekre, képoszlopokra és kápolnákra. Ezeknek minden sérülését jelenteni kell és az őrsparancsnok nem nyugszik, amíg a fenntartásra hivatottakat meg nem állapította és a kegyeleti tárgyat ki nem javíttatta. A lap azt írja, hogy csendőr vallási dologgal ne törődjék, legfeljebb jelentse az Enklék-hivatalnak, de ne akarjon mindenáron „Pro Ecclesia” érdemrendet szerezni.

Kifogásolja, hogy a parancsnokságok a csendőrök magánügyeibe túlságosan beleavatkoznak. Így egyik feleslegesnek tartja, hogy az előljáró tudja, mennyi pénze van a csendőrnek a takaréokban, mennyi hozományt kapott, stb. Még az adósságokkal is csak akkor volna szabad törődni, ha azok

A régi hadseregben a lövészetben való kiképzés valaha igen gyenge lábon állott. Az 1737-ben kiadott „Regulamentum” például azt rendelte, hogy az ujoncot, ha alkalom van rá és a körülmények engedik, addig kell lövetni a céltáblára, amíg eltalálja.

az illető szogálatára befolyást gyakorolnak. Felesleges könyvelni adósságcsinálásért feljelenteni azt a csendőrt, akiről a feljelentést tevő előjáró tudja, hogy két nap múlva nyugdíjba megy. Mégis megtörtént.

Az összes rendőrigazgatóságokat rádióadó- és a rendőrhivatalokat vevőkészülékkel szerelik fel. A csendőrségnek szintén igen nagy szüksége volna erre a berendezésre, de hír szerint csak a nyomozóosztályok kapnak vevőkészülékeket, de ezek általánosításáról vagy adóállomásokról szó sincsen.

Gúnyolja a „Četnické Listy”-t, mert egyik számában azt írja, hogy beavatott ember nem tarthatja a csendőrséget demokráciára érettnak.

Tudott dolog, hogy a „Č. L.” a csendőrmesterek és törzsőrmesterek között egyenetlenségeket szít. Egyik cikkében élesen kikel egyik törzsőrmester ellen, mert az az őrmesterekkel egy szobában alszik és velük szórakozik. Az „Obzor” kérde, hogy kinek áll érdekében az ilyen kútmérgezés?

A belügyminisztérium csendőrségi osztályán betörtek és lelakolták a kérevényekből iratokat loptak. A lap hozzáfűzi, hogy a régi csendőrségben nem beszéltek „tisztogató munkáról”, de nem is törtek le a csendőrökhöz. Ez tekintetben sokkal magasabban álltak.

Egyik csendőrszázados közli, hogy törzsőrmesterből való előléptetése mindössze havi 2 korona illetménytöbbletet jelentett számára.

(Olaszország.) Fiammed' argento.

1/1930. szám.

A vezércikk Umberto olasz trónörökösnek Mária José belga királyi hercegnővel kötött házasságát méltatja és ünnepli. A királyi palota kápolnájában lejátszódott egyházi szertartások ünnepélyességét nagyban emelte, hogy azon résztvettek a csapattestek zászlói is, élükön az olasz királyi csendőrség hadi aranyéremmel feldíszített zászlójával. A cikk a házasság alkalmából behatóan foglalkozik a trónörökös személyével, aki jelenleg, mint az olasz hadsereg legfiatalabb ezredese, a 90. gyalogezred parancsnoka. Több kedves epizódot idéz fel a trónörökös gyermekkorából: Az olasz-török háború alatt egy olasz torpedóflotilla bombázta San Giovanni di Medua kikötőt, mely alkalommal egy tengerészkapitány megsebesült. Ez a tiszt pár nap múlva egy levelezőlapot kapott a kis trónörököstől, melyen gyermekes írással a következő sorok álltak: „Brávó. Éljen Olaszország. Umbertó.”

A lap folytatja a cireneicai gyarmati harcok ismertetését. Számos kisebb-nagyobb csetepatét ír le, melyeket az olasz királyi csendőrség a lázadó bennszülöttekkel szemben vívott meg. Ezekben a harcokban az olasz királyi csendőrség, valamint a támogatására rendelt bennszülött zaptie testület fényes tanujelét adta katonai erényeinek és tántoríthatatlan kötelességtudásának. Ennek bizonyítéka a 68 hősi halott, továbbá 20 soronkívüli előléptetés, 27 hadi ezüstérem, 81 bronz katonai érdemérem, 21 hadi érdemkereszt és 659 ünnepélyes megdicséres, mely kitüntetések a két testület tagjai nyerték el. Az elesettek emlékét gyönyörű siremlékek őrzik. A lap több jólsikerült képet tartalmaz a lovas zaptie alakulatról, valamint a feldíszítési ünnepélyekről.

Dario Fedi hadnagy „A gyarmatok” című cikkében rámutat Olaszországnak a múlt században követett helytelen gyarmatpolitikájára. Olaszország lemaradt a versenyben Angliával, Franciaországgal és Németországgal szemben. Birtokába vette ugyan az Afrikában fekvő Eritreát, a Somali-földet, majd 1911-ben Tripoliszt, ez azonban minden lelkesülés nélkül történt, ezektől a gyarmatosító akcióktól az olasz néplélek teljesen távol állt. A gyarmatosítás jelentőségét és szükségességét a nemzet széles rétegei nem értették és nem érezték át. Olaszországnak szüksége van gyarmatokra, ha másért nem, az idegen államokba való kivándorlás ellensúlyozhatása érdekében. Olaszország a nagy háború befejezése óta igényt tart valamely volt német gyarmatra. A fascista kormány a gyarmatosítás mellett élénk propagandát folytat, igyekszik a néppel megértetni annak nagy fontosságát és nemzeti érdekét. Rómában e célra külön fascista gyarmati intézet működik, melynek feladata a nép lelkét a gyarmatosítás gondolatának megnyerni, az eziránti megértést és érdeklődést fejleszteni és ébrentartani. Hasonló céllal rendszeres tanfolyamok tartatnak minden évben a fegyveres erő tagjai számára is. A cikkíró szerint a gyarmati kérdésnek a csendőrséget is érdekelnie kell, hisz ez a testület derekasan kivette részét a gyarmatosító munkából. Végül kifejezést ad a cikkíró annak a meggyőződésnek, hogy minden csendőr örömmel és lelkesedéssel megy a gyarmatokra szolgálni, tudva, hogy ezzel a hazával szemben kötelességét teljesíti és a társadalomnak is nagy szolgálatot tesz.

Egy „Koldulás” című cikk megállapítja, hogy a koldulás Olaszországban, hála a fascista kormányzat szociális intézményeinek, csökkenőfélben van ugyan, a koldulás kérdése azonban még korántsem tekinthető megoldottnak. Azokról a koldusokról, akik polgártársaik adományaira tényleg rá vannak szorulva, szegényházaknak társadalmi úton való felállításával kellene gondoskodni, a többieket pedig erélyes hatósági intézkedésekkel kell erről a könnyű, de a közbiztonságra nézve nem kívánatos foglalkozásról leszoktatni.

A „Törvények” rovat röviden ismerteti a hadügyminiszter által benyújtott törvényjavaslatot, mellyel a miniszter a hadsereg tiszti rendfokozataiban eltöltendő időt szándékozik szabályozni. A háborús tiszti kiegészítés és kinevezések a kor tekintetében bizonyos aránytalanságokat idéztek elő, melyek rendezést igényelnek. A törvényjavaslat méltányolni kívánja a tisztikar háborús érdemeit és olyan intézkedéseket kíván életbeléptetni, amelyek segítségével kiküszöbölhető lesz az a nem kívánatos helyzet, hogy egyes tisztek előtt — koruk miatt — idő előtt lezáruljon a pályafutásuk.

A lap ismerteti a tábornoki kar új rangsorozati lajstromát, mely szerint Olaszország hadseregének 23 hadtesttábornoka (megfelel gyalogsági, lovassági tábornoknak és táborsernagynak), 54 hadosztálytábornoka (megfelel az altáborsernagynak) és 125 dandártábornoka (megfelel tábornoknak) van. Nem számítanak erre a létszámra a tábornoki rendfokozatban lévő királyi hercegek, a hadügyminiszter és a hadügyminisztériumban különböző állásokban beosztott tábornokok, kivéve a katonai egészségügy főfelügyelőjét.

Csendelei Erdélyben

Egyik erdélyi kisbirtokosság közpénztárából valami jótékony célra letétbe helyezett egymillió lejt elloptak. A tettesek nem is túlságosan ismeretlenek, csak éppen a román csendőrség és rendőrség keresi őket még ma is lázas buzgalommal.

Ez a lázas buzgalom onnan származik, hogy a tettesek kézrekerítőjének százezer lej jutalmat helyeztek kilátásba. Nosza, megindult erre csendőrség és rendőrség között a „nemes” versengés. Egymás elől csípték el a tanukat. Ha egy tanu nem a rendőrségre ment vallani, hanem a csendőrségre, akkor a rendőrök páholták el és viszont. A két testület célja tudvalevőleg, azaz talán Romániában is, azonos, ezért aztán vállvetve dolgoznak. Nekivetették egymásnak a vállukat s egyik se akar mozdulni a helyéből, mert a félcsizmáját mindegyik a százezres jutalmon tartja. Nagyokat löknek egymáson ebben a „vállvetett” munkában. Mondani se kell, hogy mindez a tolvajok legnagyobb gyönyörűségére megy, mert hiszen nekik aranyállapot az, ha a csendőrség és rendőrség összeveszekszik.

El kell ismerni, hogy szép dolog az ambíció. Bizonyos mértékben hasznos és szükséges, hogy azonos célokkal működő testületek, mint csendőrség, rendőrség, egymást az eredményes munkában túlszárnyalni igyekezzenek. Többet, tökéletesebbet produkálni a másiknál: ez valóban nemes verseny s mindenkinek csak haszna van belőle. Az érdekelt testületeknek is, de ami ennél talán valamicskével még fontosabb: a közérdeknek.

De még a valóban nemes és hasznos versengésnek is van határa. Amint a versengés féltékenységbe megy át,

az már hiba, sőt, merénylet a legfontosabb közérdek: a közbiztonság ellen. Ne essék ez a versengés a másik terület akcióképességének, eredményességének és önértékének rovására, mert ez már fojtogatás. Az pedig kölcsönössé fajulhat s akkor ki más látja kárát ennek az öncélú mérlekezésnek, mint az adófizető polgár személyi és vagyoni biztonsága? A túlzott versengés tehát tiszta erkölcsi alapokon is káros, ha pedig pénzre megy a dolog, az már kész rothadás!

Nálunk, magyarföldön, ezt vallja csendőr és rendőr. Romániában másként állanak a dolgok. Őket nem izgatja az erkölcsi érvényesülés, ők emiatt ugyan soha össze nem különböznek. Náluk a versengésnek csak akkor van értelme és teteje, ha — keresni lehet rajta. Pénzt, mennél többet. Drága a cifra ruha, drága a festék s még drágább a pezsgő. A lelküket is odaadnák érte, ha az is már régen zálogban nem heverne valahol. Így azonban majd alighanem — Erdély lesz ennek az ára!

—o—

Osztrák csendőrtiszt tanulmányútja Magyarországon. Dr. Arnold Lichem osztrák csendőraligazgató, a gráci központi csendőriskolák parancsnoka, az osztrák belügyminisztérium megbízásából február 17-étől 23-áig Magyarországon a m. kir. csendőrség szervezetét, szolgálatát és kiképzését tanulmányozta. Kalauzolására a m. kir. belügyminiszter úr Finczés Zoltán századost rendelte ki, akinek kíséretében február 18-án a budapesti rendőrséget, 19-én a salgótarjáni csendőriskolát, 20-án a nagykőrösi őrsöt és a ceglédi lovastanalosztályt, 21-én a Budapesten elhelyezett csendőrségi alakulatokat, 22-én és 23-án pedig a szombathelyi őrsparancsnokképző iskolát tekintette meg. Dr. Lichem aligazgató mindenütt nemcsak udvarias, hanem valóban őszinte elismeréssel nyilatkozott a magyar csendőrségnél látottak felett, amelynek számos berendezését és intézményét nemzetközi vonatkozásban is egyedülállónak, mintaszerűnek és követésre méltónak minősítette. A salgótarjáni iskolában mindössze négy hónapja katonai kiképzés alatt álló próbacsendőrök által nagyszerű precizitással bemutatott gyakorlatok, a nagykőrösi őrs valóban mintaszerű rendje, a ceglédi lovastanalosztály közismerten elsőrangú kiképzése, a budapesti lovasalosztály által bemutatott tökéletes lovardai gyakorlatok, a nyomozóalakulatoknak egészen modern kiképzése, felszerelése és szervezete és végül a szombathelyi őrsparancsnokképző iskolának minden tekintetben magas színvonala mind egyenlő mértékben járultak hozzá, hogy külföldi vendégünk jóhírét vigye hazájába a magyar csendőrségnek. A szombathelyi őrsparancsnokképző iskola dalárdájának magas színvonalon álló előadása bizonyosságot tett amellett, hogy a magyar csendőr nemcsak szolgálati vonatkozásokban, hanem szolgálton kívül is azon a helyen áll, amelyen egy kultúr-nemzet csendőrségének állania kell. A tisztikar mindenütt meleg bajtársiassággal fogadta volt testvértestületünk neves reprezentánsát, akinek magas intelligenciával párosult széleskörű szakképzettsége mindenütt értékes és élvezetes eszmecserére adott alkalmat. Dr. Lichem aligazgató rendkívül elismerően nyilatkozott a budapesti rendőrségről is. Eltávozásra alkalmával felkérte lapunk szerkesztőségét, hogy őszinte köszönetét tolmácsoljuk mindazoknak a tiszturaknak és csendőröknek, akik tanulmányútjában segítségére voltak és alkalmat nyújtottak arra, hogy a magyar csendőrséggel közelebbről is megismerkedhessék.

Az 1848/49. évi honvédseregnél nyolcféle táborigény volt és pedig: 3, 6, 12 és 18 fontos ágyú, 7 fontos közönséges és 7 fontos hosszú tarack, 6 fontos lovaságyú és 7 fontos lovasarack. Egy lövegre a fenti sorrendben 8, 9, 11, 12, 10, 12, 6, illetve 7 tüzéért számítottak.

A közbiztonsági rádió-üzemközpont ünnepélyes megnyitása. Legutóbbi számunkban hírt adtunk a rádió-üzemközpont sajtó-bemutatójáról. Az ünnepélyes átadás február 25-én történt a fehérváriúti rendőrlakótelep dísztermében, illetve az üzemközpontban. Megjelentek Sztranyavszky Sándor és Blaha Sándor belügyi államtitkárok, Schill Ferenc tábornok, Fischer József tábornok, Schönherr Károly ezredes, Zselyonka József ezredes, Wulf Olaf Richard vezérfőkapitány, a folyamórség felügyelője, braunwehri Braunvimmer Viktor folyamórségkapitány, a belügyminisztérium folyamrendészeti osztályának vezetője, Ripka Ferenc budapesti főpolgármester, Sztrache Gusztáv, az ügyészség elnöke, Vay Kázmér miniszteri tanácsos, Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány, Török János rendőrfőparancsnok. A belügyminiszter úr megemlékezett az okorról, amelyek a rádió-üzem létrehozását szükségessé tették, vitéz dr. Szentirmay Endre rendőrkapitány az üzemközpont technikai ismertetését adta elő, majd bekapcsolták a mikrofont s a belügyminiszter úr a felvevőkészülékkel felszerelt csendőr- és rendőralomásokhoz beszédet intézett, amelyben a rádió-üzemet átadta a közbiztonsági szolgálatnak. Azután német és francia nyelven tartott rövid beszédet, amelyet a berlini nemzetközi rádióközpont az összes külföldi vevőállomásokhoz közvetített.

Gazdasági tisztjelöltek vizsgája Budapesten. Február 25-én 9 órakor volt a csendőr gazdasági tisztjelöltek vizsgája Budapesten a csendőrlaktanyában. A vizsgán megjelentek: Schill Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, Fischer József tábornok, a belügyminisztérium VI. c. osztályának vezetője, Schönherr Károly ezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője, Zselyonka József ezredes, a budapesti csendőrkerület parancsnoka és dr. Gyiraszin László, a m. kir. belügyminisztérium számvevőségének főigazgatója. A hallgatók a honvéd gazdasági tiszt tanfolyam hallgatása és a honvéd gazdasági tiszt vizsga letétele után a múlt év augusztus 1-én vonultak be a csendőrséghez, ahol a gazdasági hivataloknál eltöltött rövid próbaszolgálat után a csendőr gazdasági tiszt tanfolyamba vezényeltettek. A hallgatók szorgalma és a felmutatott igen szép eredmény felett a csendőrség felügyelője mind dr. Valló József alezredesnek, a tanfolyam parancsnokának, mind pedig a tanári karnak és a hallgatóknak teljes elismerését nyilvánította. A csendőr gazdasági tiszt vizsgát Klemm Nándor és Argay Ferenc kpvj. őrmesterek kitűnő eredménnyel, Hartner László, Horváth Károly és Szabó Károly kpvj. őrmesterek jeles eredménnyel, a többi hallgatók pedig valamennyien jó eredménnyel tették le. A gazdasági tisztjelölteket a vizsga után a belügyminiszter egy hónapra gyakorlati szolgálatteljesítésre helyezi ki és azután az illetékes gazdasági hivatalok állományába végleg beosztja.

Nagy hangverseny az Országos Tiszti Kaszinóban március hó 8-án (szombaton) este 8 órakor, az 1. honvéd gyalogezred zenekarának közreműködésével. Vezényel: Fricsay Richard zeneügyi igazgató. Műsor: 1. Liszt Ferenc: „Les Preludes” szimfonikus költemény. Előadja: a zenekar. 2. a) Haydn J.: „Adagio” D-dúr gordonkahangversenyből. b) Tschairowsky: „Variációk egy rokokótéma felett.” Előadja: Földessy Arnold gordonkaművész, a zenekar kíséretével. 3. a) Weber C. M.: „Oceán.” Nagyária az „Oberon” című operából. b) Wagner: Csarnok-ária a „Tannhäuser” című operából. Előadja a zenekar kíséretével: Báthy Anna operaénekesnő, a Városi Színház tagja. 4. D. P. Dohnányi: Nászkerítő a „Pierette fátyola” című pantomimból. Előadja: a zenekar. 5. Adám A.: Bravúr-variációk egy Mozart-téma (Ah! vous dirai je Maman) felett. Előadja a zenekar kíséretével: Darvas Ibolya operaénekesnő, a Városi Színház tagja. 6. Tschairowsky P.: „1812.” — Ünnepi nvtány. — Helvárok: Kaszinói fényképes igazolvánnyal rendelkezőknek 50 fillér, vendégeknek 1 pengő 50 fillér.

Dícséreték. A budapesti csendőrkerület parancsnoka Bereczki Máté tiszthelyetttest, mert 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított s az utóbbi években mint őrsparancsnok, majd mint szakaszparancsnok is, alárendeltjeit a közbiztonsági szolgálatban teljes készséggel jó eredménnyel vezette, kerületi dícsérelé okirattal látta el.

A szegedi csendőrkerület parancsnoka Oláh Ferenc tiszthelyetttest nyugállományba helyezése alkalmából három évtizedet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, továbbá mint szákszaparancsnoknak alárendelt őrsének igen üdvös és lelkiismeretes vezetése és irányításáért, nemkülönben katonás, fegyelmezett és példamagatartásáért; — Iványos István g. tiszthelyetttest nyug-

állományba helyezése alkalmából három évtizedet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különféle — de különösen osztálygazdasági hivatali segéd munkái beosztásában mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és eredménnyel kifejtett tevékenységéért, előjáró parancsnokainak hathatós támogatásáért, nemkülönbön fegyelmezett, katonás és példás magatartásáért; — *Somogyi Lajos* id. ny. törzsőrmestert, mert, bár az örsön felülvizsgálat alatt állott, de saját kérésére járőrvezetőként Kiskunmajsán egy betöréssel lopásokat megkísérelt, felfegyverzett és lövöldöző cigánybanda tagjainak üldözésére kirendelve katonás, bátor és fáradhatatlan magatartásával, a cigánybandával a tűzharcot is felvéve, a banda két tagját elfogta, lefegyverezte és az igazságszolgáltatás kezébe juttatta; — *Szabó Antal* IV. csendőrnestert, mert 1929 július 22-én Öregcsertő község határában elhúzódnó dunavölgyi csatornában fürdés közben a mintegy 4 méter mély és mintegy 10 m széles vízben életveszélyes körülmények közé jutott és már fuldokló polgári egyén megmentése végett tétovázás nélkül a vízbe ugrott és az illetőt elszánt, bátor tettével életveszélyes helyzetéből kimentette; — *Kerekes János* I. őrmestert, mert Mindszenten és a környékbeli községekben elkövetett többrendbeli betöréssel lopás, emberölés kísérlete és hatósági személyen elkövetett súlyos testisértés büntette miatt országszerte körözött Somogyi Bálint 2 pisztollyal is felfegyverzett, veszélyes gonosztevőt, Mindszenten, menekülése közben szolgálaton kívül egy hirtelen kezeügyébe eső kincstári pisztollyal üldözőbe vette és annak dacára, hogy a veszélyes gonosztevő reá több eredménytelen pisztolylövést tett, katonás, bátor és fáradságot nem tekintő magatartásával ezt megállásra kényszerítette, elfogta, lefegyverezte és az igazságszolgáltatás kezébe juttatta, *dicsérő okirattal látta el*; — míg *Gábrics Gyula* I. tiszthelyettest, mert Kiskunmajsán egy betöréssel lopásokat megkísérelt, felfegyverzett és lövöldöző cigánybanda tagjainak üldözésére gyors és körültekintő intézkedést tett, amivel a tettesek egyes tagjainak elfogását s az igazságszolgáltatás kezébe való juttatását elősegítette; — *Barabás Dániel* törzsőrmestert, mert Kiskunmajsán egy betöréssel lopásokat megkísérelt, felfegyverzett és lövöldöző cigánybanda tagjainak üldözésénél, elfogásánál, lefegyverezésénél és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásánál, mint járőrvezető, katonás, bátor és fáradhatatlan magatartásával odaadón és eredményesen közreműködött; — *Piros István* és *Navrátil Mihály* csendőröket, mert

Kiskunmajsán egy betöréssel lopásokat megkísérelt, felfegyverzett és lövöldöző cigánybanda tagjainak üldözése, elfogása, lefegyverzése és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül járőrvezetőjüket hathatósan támogatták, nyilvánosan megdicsérte.

A debreceni csendőrkerület parancsnoka *Tárkányi András* tiszthelyettest a kerület törzse állományában 17 évet meghaladó szolgálati ideje alatt általában, de különösen irodai alkalmaztatásában mindenkor kifejtett, igen buzgó és kiváló jó eredménnyel teljesített tevékenységéért, nemkülönbön példás jó magaviseletéért; — *Kasari Lajos* tiszthelyettest a debreceni osztály állományában egy nagyobb szabású pénzlopás tettesének több napon át tartó fáradhatatlan és körültekintő nyomozással történt kiderítéséért, a tettesnek az igazságszolgáltatás kezére juttatásáért, valamint az ellopott pénz biztosításáért; — *Varga Ferenc* őrmestert a mátészalkai osztály állományában egy lólopás tettesének kiderítése körül igen buzgó és eredményes tevékenységéért dicsérő okirattal látta el, míg *Fazekas Mihály* tiszthelyettest hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági, mint az irodai szolgálatban mindenkor nagy szorgalommal és jó eredménnyel teljesített tevékenységéért; — *Molnár Miklós* tiszthelyettest a debreceni osztály állományában hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban általában, valamint alárendeltjeinek nevelése, oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért nyilvánosan megdicsérte; — *Bakos Gyula* őrmesternek a debreceni osztály állományában egy nagyobb szabású pénzlopás tettesének több napon át tartó nyomozásánál, a tettes elfogásánál és az ellopott pénz biztosításánál járőrvezetőjének fáradhatatlanul és kitartó buzgalommal történt támogatásáért a szolgálat nevében dicsérő elismerését nyilvánította.

Őrsparancsnoki kinevezés. A szegedi csendőrkerület parancsnoka *Takács Tamás* tiszthelyettest őrsparancsnokká nevezte ki.

Előléptek. A budapesti csendőrkerületben törzsőrmesterré: *Cseh Kálmán, Pintér István, Zöld István* és *Herczeg Ferenc* őrmesterek; őrmesterré: *Tözsér Mihály, Palotai András, Gelencsér György, Tabajdi Imre, Iker József, Lökös Bálint, Bokkon Lajos, Berta Ferenc, Mógar József, Nikodém Sándor, Szabó Ignác, Horváth Lajos, Szerdahelyi Elek, Hegedüs Henrik, Szabó Sándor I., Belán Péter Pál* csendőrök. — A székesfehérvári csendőrkerületben törzsőrmesterré: *Vida Imre* ör-

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében.)

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

A csendőrség mélyen tisztelt Tisztikarát ezennel tisztelettel meghívom

úri és egyenruha-osztályomba,

ahol a legelőzékenyebb és legszolidabb kiszolgálásban részesül. Mély tisztelettel

Sport és lovaglókban is specialista

STANICS JÓZSEF

úri és egyenruha szabó szalónja Budapest, IV., Váci-utca 20, félem. — Telefon: Aut. 827—56

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ ALAPÍTVÁ: 1895. KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

6—8—10 havi folyószámlahitelre

szalonok, szalongarnitúrák matracok, paplanok, szőnyegek, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben Budapest, Ráday-utca 38. szám, kárpitos mesternél

mester; őrmesterré: Pingiczer Ernő csendőr. — A pécsi csendőrkerületben törzsőrmesterré: Gyurka József, Kiss István I. és Fülöp Márton őrmesterek; őrmesterré: Lukács József, Szücs József II., Töke Imre, Maczán Ferenc, Karaszi István, Zemán Ferenc és Sipos Ferenc csendőrök. — A szegedi csendőrkerületben törzsőrmesterré: Tóth Sándor IV., Lőrinczi Sándor, Takács Péter, Sándor János I. és Kovács Sámuel őrmesterek; őrmesterré: Kovács János II. és Bódi Ferenc csendőrök. — A debreceni csendőrkerületben törzsőrmesterré: Berthóty Zoltán, Csenki Pál, Kállai Imre, Vass József, Kiss Sándor, Kálmáncsi Károly és Almási Péter őrmesterek; őrmesterré: Fejes Lajos, Lakatos István és Fejes Mihály csendőrök. — A miskolci csendőrkerületben törzsőrmesterré: Sass Ferenc és Ligárt János őrmesterek; őrmesterekké: Cziráki István, Halonai Ferenc, Kozma László, Tamás László, Mihics István, Papp Sándor, Ungvárszki József, Schneider Sándor, Oláh László, Györgyik János és Bial Pál csendőrök.

Házasságot kötöttek. A budapesti csendőrkerületben Soós István törzsőrmester Csekő Eszterrel Mezőtúron. — A pécsi csendőrkerületben Vörös István tiszthelyettes Plonder Rozáliával Nagykanizsán, Paracsik Mihály őrmester Dulka Juliannával Hidason, Szabó Imre I. őrmester Reikart Vilnával Keszthelyen, Szücs Sándor őrmester Legény Olgával Tornospálán. — A szegedi csendőrkerületben Boldizsár Mihály tiszthelyettes Szécsényi Juliannával Szegeden, Nádas Jeremiás tiszthelyettes Szabó Terézia Annával Hódmezővásárhelyen. — A debreceni csendőrkerületben Borbély Viktor törzsőrmester Molnár Erzsébettel Hajdusámsonban, Molnár Imre törzsőrmester Fehér Rózával Hajduböszörményben, Huszti Imre törzsőrmester Csizmadia Juliannával Bojton, Varga László törzsőrmester Bakos Juliannával Kocsordon, Elek Zsigmond törzsőrmester Hadadi Vilnával Pátyodon, Csizma Sándor őrmester Pércsi Johannával Földesen, Széll János őrmester Jendrak Ilonával Álmosdon, Lukács Sámuel törzsőrmester Veres Zsuzsannával Zajtán, Heinrich Mihály őrmester Trill Erzsébettel Beregsurányban. — A miskolci csendőrkerületben Dubóczki István törzsőrmester Szemán Máriával Mádán, Szerkes József törzsőrmester Gyöngy Máriával Tiszakesziben.

Örsfőzői állást keres özv. Gál Jánosné, Budapest, VIII., Mária-utca 3., földszint 9. (A folyó évi 1. számunkban közölt címébe sajtóhiba csúszott be és ezért kéri az örsöket, amelyek esetleg írtak neki, hogy levelüket a fenti címre ismételjék meg.)

Tóth Györgyöt, aki Somogycsákányban született és a világháború kitörésekor Bácsalmáson vagy Bácsóvárosban örsparancsnok volt, keresi Révész Ferenc csendőr (Somogy-szentmiklós).

Eladó egy karbantartott D. K. W. 225 cm³-es motorkerékpár 350 pengőért. (Kovács Gábor őrmester, Baja.)

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

Musatelepi. A csendőrörsöknek juttatott vagyonválság-földek után az örsök csak adót és bérösszeget fizetnek, a föld

Hagedű
Armonium
Tárogató csak itt a valódi
Gimbalom
Harmonika
Cltera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 71.

Egyedül magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény!

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

á r u h á z á b a n

Budapest, VI. ker., Király-utca 84. sz.

Kedvező fizetési feltétel.

Kérjen költségmentes vételkényszer nélküli próbacsomagot!!

A Nyuttal (Cs—4.) az örsök részére rendszeresített

1. Különleges boríték a budapesti nyomozóosztályhoz küldendő esemény és nyomozati jelentések számára, 2. Személyleírás, 3. Ujjnyomatalap, 4. Tudakozó ív, 5. Áttekintés, rendkívüli események hová leendő bejelentésére. — Kaphatók:

PALLADIS R.-T. BUDAPEST, V., Akadémia-u. 10. sz.

árát az örsök nem fogják megfizetni. E tekintetben pénzügyminiszteri rendelet áll kiadás előtt, amely az örsöket az 1600/1929. P. M. számú rendelet hatálya alól kiveszi. Az örsök tehát továbbra is csak az adót és a bérösszeget fizetik, a föld pedig megmarad a kincstár tulajdonában. Másként ez nem is lehet, mert zavarokra és magánjogi képtelenségekre vezetne, ha valamelyik örs mostani legénysége a váltságföld árát törleszteni kezdené, az örs legénységének a változása során aztán a további törlesztéseket mindig mások és mások vennék át. A tulajdonjog az így befizetett részletek arányában mindazokat megilletné, akik a törlesztésekben résztvettek. Ez aztán nehéz problémákhoz vezetne, de a tulajdonképpeni cél nem is az, hogy az egyes csendőrök, hanem, hogy az örsök jussanak földhöz.

Kkfh. 16. A lóápolók után a betegségi biztosítás fele összegét a gazdasági átalány, felét pedig maga az alkalmazott, vagyis a lóápoló köteles fizetni.

B. A. csendőr, Csanádapáca. 1. Az özvegyi nyugdíjat az özvegy újabb férjhezmenetele után nem folyósítják. Ha azonban esetleg újból özvegyi sorsra jutna, akkor a beszüntetett özvegyi nyugdíjat újból kapja, abban az esetben is, ha az utolsó férje nem volt is nyugellátásra igényjogosult. Ha újabban a nyugdíjjogosulthoz ment volna férjhez s újból özvegyen maradna, akkor joga van a magasabb özvegyi nyugdíjra igényt támasztani, Amennyiben tehát az első férj után kapna magasabb nyugdíjat, kérheti annak a folyósítását. Ha az özvegy újból nyugdíjképes férfihez megy feleségül, az előző nyugdíját megválthatja. Persze, ez csak akkor tanácsos, ha a második férj után is megfelelő összegű nyugdíjra van kilátása. **2.** Olvassa el lapunk 1926. évi 5. számában „Ö. J. csendőr, Kondoros” jeligére küldött üzenetünket.

Klotild gyöngye. Ha megvan a felvételére vonatkozó első értesítés, akkor könnyű lesz segíteni a dolgon. Természetesen, igyekezzék arra vonatkozólag is okmányokat beszerezni már most, hogy újból be kellett vonulnia az ezredébe, hogy újra egyenesen a harctérre ment s hogy a betegsége volt oka annak, hogy a csendőrséghez szolgálattételre korábban nem jelentkezhetett. Nyugdíjaztatása után kegyelmi úton kell kérnie a beszámítás engedélyezését.

Döbrököz. Beszámít a pénzügyőri szolgálata, mert nincs megszakítás. A pénzügyőrségnél teljesített szolgálatban is kétszeresen számítanak a hadiévnek. Külön kérnie ezt sem kell.

Opció 1930. Olvassa el mai számunkban „Honosítás” jeligére küldött üzenetünket, az pontosan az Ön esetére vonatkozólag is helytálló.

Aszód. A volt brassói kerület irattárát a budapesti kerület törzsgazdasági hivatala őrzi; levelét oda juttattuk.

Papp Ferenc I. törm., Marcali. Előfizetése a most beküldött 3 pengővel f. évi július 31-ig rendben van.

Közelgő tavasz. Nemcsak közeleg, hanem már itt is van, csak aztán el ne rontsa a jóslatával. Kérdésére: A csendőrségre nem vonatkozik, újból rendezik a honvédségnél is.

K. Zs. Ha a levelére néhány héten belül nem kap választ, nagyon udvarias formában megismételheti. Egyébként a debreceni rendőrkapitánysághoz és a budapesti rendőrfőkapitánysághoz forduljon abbéli kérelmével, hogy a keresettek lakáscímét megtudja.

S. J. örm., Szedres. Előfizetése a most beküldött 6 pengővel f. év végéig rendben van.

Honosítás. Amennyiben Környe község elismeri, hogy cttani illetősége már 1921 július 26-án is fennállott, akkor magyar állampolgárnak vélelmezhető. Még abban az esetben is, ha a születési helye osztrák elszakított területre esik. Visszahonosítási eljárásra tehát nincsen szükség abban az esetben, ha a község által kiállított illetőségi bizonyítvány arról tanuskodik, hogy a környei illetősége már a fent írt időpontban is megvolt. Ez azonban a magyar állampolgárság kétségtelen és végleges elismerését nem jelenti. Ezt a belügyminiszter úr bírálja el s ezért tőle kell kérnie a magyar állampolgárságára vonatkozó okmány kiadását. Kérvényét a községi elöljáróságon nyújtsa be, ott felvilágosítják arról, hogy milyen okmányokat kell a kérvényhez csatolni.

K. Temesvár. Kérheti a visszahonosítást és a beköltözési engedélyt. Amennyiben ott akarna maradni, de magyar állampolgárságot óhajt szerezni, akkor külképviseletünk útján kérheti a visszahonosítását, ebben az esetben beköltözési engedélyre szüksége nincsen. Mindenesetre azt kell kivinnie, hogy útlevelet kapjon odaát, azzal átjöjjön és itt személyesen tegye meg a beköltözési engedélyre és visszahonosításra tekintetében szükséges lépéseket. Születésére, atyjának a születésére és a maga családi viszonyaira vonatkozó okmányait hozza magával. A kérvényt ugyan odaát is megszerkeszthetné, a m. kir. belügyminiszter úrhoz címezve s a személyi okmányait csatolva, önnek is elküldhetné továbbítás végett, de ez valószínűleg kockázattal jár, mert ha rájönnek odaát, bajba kerülhet.

D., Szob. Nyugdíjösszege kiszámítását nem vállalhatjuk, de erre az Ön esetében nincs is szükség, mert úgyis a magasabb nyugdíjat folyósítják Önnek hivatalból, természetesen beszámítva a csendőrségi és a községi szolgálatát is.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — —	17. — "
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — —	18.50 "
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	22.50—25. — "
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt		7.60 "

a 40 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán,

Telefon : József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitellel.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

A Csendőrségi Lapok

a m. kir. csendőrség
egyedüli szaklapja és egyetlen
hirdetési orgánuma.

Megjelenik havonta három-
szor, 1-én, 10-én és 20-án
32 oldal terjedelemben, hir-
detés mm. soronként 24 fill.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, I., Országház-u. 30.
Tel: Aut. 600—20. (271. m. á.)

Békés. 1. A lovászi alkalmazás nem számítható be az igényjogosultsági igazolvány elnyeréséhez szükséges időbe. 2. A multévi 26. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett igényjogosultsági feltételek e) pontja alapján kérheti a háborús emlékérmét, ha igazolni tudja azt, amit levelében ír.

Antenna. 1. A közzéadókodás terhére vásárolt és felszerelt rádió a közzéadókodás kizárólagos tulajdona, vagyonsbecslésnél figyelembe kell venni. 2. Lehet olyan nevet is választani, amelyiknek a kezdőbetűje nem azonos a régi név kezdőbetűjével.

B. K. örm., Cered. Járda az úttestnek az a része, illetve sávja, amelyet a gyalogjárók részére kell fenntartani. A járdát másként gyalogjárónak is nevezik. A járda (gyalogjáró) lehet maga a föld, lehet deszkapadlóval, kövel, téglával stb. burkolva, lehet aszfaltozott, de akárhogyan is van, egyformán járda, illetve gyalogjáró az. A levelében hivatkozott rendelet „egyéb helyeken” szavai azokra a községekre vonatkoznak, amelyekben a kapunyitás időpontját jogszabály (helyhatósági szabályrendelet) nem állapítja meg. Itt a járdasöprést 6 óráig el kell végezni.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

(7.)

Jolán csalódottan nézte az ismeretlen írású címzést s aztán tétován bontogatni kezdte a levelet. Mintha jeges kéz markolta volna meg aggódva verő szívét, a balsejtelem fagyos lehelete ülte meg a lelkét. Ahogy a kedves levelekből kiárad a betűsorokba öntött szeretet melege, úgy a gonosz levelekből, mint a mérges kígyók sziszegő nyelve, tör elő a rossz hír. Mintha az a sok-sok gyűlölet, amit az ármányos Szilvia ebbe a levélbe zárt, kiszabadult gonosz szellemeként, egyszerre rohanta volna meg szegény Jolánt, valami úgy fojtogatta, amint könnyeboruló szemmel a levél olvasásába fogott:

„Testvérke!

Valaki, aki ismeretlenül is nagyon szereti Testvérkét és sorsát a szívén viseli, figyelmezteti, hogy ne higy-

jen Gál örsvezetőnek, mert nagyon el van bizakodva abban a hitében, hogy minden lány öbeléje szerelmes. Szeretik is sokan, mert szép ember, úgy is hívják itten, hogy a szép örmester. Testvérke, felejtse el Gál örsvezetőt, mert van neki szeretője itt, nem is egy, de sok. Ne is várjon rá, Testvérke, nem érdemes, mert van itt olyan lány is, akit el fog venni feleségül. Karácsonykor lesz az eljegyzés.

Testvérke, tépje ki hát a szívéből Gál örsvezető emlékét, felejtse el mielőbb. Ezt kívánja ismeretlen jóakarója.”

Jolán nem bírt a lelkére tört fájdalommal, sírva borult az asztalra.

— No, mi baj? neszelt fel Venyige bácsi és abbahagyta a pipatömést. — Ejnye, kis lányom, mi lett? — kérdezte aggodón és felvette a Jolán kezéből kihullott levelet. Amint elolvasta, dühösen vágta az asztalra: — Óriási!

Jolán hangtalanul zokogott. Venyige bácsi ráhajolt és gyöngéden megsímogatta: — Ne sírj, Jolánkám! Látod, látod, megmondottam tavaly, hogy ne testvérkezz azzal a Gál Imrével. Óriási! — dohogott az öreg.

A nagy lelki fájdalomtól meggyötört Jolánnak nem fájt az apja szemrehányása; nem is fájhatott, mert megérezte, hogy előbb lassan, majd mind sűrűbben hullt a fejére az apja könnye. Aztán együtt sírtak ketten.

Venyige bácsi emberelte meg magát hamarább: — Óriási! Nem kell azt úgy venni, kis lányom. Nem szokott igaz lenni, ami ilyen piszkos névtelen levélbe van írva. — Gyöngéd szeretettel bausgatta Jolánt: — No, ne sírj, kis lány, majd ír a barátunk. Meglásd, hogy nem igaz! Aljas rágalom. Óriási!

Jolán lassan kiegyenesedett, vörösresírt szemét törölgetve mondotta: — Nehogy írjon, apus!

Venyige bácsi haragosan rázta meg deres üstökét: — Dehogy írok, hiszen nem ismerem. A nevét sem tudom.

— Nem úgy értettem apus — szolt Jolán s elpirulva, halkán fűzte hozzá: — Úgy értettem, hogy ne írjon . . . Gál Imrének.

— Értem, értem — dörmögte Venyige bácsi s nekikeresedve a székre döccent. — Itt valami nincsen rendjén — dünyögte magában gondbaesetten. Csontos kezeit a térdére kulcsolva, komor szemekkel a padlót nézte, mintha keresne valamit, ami elveszett.

Jolán derűt erőltetett szomorú arcára és megölelte Venyige bácsit: — Ne búsuljon, apus, Hátha nem igaz. — Aztán elhalkult a hangja: — Ha pedig igaz, akkor nem érdemes rajta keseregni . . .

— Óriási! — dünyögte Venyige bácsi. — Még ő vigasztal engem, szegényke — gondolta meghatódottan —, pedig tudom, hogy majd meghasad a kis szíve a nagy bánattól.

Venyige bácsi felállt s karonfogta Jolánt: — Ne is gondolj vele. Tépd ki a fejedből a szomorú gondolatokat. Így ni! — mutatta a száját csucsorítva s olyan nagyot fújt véletlenül éppen a lámpa irányában, hogy majdnem kialudt a kanóc lángja. — Gyere inkább, nézd meg, hogy milyen jól gondoztam a virágaidat.

Összeölelkezve az ablakhoz léptek. Jolán szeme felderült, amint a virágaira nézett: — Nagyon szépek, látszik, hogy

Csendőrségi
szállító!!

CIPŐ,

harisnya, ernyő és
bördízműárú vásárolható

készpénzáron, hat havi lefizetésre. —o—

Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800—25.

Kérjen árjegyzéket!

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZAR-ÚT 7. (Félemelet).

Állandóan dús választék: kész női-, férfi- és gyermekfelsőkabátokban, férfi- és gyermeköltönyökben, bei- és külföldi szövetekben, selyem-, mosó-, női és férfi fehérneműekben, stb., stb. Tavaszi Kedvező fizetési feltételek! Telefon: Aut. 132-96. divatárakban rendkívül dús választék! Aranyintákat és egyes ruhadarabokat megtekintésre készséggel küldünk. — V díki megrendeléseket aznap elintézzük! —

szerető szívvel viselte a gondjukat. Drága jó apusom, ezért megérdemel egy puszit. Nem is egyet, kettőt. Nem is sokat, hanem sokat, nagyon sokat! — Olvasatlanul adta a ráadást Jolán s Venyige bácsi nevetve türte az arcára hulló csók-záport. Aztán amikor Jolán megelégedte a csokolódzást, Venyige bácsi büszkén mutatott a kis pálmára: — Nézd-e, új levelet hajtott, amíg elváltál.

— Ni, igazán milyen üde zöld! — szolt Jolán, a fejlődő pálmát megcsodálva. Nézte, nézte s minél tovább nézte, annál komorabb lett a szeme nézése. — Ennek hozott a nyár új levelet — sóhajtott és hozzágondolta: — Csak nekem nem hozott levelet.

Venyige bácsi a rászakadt önvádtól a legszívesebben a falba verte volna a fejét: — Ejnye, de buta vagyok. Alighogy kissé felderült szegénykém, megmutatom neki, én vén számár, a pálmát, amit Gál Imrétől kapott. Hát hogyan ment volna el a kedve szegénynek. Óriási! — Bosszankodva dörzsölgette borostás állát s aggódó tekintettel Jolánra pillantgatva, azon töprengett, hogy ügyetlen baklövését hogyan tudná jóvátenni. Nem tudta, hogy mit mondjon, hogy Jolánt megvigasztalja. Tanácstalan gyámoltalanságában arra várt, hogy Jolán szóljon meg, valamit mondjon, amire ő aztán megfelelhethet. De Jolán nem szolt semmit; némán magához vette az asztalon heverő névtelen levelet s osüggedt arccal a szobájába ment. Ott még egyszer elolvasta a levelet, aztán sírva borult az ágyára.

Jóideig tartott, amíg elsírta minden fájó könnyét. Amikor kiapadt könnyei forrása, felült az ágyban és megint felvette a névtelen levelet: — Vajjon ki írhatta? Nő? Biztosan! — tűnődött ernyedtt lélekkel. Kinek mi érdeke lehetett, hogy ezt a levelet megírta? Miért neki írt? Hogyan tudta meg a címét? Egyáltalában honnan tud testvéréről? — Ezer ilyen kérdés járta át Jolán kínosan vergődő lelkét, de elfogadható választ egyikre sem talált. Keskeny ujjai között tanácstalanul forgatta az ármányos levelet. Mit tegyen vele? Elküldje Gál Imrének és kérjen tőle felvilágosítást? Nem, nem, ezt nem teheti; Gál Imre számonkérésnek vehetné, amihez neki joga nincs. Eszébe jutott most az a keserves őszi este, amikor ő az ágyán sírdogált, éppen így, mint most. Akkor volt ez, amikor először eszmélt szerelmére... Akkor már megérlelődött tisztánlátó lelkében, hogy noha ő szereti Gál Imrét, nem számíthat viszonzásra s nem szabad őt magához kötni. — Hiszen azért én szeretem és szeretni fogom mindhalálig — sóhajtott és

bús lemondással állapította meg: — De nem állhatok az útjába...

Elhatározása megacélozta a lelkét, megerősödve állt fel. Már-már eltépte a vizzálytszító levelet, de aztán gondolt egyet, talán mégis jobb lesz eltenni s a legtitkosabb holmijai közé rejtette.

Másnap reggel vidámságot erőltetett, amikor az orvost üdvözölte.

— Isten hozta, Jolánka — fogadta Fürth doktor kedvencét. — No, hogy volt, mint volt? Már attól féltünk Venyige bácsival, hogy elfelejtett minket és véglegesen beállt a Balaton tündérének.

— Ó, dehogya! — tiltakozott Jolán akadozva és sápadt arca hirtelen elpirult, mert úgy érezte, hogy Fürth doktor meglátta kisírt szemét. Előzetesen már Venyige bácsi beszélt az orvossal s persze elkotyogta az ármányos levél szomorú történetét. Így hát nem volt nehéz dolog Jolán egyébként derűs szemén a sírást észrevenni. — Na, hát a sírást és a hatását a vizsgálatnál le kell számítani, gondolta Fürth doktor és csillogó szemüvegén keresztül behatóan nézte Jolánt, amivel még jobban elpiritotta.

— Olyan viruló maga Jolánka, mint a rózsa — bókkolt Fürth doktor vizsgálat közben s mindjobban felragyogott a szeme, ahogy Jolánt gondosan vizsgálta. Nap, víz, levegő, ezek az igazi gyógytényezők — mondotta aztán lelkesülten. — Hát igen, a Balaton és százszor is a Balaton. Többet ér ez minden orvosságnál, a Balaton vize, a Balaton fővénye, meg a nap, az Isten áldotta nap! Gyöngéden paskolta meg Jolán napsütötte hátát és nevetve mondotta:

— Nos kislány, nem tesszük már gépbe többé. Nem kell már más, csak egy pár jó háterősítő gyakorlat. Majd megmutatom, hogyan kell csinálni! Délután jöjjön fel hozzám megint, amikor jobban ráérek. Akkor aztán elmondja nekem pontosan, hogy eleitől kezdve mennyit sütkérezett és hogyan a fővenyparton; mennyit és meddig fürdött a Balatonban és így tovább. Minden érdekel; el akarom naplózni, hogy aztán egy cikkemben a Balaton gyógyító hatását megírhattam. Meg bizony kislány, mert maga most a Balaton csodája. A Balaton csodát tett magával, meggyógyította...

Jolán felugrott és izgalomtól rekedten kérdezte: — Egyes-nes lesz a hátam doktor úr?!

KERÉKPÁR, VARRÓGÉP,
RADIO, GRAMOFONOK, LEMEZEK

RÉSZLETRE!

GLOBUS-KOVÁCS JÓZSEF

BUDAPEST, VI. KER., PODMAN.CZKY-UTICA 1. SZ.
Nyugati p.-u. közelében. — Telefonszám: Aut. 198-20.
PHILIPS és ELEFONGYARI vevőkészülékek, hangszórók, anódpótlók, töltők 6-12-18 óra. Alkatrészek, felszerelések, gummiarúk, szakszerű javítások

Közgazdálkodásokban
és magánháztartásokban

a jó kávé nélkülözhetetlen

— Ujból szállítjuk a békebeli eredeti 3 és 5 kilós plombált zsákokban. —

3 kg. SOERABAJA kávékeverék ára P 23.— — 5 kg. SOERABAJA kávékeverék P 38.—

Költségmentesen leszállítva, ingyen csomagolásban, kiváncsiakra 3 havi részlelfizetésre.

Kérje ingyen árjegyzékünket összes gyarmatárunkra.

FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF-TÉR 5.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolchavi részletfizetésre készpénzárón a következő cikket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Miniszterium által rendszerezett egyenruha szöveteket, bélésárukat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfi-fehérműveket készen és rendelésre, törülközőket, selymeket, valamint disz párnákat a abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, keztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny és függönykelméket uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket.

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

— Egyenes az már kislány — felelte derüsen Fürth doktor — mint a jegenye.

— És nem leszek púpos? Nem leszek már csúnya!? — lihegte Jolán az ajkára tóduló kérdéseket: — És nem leszek görbe?

Fürth doktor megérdemelt elégtételként élvezte Jolán boldog elragadtatását s nevetve válaszolta meg minden kérdését. — Nem, nem, nem. Olyan sudár szép menyecske lesz magából, hogy csuda.

Jolán megragadta Fürth doktor kezét, hogy megcsókolja, de a doktor felhúzta a kezét: — Ne szégyenítsen meg Jolánka. Nem vagyok én püspök.

Jolán nem bírt magával és nagy örömeiben Fürth doktor nyakába ugrott: — De ezt szabad! — kiáltotta lelkesülten és ellenállhatatlanul összevissza csókolta a doktor meglepett képét.

— No kislány, ekkora drágaságot még nem kapott orvos fizetségnek, mint én most. Áldja meg az Isten érte. — köszönte meg Fürth doktor fátyolos hangon a hálás szeretet ilyen megnyilvánulását. Aztán levette a szemüvegét, mert mintha az is fátyolos lenne, s a zsebkendőjével buzgón síkálgatta, közben leplezve a szemét is megtörülgette, mintha nagyon megerőltette volna...

— Sohasem fogom tudni meghálálni a jóságát doktor úr, áldja meg az Isten érte! — hálálkodott Jolán.

Fürth doktor feltette a szemüvegét és elkomolyodva mézett Jolánra: — A jó Istennek köszönje meg, én csak eszköz voltam az ő kezében. Magával csoda történt kislány; de a csodák nem embertől, hanem Istentől valók. Csodálatos meggyógyulását senkinek se köszönje, csak a Mindenhatónak hálálja meg azzal, hogy gyógyultan, megszépülve, legyen továbbra is olyan jó, amilyen eddig volt.

Jolán meghatottan búcsúzott el Fürth doktortól s amint kiment az ajtón, boldogan, mosolyogva megegyeszer visszapillantott rá. Úgy látta, hogy a doktor utána nézett, s hogy ekkor a szemében csillogott valami. Lehet, hogy csak a szemüveg volt, — gondolta Jolán és két fokot egyszerre véve ugrott le a lépcsőn és szeles ajtócsapkodással, mint a forgószél futott az apjához.

— Óriási! — kiáltotta Venyige bácsi riadtan, s a pipa kiesett a szájából. — Mi történt? — kérdezte döbbenetesen, de a kérdést nem tudta már egészen kimondani, mert Jolán a nyakába csimpaszkodott és a túlaradó örömtől vonagló ajkát rátapasztotta Venyige bácsi remegő szájára.

— Apus, apus! Nem leszek púpos, nem leszek csúnya, nem leszek görbe — hadarta Jolán csók közben, — meggyógyultam, egészséges vagyok, egyenes vagyok, mint a jegenye, szép vagyok, jó vagyok, sudár, szép... — Elapadt a szóáradat s Jolán fáradtan dőlt a székbe.

— Óriási! Óriási! — kiáltozta Venyige bácsi értelmetlenül, mert tulajdonképpen még semmit sem értett az egész hadarásból, de valami boldog sejtelem bújt a lelkében: — No mondjad, mi történt?

Jolán megcsöndesedett. Örömtől sugárzó arcát Venyige

bácsi felé fordította és boldogan ujságolta: — Az történt apus, hogy meggyógyultam. A Fürth doktor úr állapította meg most; pedig alaposan megvizsgált. Azt mondta, nem kell már a gépben feszülöm, már csak egypár háterősítő gyakorlat kell. Apus! Egyenes a hátam, nézd csak.

Venyige bácsi nem tudta, mit csináljon határtalan nagy örömeiben. — Óriási! — kiáltotta örvendezve és hol Jolánt ölelgette-csókolgatta, hol a pipáját kapdosta a szájához. — Óriási! Óriási! ismételte többször egymásután. Aztán egyszerre az asztalra borult és sirt ez a vén ember, mint a gyerek.

— Jolán gondolataiba mélyedt; majd hirtelen ijedten összereszt. Venyige bácsi csontos nagy öklével az asztalra csapott, hogy csak úgy zúgott, és elkezdett kacagni: — Óriási! Ez a csodadoktor, a mi doktorunk, Óriási!

— Drága, jó ember, — toldotta meg Jolán hálás elragadtatással.

Venyige bácsi harsogva kacagott: — Óriási! Most megyek és összevissza csókolom Fürth doktort. Óriási!

— Én már megcsókoltam, — szölt Jolán — hálán jelleül meg akartam csókolni a kezét, de nem engedte. Hát összecsókoltam a főságos arcát.

— No, azt hiszem, azt szívesebben vette, mintha én csókoltam volna meg — nevetett Venyige bácsi. Később elkomolyodva mondotta: — Azért én felmegyek hozzá, hogy megköszönjem a jóságát. Ha nem engedi meg, hogy megcsókoljam a kezét, hát úgy megszorítom, hogy no. Óriási! Megmondom neki, hogy a kutyája leszek, húséges kutyája, hogy megszolgálhasam azt a sok jót, amit értünk tett.

— Igen, menjen fel apus, — helyeselte Jolán — jól fog neki esni.

Venyige bácsi rendbeszedte magát s kifelé indult; az ajtócsukódáskor még behallatszott vidám dörmögése: — Óriási! Óriási!

Jolán magára maradt, de nem bírt egy helyben megenni. Izgatottan ment át a szobájába. A váratlan szerencse, mely őt érte, csordultig töltötte meg a lelkét túltengő örömmel. Megpattanásig feszült idegzete alig bírt a fellobbanó cselekvési vággyal. Tenni valamit; cselekedni, kikiáltani, hogy már nem nyomorék, hogy egyenes a háta, s hogy ezennél már mindig szép és egészséges lesz. Írni. Igen meg kell írni valakinek... Gál Imrének... Idegesen kapkodva szedte elő a levélpapírt s a tintát, gyorsan megrántotta a tollat. Szép szemében a tiszta öröm fénye derengett, boldogan mosolyogva hajolt a papír fölé. Amint írni kezdett, a toll hegye megakadt a papirban, a toll kifordult a kezéből. Elkomorodott szeméből könny cseppent a papírra s a feje a kezére hullott: — Ó hogyan is lehetne ezt Gál Imrének megírni? Nem lehet, nem lehet... Hiszen útját állja az az ármányos levél. Hátha igaz, ami abban meg van írva; hogyan fogadná akkor Gál Imre ezt a levelet. Talán még ki is nevetné... Lassan-lassan, mintha még valamin gondolkozna, tépte szét a megkezdett levelet s a szeméből sűrűn pergett a könny. Aztán egyszerre úrrá lett rajta a teljes kétségbeesés, eszelősen

BUTORHITEL

ÚJ ALAPON,

készpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vevőknek is megadom. Sándor Ignác bútor-áruház Budapest, VI., Dessozfy-utca 18-20. Vilmos császár-út és Nagymező-u. között (saját házában). 2-es és 10-es villamos megálló.

BUTORT ÖN IS olcsó, készpénzáron vásárolhat 10-15-20 havi folyószámla hitelre TOMORY és TSA bútoráruházában,

(Apponyi téren). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

BUTOR

RÉSZLETRE

12-20 hónapra készpénzárban, megbízható minőségben. ROYAL bútorcarnok

VIII. kerület, Baross-utca 34 és 42. — Közalkalmazottak állandó szállítója

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUTOR részletre olcsón VI., **Ó** Budapest **3.** utca

Postások és rendőrség szállítója.

BUTOR 1 élethez
20 havi részletre

Előleg nélkül is

Kisipari Bútorcarnok, Dohány-u. 66.

zilálta szét aranyos haját, s az ágyára dobva magát, a kezét tördelte: — Ó hát mit ér akkor ez a nagy szerencse!? Mit ér, hogy nem vagyok már nyomorék!? Nem vagyok püpos, nem vagyok görbe, szép egyenes vagyok mint a jegenye... Mit érek vele!? Mit ér épségem, szépségem, egészségem, jószágom? Mit ér? Mit ér? Mit ér, ha így se kellek neki!? Ó bár maradt volna minden a régiben. Maradtam volna görbehátú nyomorék s ő is maradt volna a régi... Miért nem maradt minden úgy, ahogy volt!?

Az életben minden viszonylagos. Jolán is a szerencsésjét a szereiméhez mérte; ennek az értékét amabban találta volna meg. Igaz is, hogy a szerencse is olyan, mint a váratlan vendég, sohasem akkor jön, amikor várják. Ahogy mondják, a vendégnek kétszer örülnek: amikor jön és amikor megy. De a szerencse ritka vendég, akárha váratlanul jön is, sohasem jöhet rosszkor, bizony örül az, akit látogatásával kitüntet és nem örülne, ha elmenne tőle. Mert a szerencse mégis csak szerencse, olyan kedves vendég, akit mindenütt szívesen megmarasztalnak. Rájött erre Jolán is; keserves lelkituszkodás után belátta, hogy nem jó a sorsot kihívni maga ellen. Fel tudta fogni csodával határos szerencsésjét, hogy visszanyerte a testi épségét; helyesen tudta már értékelni a drága kincset, az egészséget. Isten kegyelmét érezve, nem is zúgolódott már a sorsa ellen. Megcsöndesedett, megnyugodott, de azért mégis nagyon szomorú volt. Noha Venyige bácsi mindent elkövetett, hogy Jolánt megvigasztalja, s bár Jolán nagyon szeretette az édesapját, mégis nagy ürt érzett a szeretetnyilvánításban. Hiányzott neki valaki, vagy valami, akit vagy amit szeretni vágyó szívének meddő szeretetével elhalmozott volna.

Egyszer egy csúnya esős estén Fürth doktor éppen kifelé igyekezett a kórház kapuján, amikor a kapus otromba halinacsizmáiban egy gubancosszörű, fekete kutyával kergetődzött.

— Minek bántja ezt a kutyát!? szolt rá Fürth doktor a kapusra. — Nem akad okosabb dolga, mint vén ember létére kergetődzit játszani?

— Nem bántom én kérem főorvos úr — mentegetődzött a kapus, — se nem játszom kérem. Hanem csak kergetem el ezt a kutyát, mert mindenáron be akar jönni.

Amíg a kapus Fürth doktorral beszélt, a kutya egerutat kapott s hamar besurrant a kapun. Fürth doktor meg a ka-

pus utána. — Fogja meg! Fogja meg! — kiáltották Venyige bácsinak, aki éppen jött a lépcsőn lefelé.

— Óriási! — kiáltotta Venyige bácsi s oldalbarúgta a kutyát; mely művelettel úgylátszik a kutya fogási verseny hivatalos megnyitását akarta szemléltetően jelezni. Az üdözött kutya az oldalbarúgást kutyába se vette; igaz, hogy fájdalmat vakkantott, de csak tovább rohant a folyosón. Venyige bácsi hosszú karjaival hadonászva csatlakozott az üdözökhöz; illetve helyesebben ő került az üdöző csapat elére, mert a kapus a nagy halinacsizmákban minduntalan megbotlott. Végre nagy durr-durral elérték a makacs betolakodót, de már — hiába. Csodálkozva torpantak meg az ajtó küszöbén.

A sáros, lucskos, loboncosszörű kutya, nem kímélve Jolán patyolatliszta fehér kötényét, egyenest a Jolán ölébe ugrott s lihegve nyaldosta Jolán keskeny kezét.

— Mester, hát te itt vagy, igazán!? — ujjongott Jolán. — Hogy kerültél ide!? — Gondolatban ő maga felelt meg a kérdésre, hogy biztosan nem vonaton jött a szegény Mester. A hü pára azóta futhatott utána, hogy otthagya a balatoni állomáson.

— Miféle kutya ez? — süvítette három férfihang feléje. Jolán szánakozva nézte Mester horpadt komporát, mely világosan jelezte, hogy szerény tulajdonosa nem az étkezőkocsiban tette meg a nagy utat. Gyöngéden símogatta a Mester bozontos fejét: — Ez a Mester! Ime bemutatom. A legdrágább kutya a világon, — ismertette meg Jolán a Mestert Venyige bácsiékkal és elmondotta a balatoni pajtás nyári történetét.

Jolán elbeszélése nyomán az üdözők dühös arca barátságosra enyhült, sőt Venyige bácsi bünbánóan meg is símogatta. Mester egy megbocsátó pillantással vette tudomásul Venyige bácsi barátkozását s az oldalbarúgást nagylelkűen elfelejtette. Később annyira megbarátkozott vele, hogy Venyige bácsit sétáin mindig elkísérte. Persze ekkor már vadonatúj nyaklánc csillogott a Mester nyakán s kócos bundája szép fényesre volt kefélve. Egyébként aztán mindig a Jolán szoknyáján ült s mókáival vidította kis gazdáját, aki most már nem volt szomorú, mert mellette volt hűséges barátja. Becézhetette, szerethette s úgy elbeszélgethetett vele, mintha nem is oktalan négy lábú állat, hanem ember lenne a javából.

(Folytatjuk.)

Burkus csendőr oktat.

(A 'Csendőrségi Lapok pályázata.)

A háborúban a harc a döntő cselekvés. Ilyenkor legénységnek kell lenni a gáton. A magyar ember természetes harcratermettségét a helyes magatartásban és eljárásban fölényessé kell fejlesztenünk, hogy hagyományos jó hírnevéhez mindenkor méltó maradjon.

Minden honvédnek tudnia kell, hogy kiváló és nemzeti öntudatban erős hadsereggel áll és bukik a haza.

Ezeknek az elveknek ösztönszerű érvényesítése biztosítja a gyalogságnak a harc bármely módjában és szakában a fölényességet.

Ezt a tudást kiképzéssel adjuk meg a honvédnek. Sohasem szabad azonban egész délelőttöket vagy délutánokat csak a testnevelésre fordítanunk. Az erkölcsi erők a szellemi és testi harcratermettséget kiegészítik és fokozzák.

A honvédséget harcszerűen megtámadó vagy annak ilyen módon ellentálló tömeg ellen a rendelkezésre álló harc-eszközöket a harcászati elvek szerint kell alkalmazni. Ebben a küzdelemben érvényesül a csatár életrevalósága, egyéni bátorsága a legjobban. Ilyenkor csak természetes esze, lelkiereje, testi ügyessége, fegyvereinek acélos idegekkel való használása és a kapott parancs lehet támasza.

A fegyverhasználatot mindig lelkiismeretesen meg kell fontolni. Sohasem szabad a csatárnak elhamarkodottan, célzás nélkül tüzelnie vagy lövésének megfigyelését elhanyagolnia.

Melyik szabályzatból vagy utasításból vette mondatait csaknem szószerint Burkus csendőr? A szabályzatot vagy utasítást pontok szerint kell megjelölni és azt is, hogy Burkus csendőr mit változtatott rajtuk?

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. A helyes megfejtők között egy teljesen felszerelt gyalogtiszti kardot sorsolunk ki. Határidő: március 20. Az eredményt az április 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111.sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Az összes katonai kitüntetések, (miniatürben is) katonai eremzománcjelvények, sportérmek, versenydíjazások céljára szobrok, szalagok, hazai készítésű lüzbélyegzők, f-lirali Morzsányi Józsefnél Budapest, Alapítva: 1870. Telefonszám: Automata 822-17.

CSENDŐRÖK KINCSE

PÁLYÁZAT 10 JUTALOMMAL

Az 1931-ik évre egy olyan Csendőrségi Zsebnaptárt szándékozunk szerkeszteni, amelyben minden tudnivaló benne legyen, amire a csendőrnek szüksége van. Hogy lehet egy ily, most először kiadásra kerülő Csendőrségi Zsebnaptárt oly tökéletesen megszerkeszteni, hogy az nélkülözhetetlen legyen minden csendőrnek, aki akár szolgálatban áll, akár nem? Mi azt hisszük, hogy ezt a célt csak úgy érhetjük el és a zsebnaptár csak akkor lesz tökéletes, ha saját elgondolásunkhoz a csendőrség tagjai is szolgáltatnak új ötleteket. — Gondolkozzanak tehát ezen! Kutassanak emlékezetükben, hogy volt-e valaha oly esetük, amikor nagyon nehéz volt eligazodni és nagy segítségükre lett volna egy olyan útmutató-féle, amelyben utánanézhettek volna,

hogy adott esetekben mi lett volna a teendőjük? — Ezen zsebnaptárnak minden olyat tartalmazni kell, ami jó, praktikus és hasznos, amit jó állandóan zsebben tartani, hogy kéznél legyen, ha utána kell nézni valaminek. Szóval, valóságos

„CSENDŐRÖK KINCSE“ legyen ez a hasznos zsebkönyv. A „Csendőrök Kincse“ csinos, erős kötésű, könnyen kezelhető zsebkönyv lesz, amelyet **ingyen kap** meg mindenki, aki 1930 január hó 1-től 1931 szeptember hó 1-ig nálunk **legalább 30 pengő** értékben, bármilyen árút vásárol. A „Csendőrök Kincse“ **pénzért nem lesz eladó** és csakis a fenti módon szerezhető meg! „A Csendőrök kincsé“-be kért és beküldött **legjobb 10 ötletet** külön-külön jutalmazni fogjuk.

JUTALOMDÍJAK:

I. díj: 100 pengő

II. díj: 50 pengő

III. díj: 30 pengő

IV. díj: 20 pengő

V. díj: Kék csillag

Regény (három kötet).

VI. díj: Quo vadis?

Regény (két kötet).

VII., VIII., IX. és X.

díj: Dsiggi—Dsiggi

Brazíliai kalandos útleírás. 1-1 kötet.

Az ötletek felülbírálása és a jutalomdíjak szétosztása bizottságilag történik és azonkívül a jutalomdíjakat elnyert csendőr urak neveit a „Csendőrségi Lapok“-ban fogjuk közzétenni.

Pályázatával egy bajtársias, a testület érdekét szolgáló munkát végez, — hátha éppen Ön lesz az, akinek ötletét az I-ső díjjal, a 100 pengős jutalommal díjazhatjuk!

Tisztelettel kérjük tehát, írja meg ötletét és „Csendőrök Kincse pályázat“ felírás alatt küldje meg azt mielőbb nekünk.

PALLADIS R.-T.

BUDAPEST, V. KERÜLET, AKADÉMIA-UTCA 10. SZ.